

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 30 בספטמבר 2009
(בלתי מבוקרים)

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2009

(בלתי מבוקרים)

תוכן עניינים

1	דוח הדירקטוריון	.1
42	סקירת ההנהלה	.2
47	הצהרת המנהל הכללי	.3
48	הצהרת החשבונאי הראשי	.4
49	דוח סקירה של רואי החשבון	.5
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30.9.09 (בלתי מבוקרים)	.6
50	א. תמצית מאזן מאוחד	
51	ב. תמצית דוח רווח והפסד - מאוחד	
52	ג. תמצית דוח על השינויים בהון העצמי	
53	ד. תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד	
54	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים	.7

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2009

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 18 בנובמבר 2009, אושרו הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לשלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009. דוחות הביניים הנ"ל ערוכים לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 והביאורים המצורפים אליהם.

התפתחויות עיקריות במשק הישראלי

ההתפתחויות העיקריות במשק הישראלי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה ירידה של 0.4% בתמ"ג לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והתמ"ג העסקי נסוג ב-1.3%. אולם, במהלך החודשים האחרונים נמשכה התפנית החיובית בפעילות הכלכלית של המשק, וברבעון השלישי של שנת 2009 צמח התוצר המקומי הגולמי ב-2.2% (כל הנתונים מנוכי עונתיות במונחים שנתיים), בהמשך לצמיחה של 1% ברבעון השני ולעומת נסיגה של 3.2% ברבעון הראשון. התוצר העסקי צמח ברבעון השלישי ב-1.6%, בהמשך לצמיחה של 1.1% ברבעון הקודם ולעומת נסיגה של 4.9% ברבעון הראשון. ברבעון השלישי של השנה בלטו עליות של 23.2% בהשקעה בנכסים קבועים, 21.8% ביצוא הסחורות והשירותים ו-8.9% בצריכה הפרטית. מנגד, היבוא צמח בשיעור שנתי של 61.9%.

התפתחות שער חליפין ואינפלציה

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה חל ייסוף של 1.2% בשער החליפין של השקל מול הדולר, ופיחות של 4% מול האירו. התפתחות שער החליפין של השקל מול הדולר הושפעה במידה רבה מהחלשות הדולר מול המטבעות העיקריים בעולם. במהלך החודשים הראשונים של השנה התחזק הדולר מול השקל, והחל מהמחצית השנייה של חודש מרס 2009 התאפיין המסחר בין השקל לדולר בתנודתיות רבה והגיע לשיא של 4.256 ש"ח לדולר בסוף חודש אפריל. החל מחודש מאי ניכרת מגמת התחזקות של השקל, ובמהלך הרבעון השלישי של השנה תוסף השקל מול הדולר ב-4%.

התנהגות שער החליפין הושפעה גם מהמשך רכישות מט"ח על-ידי בנק ישראל, לאורך כל התקופה. על אף שבמהלך חודש אוגוסט 2009 נפסקו הרכישות הסדירות, ובנק ישראל החל להתערב רק בעת תנודות חריגות בשער החליפין, נרשם בחודש אוגוסט 2009 היקף שיא של רכישות - כ-4 מיליארד דולר.

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 3.4%, לעומת עליה של 4.4% בתקופה המקבילה בשנת 2008. עליית המדד מתחילת השנה נגרמה ברובה מעליות בסעיפי הירקות והפירות (9.6%), מחירי הדיור (5.2%), תחבורה ותקשורת (5.4%) ואחזקת הדירה (4.8%). בניכוי הסעיפים ירקות ופירות ודיור עלה מדד המחירים מתחילת השנה בשיעור של 2.4%, בין היתר, כתוצאה מהשפעת צעדי הממשלה, כמו הטלת מס בצורת, העלאת שיעור המע"מ והעלאת המס על הסיגריות והדלק. בחודש ספטמבר 2009 ירדה האינפלציה השנתית לרמה של 2.8% (בתחום יעד האינפלציה של בנק ישראל), לאחר שהגיעה ל-3.6% בחודש יוני.

במהלך ארבעת החודשים הראשונים של השנה הוריד בנק ישראל את הריבית מרמה של 2.5% לרמה נמוכה היסטורית של 0.5%, במטרה להוזיל את האשראי ולחזק את יכולתו של המשק להתמודד עם ההאטה בפעילות הכלכלית והירידה בביקושים. הריבית נותרה ברמה של 0.5% במהלך החודשים מאי עד אוגוסט 2009. התאוששות הפעילות הכלכלית של המשק בחודשים האחרונים והאינפלציה השנתית הגבוהה, שחרגה מהגבול העליון של טווח יעד יציבות מחירים, הובילו את בנק ישראל להעלות את הריבית לחודש ספטמבר 2009 ב-25 נקודות האחוז לרמה של 0.75%. ההחלטה איזנה בין הצורך למתן את קצב עליית מדד המחירים ולתמוך עדיין בפעילות הכלכלית של המשק, בהינתן שיעור אבטלה גבוה.

התפתחויות כלכליות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2009

הנתונים השוטפים מעידים על מגמת שיפור במשק. המדד המשולב שמפרסם בנק ישראל רשם בחודש ספטמבר עליה של 1.2% ושיקף עליות ביצוא הסחורות, ביבוא ובמדד הפדיון בענפי המסחר והשירותים.

במהלך החודשים אוקטובר ונובמבר החליט בנק ישראל להשאיר את הריבית ברמה של 0.75%, על מנת לשמור על האינפלציה בתחום היעד ולבסס את ההתאוששות בפעילות הכלכלית של המשק תוך תמיכה ביציבות הפיננסית. בין הגורמים שהובילו להחלטה היו ירידת האינפלציה השנתית לתחום היעד, וסיום ההשפעה קצרת הטווח של העלאות המחירים על ידי הממשלה (מס בצורת, מחירי הדלק והסיגריות).

בחודש אוקטובר עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.2% והשלים עליות של 3.6% מתחילת השנה ושל 2.9% ב-12 החודשים החולפים.

שוק המשכנתאות והפעילות בו

שוק המשכנתאות מתאפיין בתחרות עזה בין הבנקים הפעילים בו.

היקף האשראי לדיור מכספי בנק שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, גדל בכ- 3.6% והגיע לסך של כ-24,532 מיליון ₪, לא כולל מיחזורים פנימיים לעומת סך של כ-23,683 מיליון ₪, לא כולל מיחזורים פנימיים בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף מתן אשראי מכספי מדינה קטן בכ- 63.3% והסתכם בסך של כ-525 מיליון ₪ בהשוואה לסך של כ-1,429 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף האשראי שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לא כולל אשראי מכספי מדינה גדל בכ- 4.6% והגיע לסך של כ-28,084 מיליון ₪, לא כולל מיחזורים פנימיים. היקף האשראי שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות בתקופה המקבילה אשתקד, לא כולל אשראי מכספי מדינה, הסתכם בסך של כ-26,843 מיליון ₪, לא כולל מיחזורים פנימיים.

אוכלוסיית לוקחי המשכנתאות

אוכלוסיית לוקחי המשכנתאות מהווה חתך רחב מאוד של האוכלוסייה: צעירים, משפרי דיור, רוכשי דירות להשקעה וכו'. האוכלוסייה מתאפיינת במודעות גבוהה מאוד למחירי המשכנתא ומודעות נמוכה מאוד לשאר תכונותיה. לקוח משכנתא ממוצע בודק הצעות מ-2 עד-3 גורמים נותני משכנתאות (עם עדיפות לבנק בו מתנהל חשבון העו"ש שלו) ובוחר בדרך כלל לקחת את המשכנתא במקום האטרקטיבי ביותר.

לאורך השנים התאפיין שוק המשכנתאות ברמת נאמנות נמוכה של הלקוחות וחומות מעבר נמוכות מאוד בין הבנקים.

מתווה דיסקונט

הבנק יחד עם חברת האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, יצאו בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. הפעילות במתווה החדש נועדה להגדיל את תיק האשראי של הבנק ואת חלקו בשוק המשכנתאות. בטרם כניסה למתווה בחן הבנק את הכדאיות הכלכלית של המתווה ומצא אותה רווחית.

חברת האם, בנק דיסקונט, קובעת מיהם הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיקה להם אישור זכאות לקבלת תנאי ריבית המתווה. הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע בנק דיסקונט (נכון ליום 30 בספטמבר 2009 חשבון משכורת של 4,000 ₪ ומעלה או הון של מעל חצי מיליון ₪).

הלקוח מחויב לעמוד בתנאים אלה במשך חמש שנים לפחות. במידה ולא עמד בתנאי הזכאות יעלה שיעור הריבית ללקוח בהתאם להנחיית בנק דיסקונט כמפורט בהסכם ההלוואה (ובמקביל תועלה ריבית הפיקדון באותו שיעור).

אישור הזכאות על ידי בנק דיסקונט מאפשר ללקוח לפנות לבנק לקבלת הריבית האטרקטיבית, אך אינו מחייב את הבנק לאשר מתן הלוואת משכנתא במסלול המתווה או בכלל מאחר והבנק הוא הנושא בסיכון האשראי.

חברת האם מעמידה לבנק מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה (back to back) בניכוי מרווח שנקבע מראש (להלן: הפיקדון). הוסכם כי במקרים של פירעון מוקדם או מחזור האשראי, יפרע או ימוחרז במקביל הפיקדון שהועמד על ידי חברת האם. בהתאם להסדר הקיים מספר שנים בין הצדדים, הבנק משלם לחברת האם עמלה חד פעמית בגין הפניית לקוחות דיסקונט קיימים. הטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בדוחותיו הכספיים בקשר עם המתווה האמור הינו בהתאם לטיפול החשבונאי אותו נוקט הבנק בעסקאות של מתן הלוואות אחרות לדיור ובעסקאות של קבלת פיקדונות אחרים מבנקים.

בהתאם לנתוני בנק ישראל, נתח השוק של הבנק בהלוואות משכנתא לדיור שעמד בחודשים ינואר-יוני 2007 על כ- 5.6% עלה משמעותית בעקבות המתווה החדש. נתח השוק של הבנק בהלוואות לדיור עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 על 9.7% לעומת 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד. הבנק צופה כי נתח השוק בו ימצא בחודשים הבאים ימשיך להיות גבוה יחסית לזה שהיה ערב כניסתו למתווה. חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד", המתבסס על הערכת הבנק בשים לב לגידול שנרשם בנתח השוק מאז הפעלת המתווה.

א. סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בכ- 2,210.2 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
532.8	1,675.5	1.9	2,210.2

סך האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה מסתכם בכ- 179.2 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
72.8	102.2	4.2	179.2

סך הפיקדונות שהתקבלו מבנק דיסקונט במסגרת המתווה הסתכמו בסך של 2,156.5 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
513.4	1,641.2	1.9	2,156.5

סך של 53.7 מיליון ₪ התקבל בתחילת חודש אוקטובר 2009, מזה 19.4 מיליון ₪ במגזר צמוד המדד, 34.3 מיליון ₪ במגזר הלא צמוד בריבית משתנה.

ב. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד היה 3.30%.

שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה היה 1.33%.

ג. המקורות שהתקבלו הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

חברות בנות

דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ - נועדה לגייס כספים למימון פעילות הבנק באמצעות הנפקת כתבי התחייבות שתמורתם תופקד בבנק. ר' להלן בפרק "האמצעים ההוניים".

לחברה הפסד נקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 626 אלפי ₪, בהשוואה להפסד נקי בסך של 284 אלפי ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע בעיקרו מהשפעת ירידת שיעור הריבית במשק.

דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ - משמשת כסוכנות ביטוח למכירת ביטוח מבנה וביטוח חיים אגב מתן משכנתאות לדיור. ר' להלן בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים".

לחברה רווח נקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 1,244 אלפי ₪, בהשוואה לרווח נקי בסך של 678 אלפי ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

השפעת תוצאות הפעילות של החברות הבנות על הדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינוי ריבית, שינויים במדיניות השיכון הממלכתית ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההיערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "צפוי", "מצפה", "ישקול", "ירחיב" וביטויים דומים להם. בנוסף, לשמות עצם כגון: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: הערכות בדבר יחס כסוי תפעולי, היקף הפירעונות המוקדמים, הערכות בדבר המרווח הפיננסי, היקף הפגיעה בהכנסות הבנק עקב קיטון בעמלות ממתן הלוואות לזכאים, עמלות הטיפול של הבנקים לזכאים, תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים, וכן ביחס להשפעת הוראות תקינה ורגולציה בתחומים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעת הבנק והמבוסס על מקורות ממלכתיים וכלכליים שונים וכן מהערכות כלכליות של קבוצת דיסקונט ומידע הנאגר בידי הבנק עקב פעילותו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאין ודאיות, כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התוכניות העסקיות או להביא לשינוי בתוכניות אלה.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המאוחד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב- 25.6 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 25.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 0.4%.

הרווח הנקי המאוחד בנטרול השפעת FAS133 בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב- 25.4 מיליון ₪, בהשוואה ל- 40.1 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה נטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 3.8%, על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 3.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 3.2% בכל שנת 2008.

התשוואה ברוטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים לבין ההון העצמי הממוצע, הינה 6.0%, על בסיס שנתי, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד ושיעור של 5.0% בכל שנת 2008.

הרווח הנקי למניה בת 1 ש"ח. הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 19.38 ש"ח, בהשוואה לסך של 19.30 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וסך של 21.51 ש"ח בכל שנת 2008.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הם:

- עליה עקב השפעת FAS133 על הרווח מפעולות מימון במגזר צמוד מט"ח, ר' להלן התפתחות ההכנסות וההוצאות.
- ירידה ברווח מפעולות מימון במגזר הצמוד למדד, ר' עמוד 6 להלן.
- הכנסות מהפרשה לחובות מסופקים של כ-3.4 מיליון ש"ח, ר' עמוד 8 להלן.
- ירידה בשיעור של כ-3.7% בהוצאות תפעוליות ואחרות, ר' עמוד 9 להלן.
- הפרשה למס בסך של 15.2 מיליון ש"ח המהווה מס אפקטיבי של 37.4% לעומת הפרשה למס בסך של 14.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווה מס אפקטיבי של 35.7%, ר' עמוד 37 להלן.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 88.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 94.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-6.0%.

הקטון נובע בעיקרו מהגורמים הבאים:

במגזר צמוד מט"ח

על פי הוראות המפקח על הבנקים בדבר טיפול חשבונאי במכשירים פיננסיים נגזרים (FAS 133) נדרשים התאגידים הבנקאיים במקרים מסוימים, להפריד מכשירים פיננסיים נגזרים המשובצים בנכסים והתחייבויות הנכללים במאזן ולמדוד את מכשירים נגזרים אלו על בסיס השווי ההוגן.

לטיפול החשבונאי האמור השפעה על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, השפעה המתבטאת בתוצאת הרווח מפעילות מימון הנובע מנכסים והתחייבויות ובתוצאת הרווח מפעילות מימון הנובע ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הבנק נוהג בהתאם לכללים האמורים ובהתאם לכך הופרדו אופציות מטבע גלומות בהלוואות ופקדונות הצמודים למטבע חוץ.

להלן פרטים על השפעת הטיפול החשבונאי האמור על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (במיליון ש"ח):

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2009	2008	2009	2008	2009	2008
2.7	(5.1)	(10.2)	10.3	2.7	
(2.3)	(2.1)	10.4	(33.4)	(22.2)	
0.4	(7.2)	0.2	(23.1)	(19.5)	

השפעה על הרווח מהלוואות ופיקדונות*

השפעה על הרווח ממכשירים פיננסיים נגזרים**

סך הכל

* נכלל בסך הכל הכנסות (הוצאות) המימון במגזר צמוד המט"ח ובסך הכל הכנסות (הוצאות) מימון ובחישוב פער הריבית בסקירת ההנהלה - תוספת א' - שיעור הכנסה והוצאה, ר' עמודים 42-43.

** נכלל בהכנסות (הוצאות) מימון אחרות בגין מכשירים נגזרים ולא נכלל בחישוב פער הריבית בסקירת ההנהלה - תוספת א' כאמור לעיל.

במגזר צמוד מדד

מדד המחירים לצרכן הידוע, עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 3.6% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של 1.7 מיליון ₪. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 עלה המדד בשיעור של 5.0% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של כ- 25.5 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2009, מדד המחירים לצרכן הידוע, עלה בשיעור של 2.4% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של 2.0 מיליון ₪. ברבעון השלישי של שנת 2008 עלה המדד בשיעור של 2.1% ותרם לגידול ברווח המימוני בסך של כ- 9.9 מיליון ₪.

שיעורי הכנסה הוצאה

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד פער הריבית הכולל על שיעור שלילי של 0.08%, בהשוואה לשיעור חיובי של 0.36% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בנטרול השפעת FAS133, ר' מגזר צמוד מט"ח בעמוד 5 לדוח הדירקטוריון, עמד על שיעור של 0.03% בהשוואה ל-0.24% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל ברבעון השלישי של שנת 2009 עמד על שיעור שלילי של 0.17%, בהשוואה לפער ריבית שלילי בשיעור של 0.07% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בנטרול השפעת FAS133 ברבעון השלישי של שנת 2009 עמד על שיעור שלילי של 0.27%, בהשוואה לשיעור חיובי של 0.14% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למדד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד פער הריבית על שיעור של 0.37%, בהשוואה ל-0.35% בתקופה המקבילה אשתקד. כ-69% מתיק האשראי של הבנק הינו במגזר זה.

פער הריבית במגזר הצמוד למדד ברבעון השלישי של שנת 2009 עמד על שיעור של 0.38%, בהשוואה ל-0.36% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למט"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד פער הריבית על שיעור שלילי של 1.73%, בהשוואה לשיעור חיובי של 2.65% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הצמוד למט"ח בנטרול השפעת FAS133 עמד על שיעור חיובי של 0.94%, בהשוואה ל-1.02% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הצמוד למט"ח ברבעון השלישי של שנת 2009 עמד על שיעור חיובי של 2.53%, בהשוואה לפער ריבית שלילי בשיעור של 1.67% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הלא צמוד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד פער הריבית על שיעור של 0.48%, בהשוואה לפער ריבית בשיעור של 0.33% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הלא צמוד ברבעון השלישי של שנת 2009 עמד על שיעור של 0.41%, בהשוואה ל-0.18% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

להלן הרכב הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר						
2008			2009			
תרומה לרווח			תרומה לרווח			
שינוי בתרומה במיליוני ₪	היקף פעילות*	במיליוני ₪	היקף פעילות*	במיליוני ₪	במיליוני ₪	במיליוני ₪
ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
(0.2)	20.2	19.0	13.7	21.2	18.8	23.6
(37.5)	71.7	67.5	81.0	34.0	30.0	72.7
(19.8)	14.6	13.7	5.3	(6.9)	(6.1)	3.7
(57.5)	106.5	100.2	100.0	48.3	42.7	100.0
43.8	(35.6)	(33.4)	11.8	10.4		
(0.2)	3.1	2.9	3.0	2.7		
8.3	26.0	24.4	36.9	32.7		
(5.6)	100.0	94.1	100.0	88.5		

מטבע ישראלי לא צמוד
מטבע ישראלי צמוד מדד
מטבע ישראלי צמוד מט"ח
בגין אופציות
עמלות מעסקי מימון
הכנסות מימון אחרות
סך הכל
* על פי היתרה הממוצעת של הנכסים.

לפרטים נוספים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

השפעת החובות שאינם נושאים הכנסה. אחד הגורמים המשפיעים על הרווח מפעולות מימון הוא היקף החובות שאינם נושאים הכנסה. יתרת החובות כאמור ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמה ב- 74.0 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 103.6 מיליון ₪ ליום 30 בספטמבר 2008. (שיעור התשואה הממוצעת על האשראי במגזרי ההצמדה השונים נע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בין 0.38% לבין 0.94%).

להלן פרטים על הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה

במגזר השקלי הלא צמוד הסתכמו הכנסות המימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 18.8 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 19.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-1.1% ומשקלן מסך כל הכנסות המימון נטו עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 על שיעור של 21.2%, בהשוואה לשיעור של כ-20.2% בתקופה המקבילה אשתקד. היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה עלתה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של כ-101.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, העליה נובעת בעיקרה מגידול במתן אשראי חדש במגזר זה.

במגזר השקלי הצמוד למדד הסתכמו הכנסות המימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 30.0 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 67.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ומשקלן מכלל הכנסות המימון נטו עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 על שיעור של 34.7%, בהשוואה לשיעור של 71.7% בתקופה המקבילה אשתקד, ר' עמוד 6 לדוח הדירקטוריון, הכנסות והוצאות במגזר צמוד מדד. היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, עלתה בשיעור של כ-4.3% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד למטבע חוץ – הסתכמו הוצאות מימון נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך 6.1 מיליון ₪, בהשוואה להכנסות מימון נטו בסך של 13.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המימון במגזר כולל אופציות הסתכמו ברווח מימוני של כ-4.3 מיליון ₪, בהשוואה להפסד מימוני בסך של 19.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ר' עמוד 5 לדוח הדירקטוריון.

במגזר זה חלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ירידה בשיעור של כ-18.2% ביתרה הממוצעת של הנכסים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בגין מכשירים נגזרים - ר' התפתחות ההכנסות והוצאות במגזר צמוד מט"ח, עמוד 5 לדוח הדירקטוריון.

הכנסות מימון אחרות, נטו (לא כולל בגין מכשירים נגזרים), הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-34.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 27.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-27.1%.

הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה הכוללת לחובות מסופקים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהכנסות של כ-3.4 מיליון ₪, בהשוואה להוצאות בסך של 3.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד שהיוו 3.4% מהרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.

הבנק מעריך את גובה ההפרשה הנדרשת לחובות מסופקים על בסיס שמרני. הבנק נוקט בשתי שיטות להפרשה לחובות מסופקים: שיטת עומק הפיגור ושיטת ההפרשה הספציפית.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, ההפרשה לחובות מסופקים בהלוואות לדיור שהיקפה עד לתקרה שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, מחושבת על פי נוסחת עומק הפיגור.

ההפרשה על פי עומק הפיגור מחושבת על בסיס מדורג לפי עומק הפיגור בתשלומים. כל מדרגת הפרשה הינה בשיעור של 8% מהחוב, כאשר המדרגה הראשונה היא בעומק פיגור של מעל 6 חודשים. ההפרשה עולה ב-8% נוספים על כל העמקת עומק הפיגור ב-3 חודשים נוספים, עד להפרשה מירבית של 80% כאשר עומק הפיגור הינו 33 חודשים. ההפרשה לפי האחוזים שצוינו לעיל הינה על כל יתרת החוב של הלווה, לרבות סכומים שטרם הגיע זמן פירעונם.

שיטת ההפרשה הספציפית, שעיקרה בדיקת הביטחונות וההסתמכות תוך הפעלת מקדמי בטחון, חלה על אשראי לדיור שהיקפו מעל לתקרה שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, על האשראי המסחרי, ועל האשראי הניתן במסגרת ליווי פיננסי לפרוייקטי בניה.

הפרשה כללית והפרשה נוספת. בדוחות הכספיים נכללת הפרשה כללית בשיעור של 1% מחובות הלווים ליום 31 בדצמבר 1991 בערכים מותאמים ליום 31 בדצמבר 2004. כמו כן נערכת הפרשה נוספת בשיעורים שונים המתבססת על מאפייני סיכון של חביות לווים שאין לדיור, כפי שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 קטנה ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים בסך של 1.7 מיליון ₪, בהשוואה להקטנת ההפרשה הנוספת בסך של 3.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

הקיטון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ובתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מקיטון בהיקף החובות הבעייתיים של הבנק שבגין נדרשת הפרשה נוספת לחובות מסופקים.

השיעור השנתי של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים ביחס לאשראי לציבור, לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור שלילי של 0.02%, לעומת שיעור חיובי של 0.07% בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת ההפרשה לחובות מסופקים, הכוללת הפרשה לפי עומק הפיגור, הפרשה ספציפית, הפרשה כללית והפרשה נוספת, לא כולל הפרשה בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הסתכמה ליום 30 בספטמבר 2009 לסך של 525.8 מיליון ₪ והיוותה 3.5% מיתרת האשראי לציבור. זאת בהשוואה ליתרת הפרשה לחובות מסופקים בסך של 528.3 מיליון ₪, לא כולל הפרשה בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, שהיוותה 3.9% מיתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2008.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-91.9 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 90.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 1.1%.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם ב-30.7 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 33.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 8.6%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-35.3 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 38.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 7.9%.

הקיטון נובע בעיקרו מקיטון בהכנסות מדמי טיפול כתוצאה מקיטון בביצוע הלוואות חדשות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכמו ב-12.0 מיליון ₪ בהשוואה ל-12.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 5.5%.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-86.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 89.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.7%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכמו ב-30.1 מיליון ₪ בהשוואה ל-30.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-1.3%. הוצאות אלו כוללות כדלקמן:

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-50.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 53.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 4.7%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-17.2 מיליון ₪ בהשוואה ל-17.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-2.3%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-11.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 11.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.7%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-3.7 מיליון ₪, בהשוואה ל-4.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 7.5%.

הוצאות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-24.3 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 24.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 1.2%.

הוצאות אחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-9.2 מיליון ₪ בהשוואה ל-8.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3.4%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 41%, בהשוואה לשיעור של 43% בתקופה המקבילה אשתקד, ובהשוואה לשיעור של 40% בשנת 2008 כולה.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-40.8 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 39.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-3.1%.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-12.6 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 15.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-15.2 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 14.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 8.0%.

ההפרשה למסים הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-5.3 מיליון ₪ בהשוואה ל-5.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס הסטטוטורי (כולל מס רווח) עומד על 36.21% בהשוואה לשיעור של 36.80% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בשיעור המס הסטטוטורי נובעת מתיקון פקודת מס הכנסה, אשר הקטין את שיעור מס החברות החל על הבנק מ-27% בשנת 2008 ל-26% בשנת 2009, וכן משינוי בשיעור מס הרווח ב-1% החל מיום 1 ביולי 2009 (ר' עמודים 36-37 בדוח הדירקטוריון).

התשואה ברוטו על ההון, המתבטאת ביחס שבין הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 6.0%, על בסיס שנתי, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המאוחד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב- 25.6 מיליון ₪, בהשוואה ל-25.4 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 0.4%.

הרווח הנקי המאוחד בנטרול השפעת FAS133 בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב- 25.4 מיליון ₪, בהשוואה ל-40.1 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המאוחד ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם ב- 7.3 מיליון ₪, בהשוואה ל-10.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 28.4%.

הרווח הנקי המאוחד בנטרול השפעת FAS133 ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם ב- 7.0 מיליון ₪, בהשוואה ל-14.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה נטו על ההון העצמי, המתבטאת ביחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי הממוצע, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 3.8%, על בסיס שנתי, בהשוואה לשיעור של 3.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה בת 1 ₪ ע.נ. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם ב- 19.38 ₪, בהשוואה לרווח למניה של 19.30 ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב- 15,249.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 14,297.4 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 6.7%. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

	שיעור השינוי * ב-%	31 בדצמבר 2008 מיליוני ₪	30 בספטמבר 2009 מיליוני ₪	
נכסים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	(57.5)	447.0	189.8	
אשראי לציבור **	8.9	13,742.1	14,959.1	
התחייבויות				
פקדונות הציבור	(12.2)	1,034.1	907.5	
פקדונות מבנקים	9.1	11,568.4	12,624.8	
פקדונות הממשלה **	(20.9)	30.1	23.8	
כתבי התחייבות נדחים	1.0	645.0	651.5	
הון עצמי	2.8	899.1	924.7	

* השינוי באחוזים מתבסס על הנתונים בסכומם המלא.

** יתרות האשראי לציבור ויתרות פיקדונות הממשלה אינן כוללות אשראי לציבור מפיקדונות מיועדים שפירעונם מותנה במידת הגביה בסך של 1,746.1 מיליון ₪ ליום 30 בספטמבר 2009, בהשוואה לסך של 1,893.0 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמה ב- 14,959.1 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 13,742.1 מיליון ₪ ביום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של כ-8.9%.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 העמיד הבנק אשראי מכספי בנק בהיקף של 2,607.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 3,312.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-21.3%.

סכומים אלה הינם בנטרול מיחזורים פנימיים, לגביהם ר' הסבר בפרק "פעילות הבנק לפי מגזרי פעילות".

ביצוע נתוני הלוואות על ידי הבנק כאמור לעיל אינם כוללים אשראי שניתן מפיקדונות מיועדים, שפירעונם מותנה במידת הגביה, בסך של 13.4 מיליון ₪ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לסך של 36.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, אשר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים אינם כלולים ביתרות האשראי לציבור שבמאזן.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור שינוי ב- %	31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009		
	% מסך האשראי לציבור	מיליוני ₪	% מסך האשראי לציבור	מיליוני ₪	
69.7	18.1	2,490.9	28.3	4,226.3	מטבע ישראלי לא צמוד
(4.0)	77.8	10,684.0	68.6	10,261.9	מטבע ישראלי צמוד מדד
(17.0)	4.1	567.2	3.1	470.9	מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
8.9	100.0	13,742.1	100.0	14,959.1	סך הכל

במונחים שקליים גדל סך האשראי ב- 1,217.0 מיליוני ₪ ליום 30 בספטמבר 2009 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2008. באשראי מכספי אוצר, קטן, כאמור לעיל, סך האשראי ב-146.9 מיליוני ₪ ליום 30 בספטמבר 2009 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2008.

להלן נתונים על סיכון האשראי הכולל, בגין חובות בעייתיים בניכוי ההפרשה לחובות מסופקים:

יתרה ליום		
31.12.2008	30.9.2008	30.9.2009
מיליוני ₪	מיליוני ₪	מיליוני ₪

חובות בעייתיים* לדיור

173.5	172.6	169.0	שההפרשה בגינם נערכה לפי עומק פיגור
72.3	70.5	104.3	שההפרשה בגינם אינה לפי עומק פיגור
132.6	122.1	107.4	בפיגור זמני (פיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים)

חובות בעייתיים* אחרים

88.1	103.6	74.0	שאינם נושאים הכנסה
38.8	36.8	35.9	שאורגנו מחדש
4.2	5.9	3.9	בפיגור זמני
29.3	28.6	32.5	בהשגחה מיוחדת
-	-	-	מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
538.8	540.1	527.0	סה"כ סיכון אשראי מאזני ללווים בעייתיים
234.8	246.8	223.7	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
773.6	786.9	750.7	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

* חובות בעייתיים בניכוי הפרשה לחובות מסופקים.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכמו ב- 907.5 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 1,034.1 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, ירידה בשיעור של כ- 12.2%.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

להלן נתונים על הרכב פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור שינוי ב- %	31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009		
	% מסך פיקדונות הציבור	מיליוני ₪	% מסך פיקדונות הציבור	מיליוני ₪	
(14.7)	98.3	1,016.4	95.5	867.1	מטבעי ישראלי צמוד מדד
(33.9)	1.2	12.4	0.9	8.2	מטבעי ישראלי צמוד לדולר
607.5	0.5	5.3	3.6	32.2	מטבעי ישראלי לא צמוד
(12.2)	100.0	1,034.1	100.0	907.5	סך הכל

פיקדונות הציבור במטבעי ישראלי צמוד מדד קטנו בשיעור של 14.7%.

במונחים שקליים קטנו סך כל פיקדונות הציבור ב- 126.6 מיליון ₪ בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2008.

סך כל פיקדונות הציבור ביחס ליתרת אשראי לציבור היווה ליום 30 בספטמבר 2009 כ- 6.1%, בהשוואה לכ- 7.5% ליום 31 בדצמבר 2008.

דירוג פיקדונות

בחודש ספטמבר 2008 העניקה חברת הדירוג "מידרג" דירוג Aa2 לפיקדונות הבנק לזמן ארוך ודירוג P-1 לפיקדונות הבנק לזמן קצר. בחודש אוקטובר 2009 תוקף דירוג הפיקדונות לזמן ארוך ולזמן קצר. דירוג הפיקדונות נותר ללא שינוי (אופק יציב).

פקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכמו ב- 12,624.8 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 11,568.4 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של כ- 9.1%.

מזה מחברת	סה"כ	יתרת פקדונות מבנקים אחרים	יתרת פקדונות מבנקים בקבוצה	
האם				
		מיליוני ₪		
12,161.6	12,624.8	306.5	12,318.3	30 בספטמבר 2009
10,916.9	11,568.4	432.7	11,135.7	31 בדצמבר 2008

האמצעים ההוניים

האמצעים ההוניים ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכמו ב- 1,398.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 1,357.5 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 3.0%.

הון העצמי ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכם ב- 924.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 899.1 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 2.8%.

יחס ההון העצמי לסך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 6.1%, בהשוואה לשיעור של 6.3% ליום 31 בדצמבר 2008.

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 6.9%, בהשוואה לשיעור של 7.2% ליום 31 בדצמבר 2008.

יחס ההון לרכיבי סיכון, כפי שהוגדרו בהנחיות המפקח על הבנקים, ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 10.4%, בהשוואה לשיעור של 10.9% ליום 30 בספטמבר 2008, ושיעור של 10.8% ליום 31 בדצמבר 2008.

הון משני. ההון המשני של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב- 474.0 מיליון ₪, והוא כולל סך של 18.4 מיליון ₪ בגין הפרשה כללית לחובות מסופקים וסך של 455.6 מיליון ₪ כתבי התחייבות נדחים (כתבי התחייבות נדחים ליום 31.12.2008: 440.0 מיליון ₪). היקף כתבי ההתחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני בניכוי הקצאת ההון בגין סיכונים שוק. ליום 30 בספטמבר 2009 עמד היחס האמור על שיעור של 50.0% (31.12.2008: 50.0%).

ליום 30.9.09 הבנק ניצל את מלוא ההון המשני המוכר בהתאם להוראה.

דירקטוריון הבנק קיבל החלטה כי יחס הלימות ההון המינימאלי של הבנק לא יפחת מ-10%.

הנפקת כתבי התחייבות נדחים באמצעות חברת בת - דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ - "חברת ההנפקות"

ביום 30 בנובמבר 2005 השלימה חברת הנפקות גיוס של 125.0 מיליון ₪ ערך נקוב כתבי התחייבויות נדחים סחירים (סדרה א') מתוך סדרה של 300.0 מיליון ₪ ערך נקוב.

תמורת ההנפקה הופקדה בבנק בפיקדון בתנאים הזהים לתנאי כתבי ההתחייבויות.

במהלך שנת 2008 מכר הבנק את יתרת כתבי ההתחייבויות שהוקצו לו, מתוכם 103.1 מיליון ₪ ערך נקוב נמכרו לבנק דיסקונט לישראל בע"מ (החברה האם). בכך השלים הבנק את מכירת יתרת כתבי ההתחייבויות הרשומים למסחר. כתבי ההתחייבויות שנמכרו הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני של הבנק.

הנפקת כתבי התחייבות

ביום 21.9.08 הנפיק הבנק כתב התחייבות נדחה לא סחיר לחברת האם בסך של 250 מיליון ₪. כתב ההתחייבות הוכר כהון משני של הבנק ובכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין 311.

דירוג כתבי התחייבויות נדחים לזמן ארוך

בחודש מאי 2008 דירגה חברת "מידרג" את כתבי ההתחייבויות הנדחים של הבנק בדירוג Aa2. הדירוג נסמך על פרמטרים עסקיים של הבנק וגובה בקשר עם חברת האם.

בחודש אוקטובר 2009 הורידה החברה את דירוג כתבי התחייבויות הנדחים של הבנק ל-Aa3 ובכך השוותה את הדירוג לכתבי התחייבויות של חברת האם.

השינוי מבטא שינוי במתודולוגית הדירוג, לפיה ניתן מלוא המשקל לקשר עם חברת האם על רקע עומק השילוב בין הבנק לחברת האם.

כך, על אף שיפור בפרמטרים העסקיים שהיוו בסיס לדירוג בחודש מאי 2008 (יחס חובות בעייתיים, היקף תיק עסקי), השווה הדירוג לזה של חברת האם והדירוג הורד בהתאם.

דיבידנד

לבנק אין מדיניות חלוקת דיבידנד. הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו בשנים האחרונות.

מצב הנזילות וגיוס מקורות

תיק הפיקדונות שמחזיק הבנק גדל בשיעור של 7.3% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, מסך של 12,632.6 מיליון ₪ ביום 31 בדצמבר 2008, לסך של 13,556.1 מיליון ₪ ביום 30 בספטמבר 2009. תיק האשראי לציבור שמחזיק הבנק גדל בשיעור של 8.9% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, מסך של 13,742.1 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008, לסך של 14,959.1 מיליון ₪ ליום 30 בספטמבר 2009.

היקף הפיקדונות מבנקים ביחס לתיק הפיקדונות עומד על שיעור של 93.1% ליום 30 בספטמבר 2009, בהשוואה לשיעור של 91.6% ליום 31 בדצמבר 2008.

החל מהמחצית השנייה של שנת 2007, עם תחילת הפעילות במסגרת מתווה דיסקונט מעמידה חברת האם לבנק את כל המקורות למשכנתאות הניתנות במסגרת מתווה דיסקונט. האשראי המבוצע במסגרת זו מהווה חלק עיקרי מסך האשראי הניתן על ידי הבנק ולכן מרבית המקורות שמגייס הבנק החל מהמחצית השנייה של שנת 2007 הינם מחברת האם.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

פעילות הבנק כמתווך פיננסי כרוכה בנטילת סיכונים. הסיכונים הינם סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. מדיניות ניהול הסיכונים נועדה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת החשיפה לסיכונים שונים, הערכת ההפסד שיכול לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה, גידור הסיכונים ברמות שונות, קביעת כלי בקרה ותכנון פעילות עתידית בהתאם לרמת הסיכון והתשואה. במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים מתבסס הבנק על תחזיות והערכות שונות באשר להתפתחות מדדים שונים במשק ובשוקי הכספים וההון.

ניהול הסיכונים מתבצע בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין שמוציא בנק ישראל.

בבנק קיימת ועדת סיכונים שבראשה המנכ"ל וחברים בה חברי ההנהלה.

מנהלת הסיכונים של הבנק* – גב' אתי לנגרמן – מנכ"ל הבנק.

מנהל סיכונים אשראי – מר זאב דקל – סמנכ"ל אשראי.

מנהל הסיכונים התפעוליים – מר אלדד זרחיה – סמנכ"ל טכנולוגיות ותפעול.

מנהל הסיכונים הפיננסיים* – מר משה הלפרין, סמנכ"ל פיננסי כלכלי.

מנהל הסיכונים המשפטיים – עו"ד יגאל בורכובסקי, סמנכ"ל, היועץ המשפטי ומזכיר הבנק.

הוועדה עוסקת בגיבוש מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק בתחומים השונים, זיהוי תחומי סיכון חדשים ומוקדי סיכון במטרה לטפל בהם, יזום שינויים, מעקב ואמידה של הסיכונים והחשיפות. בנוסף, כל מנהל סיכונים מנהל תת ועדה לניהול הסיכונים בתחומו.

* ביום 23.9.09 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר משה הלפרין כמנהל הסיכונים הראשי, המחליף את מנכ"ל הבנק בתפקיד זה.

סיכונים פיננסיים

ניהול הסיכונים הפיננסיים הינו בכפוף למדיניות והחלטות הדירקטוריון.

אחת לרבעון מובא בפני הדירקטוריון דוח ניהול סיכונים על פי הנחית נוהל בנקאי תקין 339, ואחת לשנה מובא בפני הדירקטוריון דוח ניהול סיכונים על פי הנחית נוהל בנקאי תקין 301, הכולל בין היתר נושאים הכרוכים בניהול הסיכונים הפיננסיים, מגבלות שנקבעו והחשיפות לסיכונים בפועל. כמו כן מובאות לדיון המלצות בנוגע לשינוי המגבלות לחשיפה, פעילות במכשירים פיננסיים חדשים, ונושאים שונים המתעוררים מעת לעת.

סיכונים שוק

סיכון שוק, כהגדרתו בנהל בנקאי תקין מס' 339: סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת המחירים בשווקים השונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחיר מניות וסחורות). הבנק מנהל את סיכונים השוק ככלל ביחס לחשיפה החשבונית. יצוין כי בבנק חשיפה זו דומה לחשיפה הכלכלית. סיכונים השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הינם סיכון בסיס וסיכון ריבית.

סיכון בסיס

סיכון הנובע מחשיפה בגין הפער שבין הנכסים לבין ההתחייבויות בבסיסי ההצמדה השונים. החשיפה לסיכון בסיס באה לידי ביטוי בהפסד שיכול להיגרם עקב הפער האמור משינוי שער החליפין או בממד המחירים לצרכן. הבנק מודד את החשיפה בכל אחד ממגזרי ההצמדה: צמוד מדד, שקלי לא צמוד, צמוד דולר וצמוד אירו. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות חשיפה לסיכון הבסיס במגזרי ההצמדה השונים, כאחוז מההון הפעיל. המעקב אחר חשיפת הבסיס מבוצע על ידי בחינה חודשית של הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים. להלן המגבלות שנקבעו:

<u>מגזר הפעילות</u>	<u>מגבלה</u>	<u>חשיפה בפועל 30.9.09</u>
* צמוד מדד	(30%) - 130%	(3%)
צמוד דולר	8% - (8%) מההון הפעיל;	2%
צמוד אירו	4% - (4%) מההון הפעיל;	(1%)
שקלי לא צמוד	(42%) - 142% (לא נקבעה מגבלה ספציפית)	102%

היקף הפעילות נגזר מהפוזיציות במגזרים אחרים.

* שינוי המגבלות אושר בישיבת הדירקטוריון מיום 25.2.09.

כמו כן, נקבעו מגבלות לפעילות מתן אשראי בכל מגזר הצמדה כדלקמן:

<u>מגזר הפעילות</u>	<u>מגבלה</u>	<u>יתרות ליום 30.9.09 במיליוני ₪</u>
במגזר הצמוד למדד	ללא הגבלה;	10,261.9
במגזר השקלי הלא צמוד	ללא הגבלה;	4,226.3
במגזר צמוד הדולר	עד כ- 752 מיליון ₪;	397.0
במגזר צמוד האירו	עד כ- 193 מיליון ₪;	73.9

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 במגבלות שנקבעו.

להלן הרגישות לשינויים בשערי חליפין של המטבעות העיקריים על הון הבנק ליום 30 בספטמבר 2009:

	<u>דולר</u>	<u>אירו</u>
	<u>אלפי ₪</u>	
עלייה של 5% בשע"ח	4,467	(226)
עלייה של 10% בשע"ח	4,752	(601)
ירידה של 5% בשע"ח	(2,260)	56
ירידה של 10% בשע"ח	(4,152)	(27)

סיכון ריבית

סיכון הנובע מהחשיפה לשינוי בעתיד בשיעור הריבית כתוצאה מפער בזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות והשפעתם על הרווח העתידי של הבנק ושחיקת הונו העצמי, פוזיציות המתומחרות בריבית קבועה מול משתנה, והשפעה שונה של שיעור הריבית על מכשירים פיננסיים שונים.

החשיפה העיקרית לסיכון ריבית בבנק הינה במגזר צמוד המדד היות ומרבית האשראי הינו בריבית קבועה וקיים פער מח"מ בין הנכסים להתחייבויות.

הבנק מנהל את החשיפה לסיכון הריבית על ידי שינוי פער במשך החיים הממוצע (מח"מ) בהתבסס על רמת הריבית הצפויה בשוק. דירקטוריון הבנק קבע את המגבלות הבאות לסיכון הריבית:

א.	מגזר הפעילות	מגבלה
	צמוד מדד	פער מח"מ של עד שנה (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);
	שקלי לא צמוד	פער מח"מ של עד שנתיים (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי).
	צמוד דולר	פער מח"מ בהלוואות חדשות של עד שנה וחצי (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);
	צמוד אירו	פער מח"מ של עד שנה וחצי (בהתחשב בפירעונות מוקדמים של האשראי);

לשיעור הפירעון המוקדם השפעה מהותית בקביעת גובה החשיפה, היות והפירעון המוקדם מקצר את משך החיים הממוצע של הנכסים.

הערכת הפירעונות המוקדמים מתבצעת על בסיס נתונים היסטוריים שיעור הפירעון המוקדם שנלקח בסיכוי שוק מתבסס על ממוצע הפירעון המוקדם בכל המגזרים הפיננסיים בחמש השנים האחרונות.

שיעור הפירעון המוקדם הממוצע בשנים 2005 עד 2009 (ממוצע חמש שנתי) עמד על 8.08%. שיעור הפירעון המוקדם הממוצע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד על 9.74% ובתקופה המקבילה אשתקד עמד על 9.93%.

ליום 30 בספטמבר 2009, בהנחת פירעון מוקדם בשיעור של 7.36%, יתקבל שוויון בין מח"מ הנכסים וההתחייבויות. בהנחת פירעון מוקדם של 8.08%, פער המח"מ האפקטיבי כלכלי יעמוד על 0.08 שלילי חלקי שנה.

ב. הפסד מקסימלי של עד 10% מהון הבנק כתוצאה משינוי מקביל של העקום לכל אורכו ב-1%.

ההשפעה של עליה ב-1% בשיעור הריבית על התיק הכולל ליום 30 בספטמבר 2009 ובהנחת פירעון מוקדם בשיעור של 8.08%, הינה הקטנת הערך הכלכלי של תיק הבנק בסך של כ-11.2 מיליון ₪, המהווה כ-1.39% מההון הכלכלי.

השפעה של ירידה ב-1% בשיעור הריבית על התיק הכלכלי ליום 30 בספטמבר 2009 ובהנחת פירעון מוקדם של 8.08%, הינה הגדלת הערך הכלכלי של תיק הבנק בסך של כ-19.0 מיליון ₪ המהווה כ-2.27% מההון הכלכלי.

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 במגבלות שנקבעו.

למידע נוסף ר' עמוד 17 לדוח הדירקטוריון ותוספת ב', סקירת ההנהלה, עמוד 44.

ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

חישוב יתרות ואומדני שווי הוגן, ר' עמוד 17 לדוח הדירקטוריון, נערך בהתאם להנחות ששימשו לחישוב שווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כאמור בביאור 16ה' בדוח הכספי לשנת 2008 למעט:

1. חישוב השווי ההוגן כולל השפעה של פירעונות מוקדמים על כל תיק האשראי ועל תיק ההתחייבויות הכולל אופציה לפירעון מוקדם. הנחת שיעור פירעונות המוקדמים שנלקחה בחישוב הינה 8.08%, ר' סעיף א לעיל.
2. בהלוואות בריבית משתנה (פריים, ליבור, צמודי מדד) החישוב כולל את הפער בין המרווח הקיים בתיק האשראי וההתחייבויות לעומת המרווח שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים במאוחד

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)**

30.9.2009				
סה"כ	מטבע חוץ*		מטבע ישראלי	
	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
15,777.2	73.1	401.3	11,058.1	4,244.7
-	-	-	-	-
14,959.8	83.9	380.4	11,186.5	3,309.0
-	-	-	-	-
817.4	(10.8)	20.9	(128.4)	935.7

נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים חוץ מאזניים
התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

שווי מאזני של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

30.9.2009				
סה"כ	מטבע חוץ*		מטבע ישראלי	
	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
15,158.1	73.9	397.2	10,302.1	4,384.9
-	-	-	-	-
14,251.0	84.8	379.2	10,333.1	3,453.9
-	-	-	-	-
907.1	(10.9)	18.0	(31.0)	931.0

נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים חוץ מאזניים
התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30.9.2009						
השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים במאוחד, למעט פריטים לא כספיים***						
שינוי בשווי ההוגן			במיליוני שקלים חדשים			
באחוזים	במיליוני ₪	סה"כ	מטבע חוץ*		מטבע ישראלי	
			אירו****	דולר****	צמוד מדד	לא צמוד****
(1.39)	(11.2)	806.2	(10.7)	20.9	(139.8)	935.8
(0.18)	(1.5)	815.9	(10.8)	20.9	(129.8)	935.6
2.27	19.0	836.4	(10.9)	20.9	(108.9)	935.3
0.15	1.2	818.6	(10.8)	20.9	(127.0)	935.5

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סה"כ שווי הוגן של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזר הצמדה.

*** השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית המוצגת הינה על יתרות השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים.

סיכון אופציות גלומות

מרבית הנכסים וההתחייבויות של הבנק במגזר צמוד המט"ח כוללים רצפה של שער חליפין המהווה אופציה על פי הגדרת FAS-133. אופציה זו הינה מכשיר המשוּבץ בנכס הבסיס ואינה משמשת לצרכי גידור. הסיכון נובע מאופציות הגלומות בנכסים או בהתחייבויות: הסיכון נובע משינוי בשווי ההוגן של האופציה, כתוצאה משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי האופציות (כגון: סטיית תקן, שיעורי הריבית, מחיר בשוק של נכס הבסיס וכו'). דירקטוריון הבנק קבע מגבלות להיקף הפעילות במגזרי ההצמדה השונים, אך לא נקבעו מגבלות ספציפיות להיקף הפעילות בנכסי הבסיס של האופציות הגלומות. הבנק מצמצם את החשיפה על ידי פעילות מקבילה בנכס הבסיס בנכסים ובהתחייבויות ופועל ככל שניתן לצמצום הפער המח"מ של הנכסים וההתחייבויות ולהתאמה ככל שניתן במבנה תיק הנכסים וההתחייבויות. הבנק החל לפעול בפעילות בנכסי בסיס שאינם כוללים אופציות גלומות. הפעילות כאמור תשפיע רק על האשראי החדש.

סיכון מזילות

סיכון מזילות, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342: הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי ולהונם הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי המזילות שלו. הבנק מנהל את סיכון המזילות על פי ההוראה האמורה. ההוראה דורשת לקיים יחס של נכסים מזילים להתחייבויות לתקופה של עד חודש, שלא יפחת מ-1. ההוראה מאפשרת לבנקים המנהלים את סיכון המזילות באמצעות מודל פנימי מבוסס היטב, להגדיר את יחס המזילות האמור תוך התחשבות בנכסים הנוספים לנכסים המזילים ותוך התאמת ההתחייבויות לתקופת פירעון עד חודש. הבנק פועל במסגרת מדיניות מזילות אשר הותוותה על ידי הדירקטוריון, במסגרת מודל פנימי. המדיניות קובעת מגבלות לחשיפה לסיכון המזילות על פי טווחי זמן שונים, תוך התחשבות בהתנהגות התזרים בתרחישים שונים. תזרים המזומנים של הבנק הינו ארוך טווח, כאשר תזרים המזומנים הנובע מהנכסים ארוך יותר מתזרים המזומנים הנובע מההתחייבויות. תזרים המזומנים של הנכסים כולל בתוכו מרכיב של אי ודאות עקב ביצוע פירעונות מוקדמים. הפירעונות המוקדמים מקצרים את משך החיים הממוצע של תזרים הנכסים. הבנק אומד את מצב המזילות על בסיס יומי ובפרקי זמן שונים ביחס למגבלות שנקבעו. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לטווחי הזמן השונים, כדלקמן:

מגזר הפעילות	מגבלה
טווח קצר	יחס נכסים מזילים להתחייבויות לתקופה של עד חודש שלא יפחת מאחד.
טווח בינוני	עד שלושה חודשים - התזרים השלילי החזוי לא יעלה על 300 מיליון ₪.
עד שישה חודשים	התזרים השלילי החזוי לא יעלה על 500 מיליון ₪.
עד שנה	התזרים השלילי החזוי לא יעלה על 750 מיליון ₪.
טווח ארוך	לכל תקופה מעל שנה המגבלה השנתית הינה תזרים שלילי חזוי בתקופה שלא יעלה על 1,000 מיליון ₪.

הבנק עמד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 במגבלות שנקבעו.

סיכונים אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון לרווחי הבנק ולהונם של הבנק הנובע מחדלות פירעון של לווה או אי עמידה בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי נגזר מחומרת ההפסד הצפויה בהינתן מצב של התממשות הסיכון. איתור סיכונים האשראי, וגידורם, נמצאים באחריותו הניהולית של קצין האשראי הראשי של הבנק. קצין האשראי אחראי להתוויית מדיניות האשראי של הבנק.

מדיניות האשראי של הבנק מגדירה את הקריטריונים שמטרתם הבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות הפרמטרים לסינון ומיון לווים ובקשות אשראי, בחינת יכולת ההחזר של הלווים, סוגי הביטחונות שישמשו להבטחת האשראי, מקדמי הביטחון, עקרונות לניהול, מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות ומערך הסמכויות בבנק.

מדיניות האשראי מאושרת אחת לשנה על ידי דירקטוריון הבנק, עודכנה לאחרונה בחודש נובמבר 2008 ואושרה בדירקטוריון בישיבתו מיום 30 בנובמבר 2008.

תיק האשראי של הבנק מאופיין בפיזור גבוה של לווים הנובע מהתמקדות הבנק באשראי למשקי בית. בנוסף, מכיל התיק הקיים אשראי הנובע מפעילותו בתחום ליווי הבניה - פעילות שהצטמצמה עם השנים.

בחודש יוני 2009 החליט דירקטוריון הבנק כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים בתחום ליווי הבניה, ר' עמוד 33 לדוח הדירקטוריון. מדיניותו של הבנק בשנים האחרונות הינה התמקדות בפעילות בתחום המשכנתאות הקמונאי ובמיון ליווי בניה למגורים בצורה ממוקדת כתמיכה לפעילות הבנק בתחום המשכנתאות. מדיניות זו תורמת לפיזור תיק האשראי הקיים בין מספר רב של לווים, בפיזור גיאוגרפי רחב. בנוסף, מממן הבנק גם אשראי לרכישת נכסים ביעוד למשרדים למסחר ולתעשייה קלה לשימוש עצמי וכנסכים מניבים. הבנק קבע חשיפה מאזנית מקסימאלית למגזרי הפעילות העסקיים שאינם משכנתאות לדיר (לווי בניית נדל"ן ומימון רכישת נדל"ן מסחרי) במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 הפחית הבנק את מגבלת חשיפתו למגזרי פעילות אלה. נכון ליום 30 בספטמבר 2009 הבנק לא התקרב למגבלה שקבע בכל אחד מהתחומים.

הבנק הגדיר מגבלות פנימיות לחשיפה ללווה בודד ולקבוצת לווים, מעבר למגבלות הרגולטוריות. הבנק אינו חורג ממגבלות אלו. הבנק אינו חשוף לענפי משק רבים, אלא מתמקד במגזר הנדל"ן (בין במישרין כאשראי עסקי בתחומי הנדל"ן ובין בעקיפין היות וביטחונותיו הם רובם ככולם נדל"ן).

הבנק פועל לצמצום הסיכון הכרוך בהתמקדות במגזר אחד על ידי העמקת היכרותו את הענף והימנעות ממימון מגזרים בתוכו המוגדרים כבעלי סיכון גבוה. בהתאם, אין הבנק מעניק מימון חדש לבתי מלון, לאולמות שמחה, לנדל"ן לתעשייה הכבדה ולקניונים, ומנגד הבנק מממן יחידות דיר, נדל"ן למשרדים ונדל"ן לתעשייה קלה.

עיקר הביטחונות כנגד תיק האשראי בבנק הנם נדל"נים, מרביתם יחידות מגורים ברחבי הארץ ומקצתם נכסים מסחריים. כמו כן מקבל הבנק כבטוחות גם פיקדונות מזילים וערבויות בנקאיות שיתרתם לא מהותית.

מדיניות האשראי של הבנק קובעת מרווחי ביטחון על סוגי הנכסים השונים בהתאם לסיכונים מימושם וסיכונים תנודתיות בשווי השוק שלהם לאורך הזמן.

הבנק הגדיר בנהליו את המסמכים והפרטים הנדרשים לצורך בחינת בקשת אשראי הכוללים, בין השאר, מדיניות "הכר את הלקוח", בחינת כושר ההחזר שלו בהתאם לאופיו (פרטי, חברי), בחינת העסקה, מטרתה והביטחונות המוצעים בגינה.

הבנק מפעיל בקרת איכות אשראי עוד בתהליך העמדתו, באמצעות מערך עורפי המשמש יחידת חיתום ובחינה לפעילות הסניפים בתחום המשכנתאות טרם העמדת האשראי.

דירקטוריון הבנק הגדיר את הסמכויות למתן אשראי לבעלי תפקידים ולוועדות האשראי.

הבנק מבצע תהליכי הפקת לקחים ומקיים הדרכות לעובדיו על מנת לשמר ולשפר את הרמה המקצועית בתחום האשראי.

הבנק סוקר מדי תקופה את תיקי האשראי הגדולים בהתאם למדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון. בנוסף, קיימת בבנק מערכת דירוג לקוחות המספקת ציון לכל לקוח הנדרש לדירוג בהתאם לדרישות והגדרות בנק ישראל.

הבנק נערך ליישום הנחיות באזל 2, במסגרת קבוצת דיסקונט. (ר' להלן).

בבנק פועלת יחידה לבקרת אשראי הכפופה ליו"ר הדירקטוריון, אשר בוחנת מדגמית ותקופתית את איכות הלווה ואיתנותו הפיננסית, חשיפת הבנק מולו, טיב הביטחונות ומהימנות דירוגו.

חברת אי.אם.אי. עזר - חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (להלן: "EMI")

הבנק אישר בעבר מתן הלוואות בשיעור מימון גבוה בהסתייע בביטוח EMI וזאת עד ליום 17.9.08, ר' להלן. יתרת ההלוואות שניתנו במסגרת EMI בבנק עומדת ליום 30 בספטמבר 2009 על כ-1.9 מיליארד ₪, כולל סך של כ-0.2 מיליארד ₪ הלוואות לפי מידת הגביה שלא באחריות הבנק.

סך הכל אשראי המבוטח בביטוח זה ליום 30.9.09 מסתכם לסך של כ-570 מיליון ₪.

ביום 16 בספטמבר 2008, בעקבות הורדת דירוג חברת האם – AIG, הפחיתה חברת מידרוג את דירוג חברת EMI מ-Aaa ל-A2, אך העלתה ביום 1 בנובמבר 2008, את הדירוג החברה ל-Aa2 עם 'אופק שלילי'. חברת מעלות S&P, הורידה אף היא בספטמבר 2008, את דירוג האשראי של חברת EMI מ-AAA ל-A+ עם תחזית דירוג שלילית, ומיקמה את החברה ב"רשימת המעקב". ביום 6 באפריל 2009 תיקפה חברת מעלות S&P את דירוג החברה אך דיווחה כי הורידה את חברת EMI מרשימת המעקב. בהתחשב בדירוגים שלעיל, חברת EMI עדיין אינה מהווה "חברת ביטוח מוכרת" כהגדרת בנק ישראל ועל כן אינה עומדת בתנאים הנדרשים לחברת ביטוח מוכרת על פי הוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל לצורך שקלול נכסי סיכון מסויימים, שבטחו על ידי חברת EMI, ב-50% במקום 100%, לצורך חישוב הלימות ההון. החל מדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008 שוקללו נכסי הסיכון האמורים לפי 100% סיכון, השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008 הייתה הקטנת יחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק ב-0.15%.

ביום 17 בספטמבר 2008 חדל הבנק מהנפקת אישור להלוואות חדשות בסיוע EMI, הבנק איפשר השלמתן של הלוואות להן ניתן אישור עד אותו המועד.

סיכונים סביבתיים

ביום 11 ביוני 2009, ניתנה הנחיה מאת המפקח על הבנקים לעניין הסיכונים הסביבתיים לפיה על התאגיד הבנקאי להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מהליך נאות של מערך הסיכונים של התאגיד הבנקאי, ולפעול לניהול הטמעת ניהול החשיפה לסיכון במכלול קבוצתי לרבות נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ושילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. על פי המכתב על דירקטוריון הבנק לאשר עד לסוף מחצית ראשונה לשנת 2010 קריטריונים ליישום האמור, בתשומת לב להמלצות, ההנחיות והתקנים העולמיים בעניין זה במדינות מפותחות אחרות בעולם, בהתאמה לרגולציה הקיימת בישראל. ליישום ההוראות הכלולות בטיטות החוזר כאמור לעיל, לא צפויה להיות השלכה מהותית על הבנק.

השפעת השינויים בסביבה הכלכלית והשלכות המשבר בשוקי ההון בעולם

א. המשבר הפיננסי בעולם גרם להשלכות מרחיקות לכת בשוק העולמי. השלכות אלו באו לידי ביטוי במשק הישראלי בעליית מחירי האשראי, בעליית מחירי האשראי, בירידה בשיעורי המימון של האשראי, בקיטון בהיקף הפעילות בשוק, בהאטה בצמיחה, בגידול באבטלה, בירידה בשווי הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור, בעלייה באי הוודאות. כל אלה צפויים לגרום לירידה בהיקף הפעילות של השוק ובכלל זה של הבנק. התרחבות השפעת המשבר בשוק המקומי עלול להביא לירידה ביכולת ההחזר של הלוואות ולירידת שווי הבטוחות.

ב. סיכונים פיננסיים

עיקר פעילות הבנק כיום מבוצעת במסגרת מתווה דיסקונט, ר' עמודים 2-3 לדוח הדירקטוריון, שינויים בסביבת הפעילות העסקית אינם מגדילים את חשיפת הבנק לסיכונים השוק וסיכונים המזילות שלו. בכפוף להמשך פעילות הבנק כמפורט בדוח הדירקטוריון מתווה דיסקונט.

ג. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

לבנק אין חשיפה למוסדות פיננסיים זרים.

ד. חשיפה לגופים אחרים החשופים במישרין או בעקיפין למשבר

- נכון למועד הדוח הכספי לא אותרה חשיפה מהותית לבנק בגין גופים אחרים החשופים במישרין או בעקיפין למשבר.
- השקעות בפיקדונות בבנקים:

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים הבנק מבצע את השקעותיו בפיקדונות בבנקים בישראל בלבד.

ה. חשיפה למדינות זרות

לבנק אין חשיפה למדינות זרות.

חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד", למשמעות המושג זה ר' לעיל בפרק "מידע צופה פני עתיד".

באזל 2

בחודש יוני 2004 פירסמה הוועדה הבינלאומית לפיקוח על הבנקים (ועדת באזל) את המלצותיה החדשות, שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות שונות (להלן: "באזל 2"). הנוסח הסופי של המסמך פורסם על ידי הוועדה בחודש יוני 2006.

בנק ישראל אימץ את המלצות הוועדה ונערך להחילן במערכת הבנקאית בארץ. כן גיבש הפיקוח על הבנקים הנחיות ליישום ההמלצות ומפיצם לתאגידים הבנקאיים בארץ מאז שנת 2004 ועד היום.

עקרונות באזל 2 נועדו לשפר את ניהול הסיכונים במערכת הבנקאות העולמית על מנת לחזק את יציבותה הפיננסית ומטרתם להסדיר פיקוח ומשמעת שוק מתקדמים הקושרים את הלימות ההון לסיכונים באופן מדויק מבעבר. ההוראות עוסקות בעיקר בשלושה סיכונים מרכזיים אליהם חשוף תאגיד בנקאי: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, ולראשונה, אף בסיכונים תפעוליים והקצאת ההון בגנים (כיום, מדרשת הקצאת הון כנגד החשיפה לסיכוני אשראי ולסיכוני שוק בלבד). תאגידים בנקאיים נדרשים לפתח דרישות הון שתתאמנה לרמת הסיכון של כל ספציפי.

המלצות באזל בנויות משלושה נדבכים (Pillars), כלהלן:

- נדבך 1 – דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. מטרתו להרחיב ולשפר את מסגרת המדידה הקיימת, שנקבעה בשנת 1988;
- נדבך 2 – הרחבת תהליכי הבחינה על ידי הפיקוח על הבנקים, כולל הלימות ההון של המוסד הפיננסי ותהליכי הניהול והערכת הסיכונים שלו;
- נדבך 3 – משמעת שוק – באמצעות הרחבה של המידע הפומבי בדבר הסיכונים להם חשוף הבנק.

נדבך 1

לצורך חישוב דרישות הון מזעריות משלב נדבך 1 גישות חדשות לאמידת הסיכונים איתם מתמודד הבנק, כך שישקפו טוב יותר את פרופיל הסיכון של הבנק;

הגישה הסטנדרטית – למדידת דרישות הון בגין סיכוני אשראי מבוססת על דירוגים חיצוניים המבוצעים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות ומכירה באופן רחב יותר מבעבר בגורמים מפחיתי סיכון; בעוד מדידת דרישות הון בגין סיכונים תפעוליים לפי גישה זו, ולפי גישת האינדיקאטור הבסיסי, מתייחסת להכנסה גולמית; דרישות הון בגין סיכוני שוק תואמות ברובן להוראות באזל 1 אשר פורסמו על ידי הוועדה ב-1988 ומיושמות על ידי הבנק כיום.

גישת הדירוגים הפנימיים – מבוססת על מדידת סיכונים וחישוב ההון הנדרש באמצעות דירוגים פנימיים של התאגיד הבנקאי.

נדבך 2

נדבך זה עוסק בסיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון; ביצוע מבחני קיצון; תהליך פנימי להערכת נאותות ההון המוקצה לסיכונים (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process); התאמת המבנה האירגוני של הבנק לדרישות ניהול הסיכונים של באזל 2, אשר כוללות הפרדה בין שלושה גורמי מפתח: יחידות עסקיות, יחידת ניהול הסיכונים (ERM – Enterprise Risk Management) ויחידות בקרה וביקורת עצמאיות; עקרונות המרכזיים של סקירת הפיקוח, בהנחיות לניהול סיכונים, שקיפות ובאחריות הדיווחים של המפקח.

נדבך 3

נדבך זה כולל דרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות לציבור להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום המלצות באזל, ההון, חשיפת הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

כללי

בסוף חודש דצמבר 2008 הפיץ המפקח על הבנקים הוראת שעה בנושא של מסגרת עבודה מתוקנת למדידת הון ותקני הון (באזל 2), המשקפת את עמדת המפקח בנושאים שונים המטופלים בשלושת הנדבכים, ובפרט בהתייחס, לגישות הסטנדרטיות לחישוב דרישות הון מזעריות בגין סיכונים אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי, כפי שקבעה ועדת באזל.

בכוונת הפיקוח על הבנקים למזג הוראת שעה זו בהוראות הקיימות החל משנת 2009.

המפקח על הבנקים אימץ את הוראות באזל 2 במלואן, והודיע לבנקים כי עליהם ליישם המלצות באזל 2 על כל נדבכיו בגישה הסטנדרטית לפחות, בסוף שנת 2009. עם זאת, כבר במהלך שנת 2009 נדרשים התאגידים הבנקאיים להגיש לפיקוח, בנוסף לדיווח הקיים כיום, גם דיווחים רבעוניים לפי הגישה הסטנדרטית.

לשם השגת היעד, מנהלים הבנקים פרויקט רב שנתי חוצה ארגון שבאמצעותו הם יבצעו את השינויים הנדרשים בתפיסת הניהול, שינויים ארגוניים, שינויים בתהליכי עבודה, שינויים מיכניים ועוד. בעת היישום הראשונה, כל תאגיד בנקאי יישם את הגישה המתאימה לרמת המוכנות שלו. עם זאת, כל תאגיד בנקאי נדרש לנקוט בצעדים שיבטיחו שבמועד האמור יהיה ערוך ליישום את באזל 2 לפחות על פי הגישה הסטנדרטית.

במקביל לדרישת הפיקוח על הבנקים ליישום הגישה הסטנדרטית, מעודד הפיקוח את התאגידים הבנקאיים להיערך באופן שיאפשר להם לאמץ בשלב הבא, במועד המתאים בעתיד, את הגישות המבוססות על דירוגים פנימיים בסיכונים אשראי. גישות אלו מהוות את ה-Best practice העולמי בתחום זה והחתימה ההדרגתית ליישומן חשובה לחיזוק איכות ניהול סיכונים האשראי בארץ.

עם זאת, ולאור היערכות מאומצת לעמידה בגישה הסטנדרטית והעלויות הכרוכות בכך, החליט הבנק לדחות לעת עתה בניית מודלי דירוג על פי הגישות המתקדמות ולהמשיך את ההיערכות לעמידה בגישה הסטנדרטית בלבד.

בהתאם לדיווח לבנק ישראל על נתוני הלימות ההון ליום 30 ביוני 2009 המבוססים על חישובים ראשוניים, יחס הלימות ההון לפי באזל 2 נדבר ראשון היו 16.45% לעומת 10.50% לפי באזל 1.

בהוראות בנק ישראל מחודש אוגוסט 2009 מצוין כי המלצות באזל 2 יחולו על התאגידים הבנקאיים החל מסוף שנת 2009. בהתאם לכך פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 31/12/2008 את "מסגרת העבודה למדידה והלימות הון (הוראת שעה)". על פי הנדבך השני בהוראת השעה התאגידים הבנקאיים נדרשים לבצע תהליך הערכה פנימי של הלימות ההון (תהליך ICAAP) ואילו הפיקוח על הבנקים נדרש לבצע תהליך סקירה והערכה פיקוחי (תהליך SREP).

תהליך ה-SREP יתבצע לאחר כניסתה לתוקף של הוראת השעה ועל בסיס דוחות ה-ICAAP שטרם נקבע מועד הגשתם. במכתבו מחודש אוגוסט 2009 הבהיר המפקח על הבנקים כי עד להשלמת הליך ה-SREP מקיף, על התאגידים הבנקאיים לעמוד גם ביעדי ההון כפי שהוגדרו על ידם במונחי באזל 1 (הוראת ניהול בנקאי תקין 311).

כמו כן ציין כי הציפייה לעמידה ביעדי הון המחושבים על בסיס הוראת ניהול בנקאי תקין 311 הינה זמנית, ואינה מחליפה את הדרישה כי במסגרת ה-ICAAP יקבעו יעדי הון פנימיים המבוססים על משטר מדידה וניהול התואם את הוראות באזל 2.

היערכות הבנק ליישום דרישות באזל 2

היערכות הבנק ליישום דרישות באזל 2 מתבצעת בשיתוף פעולה עם החברה האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ. כמו כן, על מנת לקדם את היערכותו, מסתייע הבנק בשירותי ייעוץ חיצוניים.

יישום העקרונות והדרישות הנכללים במסגרת ההוראה למדידה והלימות הון (הוראות באזל 2) הינו תהליך ארוך ועתיר משאבים. בין היתר, נדרש לבצע שינויים והתאמות בתהליכי העבודה ובמערכות תשתיות, תהליכי השלמת נתונים ואיסופם, בניית מאגרי נתונים, פיתוח מודלים שונים והטמעת מערכות חדשות ליישום דרישות ההון.

בבנק הוקמה ועדת היגוי בראשות המנכ"ל, להובלת פרויקט באזל 2 בבנק.

קצין אשראי ראשי ומנהל סיכונים האשראי בבנק, אחראי להיערכות הבנק לעמידה בהוראות באזל 2. בחודש ספטמבר 2009 מונה סמנכ"ל פיננסי כלכלי למנהל הסיכונים הראשי בבנק בכפיפות למנכ"ל.

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים מהבנקים בישראל, השלים הבנק בחודש פברואר 2008 סקר השפעה כמותית על הערכת הלימות ההון (Quantitative Impact Study - QIS) בגישה הסטנדרטית והגיש את תוצאותיו לבנק ישראל.

בחודש אוגוסט 2007 הוציא בנק ישראל דרישה לביצוע סקר פערים בנוגע ל-14 מסמכי Bank of International Settlements – BIS הנלווים לדברך 2, אותם אימץ בנק ישראל. ביצוע הסקר הושלם. הבנק השלים בניית תכנית עבודה לצמצום הפערים שאותרו. במסגרת ההתארגנות ליישום באזל 2 ביצע הבנק סקר פערים בנוגע לסיכונים השוק המטופלים בדברך 1. לא אותרו פערים רבים בפעילות הבנק בהשוואה לדברך 1. כמו כן, בוצע סקר למיפוי כלל הסיכונים התפעוליים הנובעים מפעילות הבנק. גובשה תוכנית עבודה להפחתת הסיכונים המהותיים שנתגלו בסקר עד לסוף חודש ספטמבר 2009.

בנוסף, הבנק מצוי בתהליך כתיבת מסמכי מדיניות למודל ניהול הסיכונים בבנק המבוצע בתיאום עם החברה האם. כדי לעמוד בדיווח מקביל החל מחודש ינואר 2009, הוחל בחודש מרס 2008 בפיתוח ממשקי העבודה אל מול מערכת לניהול סיכונים שנבחרה לנושא. בחודש יוני 2009 הועברה לבנק ישראל טיוטת דו"ח ICAAP הקבוצתי אשר מכיל דיווח בגין סיכונים הבנק כחלק מהקבוצה הבנקאית. הדו"ח הסופי יועבר לבנק ישראל ברבעון 01/2010.

על מנת לעמוד בדרישות דברך 2 בנושא תהליך פנימי להערכת הלימות ההון (ICAAP) התקשר הבנק, עם ספק חיצוני לליווי ההיערכות לעמידה בדרישות הנ"ל.

טבלה 1 – תחולת היישום

קבוצת בנק דיסקונט למשכנתאות (להלן – הבנק) כוללת את הבנק ושתי חברות בנות: חברת דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות ביטוח 2005 בע"מ הוקמה והחלה לפעול בשנת 2005 כסוכנות ביטוח אשר מתווכת בין לווים של הבנק לבין חברות ביטוח לעניין עריכת ביטוחי חיים בקשר עם ההלוואות וביטוחי מבנה לנכסים המשמשים כבטוחות להלוואות שמעמיד הבנק.

דיסקונט משכנתאות הנפקות בע"מ הוקמה ביום 6 בנובמבר 2005 במטרה לגייס כספים למימון פעילות הבנק באמצעות הנפקת כתבי התחייבות שתמורתם תופקד בבנק.

טבלה 2 – מבנה ההון

הון הבנק לצורך הדיווח על יחס הלימות ההון מורכב מהון מניות, עודפים, כתבי התחייבות נדחים וההפרשה הכללית, אשר מהווה כ-1% מהאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 1991 ממודד עד ליום 31 בדצמבר 2004, ואשר נחשבת להון משני עליון על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311.

הון המניות הנפרע מורכב מ-1,319,173 מניות רגילות בנות 1 ₪. שווי הון המניות הנפרע בתוספת קרנות הון ליום 30.9.2009 הינו 362.0 מיליון ₪.

העודפים הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2009 בכ- 562.7 מיליון ₪.

יתרת ההפרשה הכללית ליום 30 בספטמבר 2009- 18.4 מיליון ₪.

להלן הרכב ההון הראשוני של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009:

מיליוני ₪	
362.0	הון המניות הנפרע וקרנות הון
562.7	עודפים
924.7	סה"כ הון ראשוני

הון משני. ההון המשני של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב- 474.0 מיליון ₪, והוא כולל סך של 18.4 מיליון ₪ בגין הפרשה כללית לחובות מסופקים וסך של 455.6 מיליון ₪ כתבי התחייבות נדחים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים מוגבל ל-50.0% מההון הראשוני בניכוי הקצאת ההון בגין סיכונים שוק. ליום 30 בספטמבר 2009 עמד היחס האמור על שיעור של 50.0% (31.12.2008): 50.0%.

טבלה 3 – הלימות ההון

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, יחס הלימות ההון של תאגידי בנקאיים לא יפחת מ-9% ליום 30 בספטמבר 2009 יחס ההון עמד על 10.4%.

דירקטוריון הבנק קיבל החלטה כי יחס הלימות ההון המינימלי של הבנק לא יפחת מ-10%.

לשם הערכת הלימות ההון ודיווחו בדוחות הכספיים, הבנק מחשב את יחס הלימות ההון בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, וכן בודק את המגבלות בביצוע אשראי חדש בהתייחס להון הראשוני בתרחישים מסוימים, בכדי להבטיח את המשך פעילותו השוטפת. הבנק לא חילק דיבידנד בשנים האחרונות.

להלן חלוקת דרישות ההון בגין סיכונים אשראי (במיליוני ₪):

30 בספטמבר 2009			יתרות משוקללות של סיכון
יתרות**	יתרות סיכון	דרישות ההון***	
			סיכון אשראי
			נכסים
			מזומנים ופיקדונות בבנקים
189.8	37.4	3.4	אשראי לציבור *
14,968.4	12,341.6	1,110.7	בניינים וציוד
46.8	46.8	4.2	נכסים אחרים
54.0	30.8	2.8	סך כל הנכסים
15,259.0	12,456.6	1,121.1	מכשירים חוץ מאזניים
1,315.3	793.9	71.5	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
16,574.3	13,250.5	1,192.6	סה"כ נכסי סיכון אשראי
-	149.3	13.4	סיכון שוק
16,574.3	13,399.8	1,206.0	סה"כ נכסי סיכון
			* ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 18.4 מיליון ₪ מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
			** נכסים - יתרות מאזניות; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.
			*** דרישות ההון חושבו לפי יחס ההון המזערי המחויב על ידי המפקח על הבנקים – 9%.

טבלה 4 – סיכונים אשראי – דרישות גילוי כלליות

לפרטים בדבר מדיניות חישוב ההפרשות לחובות מסופקים, ר' עמוד 8 לדוח הדירקטוריון.

לפרטים בדבר מדיניות ניהול סיכון האשראי של הבנק, ר' עמודים 18-19 לדוח הדירקטוריון.

טבלה 5 – סיכון אשראי

בטבלה שלהלן מפורטות היתרות המאזניות, אחוז השקלול והיתרה המשוקללת של נכסי הסיכון (במיליוני ₪):

יתרה בדוח הכספי	אחוז השקלול	יתרה בסיכון	פיקדון בבנק ישראל
3.0	0%	-	
186.8	20%	37.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
189.8		37.4	סה"כ מזומנים ופיקדונות בבנקים
26.3	20%	5.2	אשראי לציבור
5,211.5	50%	2,605.8	אשראי לציבור
9,730.6	100%	9,730.6	אשראי לציבור
14,968.4		12,341.6	סה"כ אשראי לציבור
46.8	100%	46.8	בניינים וציוד
24.6	0%	-	נכסים אחרים
30.8	100%	30.8	נכסים אחרים
55.4		30.8	סה"כ נכסים אחרים
1,315.3		793.9	סיכון אשראי חוץ מאזני (*)
			(*) לאחר הפעלת מקדמי המרה לאשראי, כפי שהוגדרו בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311.

טבלה 7 – הפחתת סיכון האשראי

הבנק איפשר בעבר מתן הלוואות בשיעור מימון גבוה שגובו בביטוח EMI. נוכח הורדת הדירוג של EMI והוראה שהוציא המפקח על הבנקים בעניין זה, חדל הבנק מהנפקת אישור להלוואות חדשות בסיוע EMI. ליום 30.9.09, יתרת ההלוואות שניתנו במסגרת EMI בבנק עומדת על כ- 1.9 מיליארד ₪, כולל סך של כ-0.2 מיליארד ₪ הלוואות לפי מידת הגביה שלא באחריות הבנק. סך הכל אשראי המבטוח בביטוח זה ליום 30.9.2009 מסתכם לסך של כ-570 מיליון ₪. לפרטים נוספים ר' עמוד 20 לדוח הדירקטוריון.

טבלה 8 – גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי

ר' עמוד 18 לדוח הדירקטוריון - סיכון אופציות גלומות.

טבלה 10 – סיכונים שוק

ר' עמודים 14-16 לדוח הדירקטוריון.

טבלה 12 – הסיכון התפעולי

ר' עמודים 25-26 לדוח הדירקטוריון.

טבלה 14 – סיכון ריבית בתיק הבנקאי

ר' עמודים 15-16 לדוח הדירקטוריון.

קצין ציות

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 308 מינה הבנק קצין ציות הכפוף למנהל הסיכונים הראשי*. קצין הציות בודק באופן שוטף את קיום ההוראות הצרכניות להן כפוף הבנק וכן אחראי להדרכת עובדים בנושא זה. קצין הציות אחראי ליישום תוכנית הציות, ותיאום בין המחלקות השונות התומכות בה. לצורך כך, מונתה ועדת תיאום המתכנסת פעם ברבעון. קצין הציות פועל לאיתור סיכון ציות, אחת לרבעון מוגש ונידון בהנהלה דו"ח הסוקר את פערי הציות אשר נתגלו ברבעון, ומעקב אחר פערי ציות מדוחות קודמים. אחת לשנה, מדווח קצין הציות לדירקטוריון על פערי הציות בבנק. החל משנת 2010 תתקיים ישיבה של הדירקטוריון בנוכחות קצין הציות לבדו.

בשנת 2008 הושלם סקר ציות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 308. כל הליקויים אשר נמצאו הושלמו, למעט כתיבת מספר נהלים. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים, יטויב ניהול סיכון הציות עד תום השנה. בין היתר, ייבחנו הפערים בין פעילות מחלקת הציות למסמך העקרונות של באזל בעניין הציות ויושלמו במסגרת תוכנית העבודה הרב שנתית; תוגבר חשיפתו של קצין הציות לדירקטוריון וועדותיו; תטויב תוכנית העבודה – כך שתהא רב שנתית ומבוססת סיכון; הדוחות הרבעוניים המוגשים להנהלה יכללו הערכה אינטגרטיבית לרמת הסיכון בבנק (החל מרבעון ראשון 2010).

* החל מיום 1.10.09 הועבר נושא הציות מכפיפות ישירה למנכ"ל לכפיפות מנהל הסיכונים הראשי.

סיכונים תפעוליים

פעילותו של הבנק כרוכה בפעולות רבות שכרוך בהן סיכון תפעולי. הבנק פועל לריכוז המידע אודות סיכונים תפעוליים ואירועים המהווים מימוש סיכון תפעולי ולצמצום הסיכונים. הבנק מיסד את פעילותם של החברים בפורום סיכונים תפעוליים בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים ובוצעו פעילויות שוטפות לניהול מעקב ובקרה אחר הטיפול בסיכונים התפעוליים.

מערכות המידע של הבנק הן ברובן בנות שנים רבות ותמיכתן בפעילות העסקית הנדרשת ובצרכים עתידיים הינה מוגבלת. בנוסף, קיים צורך במימון של תהליכי עבודה ידניים, עתירי כ"א, שבגינם מפעיל הבנק מערך תהליכי בקרה שגם הוא עתיר כ"א. צמצום הסיכונים התפעוליים יתבצע באמצעות פרויקט "שמים" ומיקור חוץ של מערכות המיחשוב של הבנק (ר' עמוד 34 בדוח הדירקטוריון). במטרה לשדרג את חדר המחשב של הבנק הועבר בחודש אוקטובר 2008 חדר המחשב לאתר בנק דיסקונט (חברת האם). במסגרת ההיערכות לשעת חרום, הושלם בחודש דצמבר 2008 תהליך רענון הנהלים לשעת חרום. הושלם מסמך ניתוח פערים של נוהל בנקאי תקין מס' 357. ממצאי המסמך נדונו בהנהלת הבנק ובוועדת ובדירקטוריון. הבנק מצוי בתהליך של יישום החלטות.

סיכונים משפטיים

סיכון משפטי מוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 כסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. בין הסיכונים המשפטיים העיקריים, העשויים להשפיע על יכולת הבנק לאכוף חוזה מן הבחינה המשפטית, ניתן למנות את אלה:

- חוסר סמכות ו/או כשרות משפטית של צד להסכם;
- אי החתמה על מסמכים, אובדן מסמכים או טעויות במילוי מסמכים משפטיים;
- אי רישום בטחונות, או טעויות ברישום בטחונות להבטחת הלואה;
- פרשנות בדיעבד של בית המשפט את ההסכמים ו/או הוראות דין המעמידה את הבנק בסיכון משפטי גבוה ביחס לאומד דעתו בעת העמדת ההלואה;
- אי חוקיות;
- חדלות פירעון, פגיעה או מוות של מי שהוא צד להסכם עם הבנק (סיכון אשראי אשר חושף את הבנק למצב של סיכון משפטי);
- שינוי בנכס הבסיס או מכירתו בתרמית לצד שלישי תם לב, תוך פגיעה בזכויות הבנק.

במסגרת ניהול הסיכונים המשפטיים נקבע בבנק פורום סיכונים משפטיים המורכב ממשפטי הבנק אשר מתכנסים לפחות פעם ברבעון ודנים בסיכונים המשפטיים המתעוררים בבנק מעת לעת. מסקנות הפורום מדווחות לפורום הסיכונים הכללי של הבנק. הבנק פועל לאיסוף וריכוז מידע בקשר לסיכונים המשפטיים, ריכוז הממצאים בדבר סיכונים אלה והטיפול בהם, גיבוש תהליכים, עיצוב נהלים ויצירת שגרת דיווח.

בנהלי הבנק שזורות הוראות המחייבות את פקידיו לפנות במקרים מסוימים לקבלת יעוץ מהאגף המשפטי. הסכמים של הבנק והתחייבויות של הבנק, שאינם במהלך העסקים הרגיל, מובאים לאישור האגף המשפטי. תביעות נגד הבנק מטופלות על ידי עורכי דין חיצוניים תוך הנחיה ופיקוח של האגף המשפטי.

שילוב עורך דין חיצוני במתן שירותים משפטיים לבנק מובא לאישור האגף המשפטי.

סיכון תחרותיות

ענף בנקאות המשכנתאות מאופיין בתחרות עזה בין הבנקים, שהביאה במשך השנים לירידה במרווחים הפיננסיים. בעבר, נהנה הענף מהכנסות תפעוליות גבוהות (בעיקר בגין מתן שירותים לאוצר ומכירת ביטוח אגב מתן משכנתא) ומיחס כיסוי תפעולי גבוה שאיפשר ירידה במרווחים הפיננסיים.

בשנים האחרונות נשחקו מהותית ההכנסות התפעוליות של הענף (בעיקר עקב מדיניות משרד האוצר) ויחס הכיסוי התפעולי הלך וקטן. למרות ירידת יחס הכיסוי תחרות המחירים בענף נמשכת.

פעילות הבנק לפי מגזרי פעילות

הדיווח לפי מגזרי פעילות מתבסס על שימוש באומדנים, הנחות והערכות המשפיעים הן על הגילוי והדיווח והן על כל סכום כמותי שניתן בדיווח זה.

רקע

הבנק נותן אשראי מכספי הבנק במגזרי הפעילות הבאים:

1. הלוואות לרכישת או לבניית דיור;
2. הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים;
3. הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי;
4. ליווי פיננסי לפרוייקטי בניה, ר' עמוד 33 לדוח הדירקטוריון.

כדי לאפשר את הפעילות במגזרי הפעילות האמורים, עוסק הבנק בגיוס מקורות למימון האשראי. במסגרת הלוואות לרכישת או לבניית דיור מבצע הבנק עבור משרד הבינוי והשיכון גם מתן אשראי ומענקים לזכאים.

להלן ייסקרו מגזרי הפעילות האמורים.

יחוס ההכנסות וההוצאות למגזרים השונים

הכנסות מימון

הכנסות המימון יוחסו באופן ספציפי למגזרי הפעילות.

הוצאות מימון

הוצאות המימון יוחסו בהתחשב בקיזוז ההון שיוחס לכל מגזר ואשר חושב על בסיס יתרות נכסי סיכון בכל מגזר ביחס ליתרה הכוללת של נכסי הסיכון.

הכנסות תפעוליות

ההכנסות התפעוליות בעיקרן יוחסו באופן ספציפי לכל מגזרי הפעילות.

יתרת ההכנסות התפעוליות שלא יוחסו ספציפי, יוחסו על בסיס נפח יתרת אשראי בכל מגזר ביחס ליתרה הכוללת של האשראי.

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות כגון משכורת ונלוות, אחזקה, פחת והוצאות אחרות מיוחסות למגזרי הפעילות חלקן בהתאם לייחוס ישיר, חלקן לפי יחס יתרת האשראי וחלקן לפי יחס היקף הפעילות.

מתן אשראי חדש

מידע על הלוואות חדשות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים שבוצעו ומיחזורי הלוואות

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים ומיחזורי בבנק (במיליוני ₪):

אחוז השינוי	7-9/2008	7-9/2009	אחוז השינוי	1-9/2008	1-9/2009	
						הלוואות שבוצעו
(10.9)	1,150.9	1,026.0	(20.1)	3,197.9	2,554.1	כספי בנק
	7.5	3.4		35.9	13.0	כספי אוצר
	-	-		0.4	0.4	הלוואות עומדות
(54.7)	7.5	3.4	(63.1)	36.3	13.4	סה"כ כספי אוצר
(11.1)	1,158.4	1,029.4	(20.6)	3,234.2	2,567.5	סה"כ הלוואות חדשות
80.4	29.1	52.5	66.4	86.6	144.1	הלוואות שמוחזרו
(8.9)	1,187.5	1,081.9	(18.3)	3,320.8	2,711.6	סה"כ הלוואות

שוק מיחזור המשכנתאות

מיחזור המשכנתאות כדאי לחלק מאוכלוסיית בעלי המשכנתאות, לגביהם חסכון הריבית שאותו ישיגו על ידי המיחזור יהיה גבוה מעמלת הפירעון המוקדם בו יחויבו בעת המיחזור. בשנת 2007 חלה התעוררות בשוק זה לאור הירידה בשיעור הריבית על המשכנתאות, שהמשיכה גם בשנת 2008.

ברבעון הראשון של שנת 2009, יצא הבנק בקמפיין שמטרתו הגברת המודעות למיחזור המשכנתא וגיוס לקוחות מבנקים אחרים באמצעות מיחזור הלוואתם בבנק.

מתן אשראי מכספי מדינה

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נמשכה הירידה בסך מתן אשראי מכספי מדינה שנתנו כלל הבנקים הנבעת ממדיניות האוצר לשחיקת כדאיות והיקף הזכאות.

הבנק נתן אשראי מכספי מדינה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של 13.4 מיליון ₪, בהשוואה ל- 36.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

אסטרטגית הבנק

עיקר פעילות הבנק הינה בתחום הקמעונאי ולטובתו מוקצים מרבית המקורות בשנים האחרונות. במסגרת המשך ההתמקדות בתחום הקמעונאי החליט בחודש יוני 2009 דירקטוריון הבנק כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים בתחום ליווי הבניה, ר' עמוד 33 לדוח הדירקטוריון.

הבנק רואה את עיקר פעילותו ואת מנוף ההתרחבות שלו לשנים הבאות בתחום האשראי לדיר: אשראי לרכישת דיר, אשראי לבניית דיר, אם בבניה עצמית ואם בקבוצות רכישה, אשראי לכל מטרה ומסחרי בשעבוד דירת מגורים / נכס מסחרי ועיקר מאמצי השיווק והמכירות של הבנק מוטים למגזרים אלו.

הבנק מעריך כי המרווח הפיננסי על מוצרי האשראי של הבנקים למשכנתאות הגיע לרמה נמוכה ביותר. זאת במקביל לפגיעה בהכנסות התפעוליות של הבנקים למשכנתאות בשל התחרות הקשה בין הבנקים למשכנתאות.

הדרך שבה בחר הבנק להתמודד עם התחרות האמורה, הינה שיפור משמעותי בשרות באמצעות יישום פרויקט שי"א, המשך פעילות במסגרת מתווה דיסקונט, מימון קבוצות רכישה והרחבת פעילותו בהדרגה במתן אשראי לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

מגבלות חקיקה

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזרים בהם פעל הבנק.

מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים - במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה שלפיה היקף החבות המותרת ללווה בודד לא תעלה על 15% מההון הראשוני והמשני, כהגדרתם בהוראות, ולקבוצת לווים על 30% מההון האמור. הבנק עומד במגבלות אלה.

ריכוזיות אשראי ענפית - על פי הוראות ניהול בנקאי תקין נדרשת הפרשה נוספת בגין ריכוזיות אשראי בהלוואות לדיור כאשר יתרת ההלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה לפי עומק הפיגור, בניכוי ההפרשה, עולה על 1.5% מסך כל יתרת ההלוואות לדיור.

ליום 30 בספטמבר 2009 היחס האמור עמד על שיעור של 1.52% וסכום ההפרשה שנכלל בגין כך הינו 0.1 מיליון ₪.

נכסי סיכון - במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על היקף נכסי הסיכון של תאגיד בנקאי ברמה נתונה של הון (כהגדרתו בהוראה). יחס ההון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 9%. נכון ליום 30 בספטמבר 2009 יחס ההון של הבנק עמד על שיעור של 10.4%.

ביטוח אגב משכנתא - בפברואר 2005 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה על מדיניות חדשה שגובשה בשיתוף המפקח על הביטוח בנושא ביטוח אגב משכנתא לדיור. (לפרטים ר' להלן בפרק "ביטוח אגב מתן משכנתא").

מגזר הלוואות לרכישת או לבניית דיור

מגזר זה עוסק במתן הלוואות לרכישת יחידות דיור או לבנייתן (על ידי פרטיים). ההלוואות ניתנות בעיקרן למשקי בית. זהו המגזר העיקרי בפעילות הבנק, ומהווה כ- 88.8% מכלל האשראי לציבור, לעומת 87.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם ב- 7.4 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 16.5 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 55.1%. הקיטון ברווח הנקי נובע מהקיטון בהכנסות המימון כתוצאה מהריבית השקלית הנמוכה ששררה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד וכן מהשפעת המדד בין התקופות.

ההפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ב- 7.8 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 2.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק וכספי אוצר הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 במגזר זה ל- 2,402.8 מיליון ₪, מזה 969.0 מיליון ₪ ברבעון השלישי של השנה, בהשוואה לסך של 3,173.2 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, מזה 1,139.3 מיליון ₪ ברבעון השלישי של שנת 2008.

סך מתן האשראי מכספי בנק ומכספי אוצר אינו כולל מיחזורים פנימיים.

לפירוט של הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

מתן שירותים למדינה

הבנק נותן אשראי ומענקים לזכאים מכספי תקציב המדינה לפי הנחיות משרד הבינוי והשיכון ואגף החשב הכללי במשרד האוצר. הבנק אינו מקיים פעילות שיווקית ייחודית לזכאים.

בשנים האחרונות שוחק החשב הכללי במשרד האוצר את עמלות הטיפול של הבנקים בהלוואות לזכאים. החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים (שהוארכה לאחר מכן) בין הבנק לבין החשב הכללי במשרד האוצר בעניין מתן הלוואות ושירותים נוספים לזכאים. על פי ההסכם הבנק מקבל עמלת גביה בשיעור של עד 1.08% בגין הלוואות חדשות שניתנו החל מיום 1 ביולי 2004 במקום שיעור של עד 2.47% (שהיה בהסכם הקודם). ירידת שיעור העמלה, כאמור לעיל, גרמה לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מעמלת גביה. ההסכם בין הבנק לבין האוצר למתן הלוואות לזכאים מעל 1,700 נקודות שעמד לפוג ביום 30 ביוני 2009, הוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2010. בחודש פברואר 2008 האוצר הודיע לבנק כי בכוונתו לערוך מכרז חדש בנושא לגבי הלוואות לזכאים עד 1,700 נקודות והלוואות מקום עד 1,000 נקודות שיינתנו מכספי בנק. המכרז היה על שיעור המרווח שיקבל הבנק במסגרת ההסכם לביצוע הלוואות מכספי הבנק. הבנק השתתף במכרז ובהתאם נחתם הסכם עם אגף החשב הכללי במשרד האוצר לביצוע הלוואות לזכאים, כאמור לעיל, מכספי בנק החל מיום 1 במאי 2008. ההסכם עמד לפוג ביום 30 ביוני 2009 והוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2010. להערכת הנהלת הבנק לא צפויה פגיעה מהותית בפעילות זו בהכנסות הבנק בעתיד מתחום מתן שירותים למדינה. חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' בפרק "מידע צופה פני עתיד".

אסטרטגיה ושיווק

הבנק שם לעצמו ליעד להיות הבנק המוביל בתחום המשכנתאות לדיור הן במתן השרות, הן בתחום החדשנות והן בהתאמה לצרכי הלקוח.

במסגרת זו המשיך הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 את פעילותו האינטנסיבית באמצעות מוצר מתווה דיסקונט בשיתוף עם חברת האם (ר' עמודים 2-3 לדוח הדירקטוריון). במקביל המשיך הבנק בהרחבת מספר הסניפים, הכשרת יועצי משכנתאות, פרסום ושיווק.

החל מחודש יולי 2007 הבנק פועל במסגרת מתווה דיסקונט ומיקד את מירב מאמציו במגזר זה שגדל מהותית ביחס למגזרי הפעילות האחרים שבהם פועל הבנק.

הבנק מתכוון לשים דגש על:

- א. שיפור השירות – הבנק פועל לשיפור תודעת השירות (ר' פרויקט שי"א - עמוד 33 לדוח הדירקטוריון).
- ב. פרסום ושיווק – הבנק ימשיך לפרסם את שירותיו על פי צרכיו המשתנים.
- ג. המצרה – הבנק בוחן כל העת מוצרים חדשים.

חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' בפרק "מידע צופה פני עתיד" לעיל.

מגזר הלוואות לכל מטרה בשיעבוד יחידת מגורים

מגזר זה עוסק בהלוואות הניתנות שלא במהלך רכישת או בניית יחידת דיור, אלא כנגד שעבודה.

מגזר זה מהווה כ- 5.8% מכלל האשראי לציבור, לעומת 6.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של שנת 2009, יצא הבנק בקמפיין שמטרתו הגברת המודעות להלוואות לכל מטרה, בדגש על הלוואות לשיפוצים.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 6.5 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 5.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 30%. הגידול נובע בעיקרו מהגידול בהכנסה מהפרשה לחובות מסופקים, ר' להלן.

ההפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה במגזר זה בהכנסה של 2.7 מיליון ₪, בהשוואה להכנסה בסך של 1.7 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 במגזר זה ל- 164.7 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 61.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ-170.0%.

הבנק מציע לציבור שדירתו פנויה ממשכנתא או שהיקף חוב המשכנתא בגינה נמוך יחסית, להשתמש בדירתו כבטוחה לגיוס הון לשימוש משק הבית לצרכיו השונים.

לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

מגזר הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי

מגזר זה עוסק בהלוואות לרכישת נכסים לשימוש מסחרי או עסקי או לבנייתם.

מגזר זה מהווה כ- 4.4% מכלל האשראי לציבור, לעומת 5.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 1.7 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 2.6 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 34.6%.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 2.0 מיליון ₪, בהשוואה לסך של 3.8 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 47.3%.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק הגיע בתקופה הנסקרת במגזר זה ל-32.1 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 57.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-44.6%.

הבנק נותן הלוואות אלה תוך התמקדות במתן אשראי לרכישת נכס מסחרי לשימוש עצמי מתוך תפיסה שזהו מוצר משלים לצרכי משק הבית. כמו כן נותן הבנק אשראי לרכישת נכסים מניבים תוך בחינה מדוקדקת של טיב האשראי.

לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות- מאוחד, לדוחות הכספיים.

מגזר ליווי פיננסי לפרוייקטי בניה

מגזר זה עוסק בליווי פיננסי סגור לפרוייקטים של בניה למגורים.

מגזר זה מהווה כ- 1.0% מכלל האשראי לציבור, לעומת 1.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

בעבר נקרא המגזר "הלוואות לקבלנים" ולכן כלולות בו גם הלוואות שניתנו בעבר לקבלנים שלא אגב ליווי פרוייקטי בניה.

תוצאות פעילות המגזר

הרווח הנקי במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב- 10.0 מיליון ₪ בהשוואה לרווח בסך של 1.3 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הנקי נובע בעיקרו מהגידול בהכנסה מהפרשה לחובות מסופקים, ר' להלן.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה בהכנסה של 10.5 מיליון ₪, בהשוואה להכנסה בסך של 0.9 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל מתן האשראי מכספי בנק הגיע בתקופה הנסקרת במגזר זה ל-21.5 מיליון ₪ בהשוואה לסך של 57.0 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-62.3%.

במסגרת מגזר זה ניתנות ערבויות על פי חוק מכר דירות לרוכשים, ערבויות בנקאיות וערבויות פיננסיות.

סך כל יתרת ערבויות על פי חוק מכר דירות ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמה ב-921.8 מיליון ₪, בהשוואה ל-787.9 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008.

סך יתרת הערבויות הבנקאיות והפיננסיות ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמה ב-48.7 מיליון ₪, בהשוואה ל-47.5 מיליון ₪ ליום 31 בדצמבר 2008.

הבנק התמקד בליווי פיננסי של פרויקטים למגורים בהיקף קטן ובינוני ובאזורי ביקוש.

דירקטוריון הבנק החליט בחודש יוני 2009 כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים בתחום ליווי הבניה, ר' עמוד 33 לדוח הדירקטוריון. לפירוט הנתונים הכספיים לפי מגזרי פעילות - ר' ביאור מידע על מגזרי פעילות - מאוחד, בדוחות הכספיים.

פעילות תומכת לכלל המגזרים

מוצרי משכנתאות

הבנק נותן משכנתאות במגזרים הפיננסיים הבאים:

- הלוואות שקליות צמודות מדד בריבית קבועה;
- הלוואות שקליות צמודות מדד בריבית משתנה;
- הלוואות שקליות לא צמודות בריבית משתנה;
- הלוואות צמודות דולר בריבית משתנה;
- הלוואות צמודות יורו בריבית משתנה.

בכל אחד מהמגזרים הפיננסיים מוצעים ללקוחות מגוון גדול של מסלולים שונים וזאת מתוך רצון לתפור לכל לקוח את הפתרון המתאים לו.

שיווק מוצרי משכנתא

הבנק עוסק בשיווק ופרסום מוצריו המרובים והמגוונים בהתאמה לצרכים המשתנים של הציבור, לתנאים הכלכליים המשתנים ולמגמות במשק.

הבנק בוחן כל העת דרכים חדשות ומקוריות להתאמת מוצריו לצרכי הציבור. במסגרת זו, יצא הבנק החל מחודש יולי 2007 במהלך שיווקי מקיף במסגרת מתווה דיסקונט. במקביל, ממשיך הבנק להרחיב את פעילותו באוכלוסיות מגוונות כגון: קבוצות רכישה, תושבי חוץ, אחמ"ם ועוד.

ביטוח אגב מתן משכנתא

כבטוחה נוספת לאשראי שניתן על ידי הבנק, דורש הבנק מלקוחותיו ביטוח נכס ובחלק מהמקרים ביטוח חיים. במהלך שנת 2005 נקבעו הסדרים חדשים בתחום פעילות הבנקים למשכנתאות בשיווק ביטוח אגב מתן משכנתא לדיר.

במשך שנים רבות הציע הבנק ללקוחותיו לבצע ביטוח זה באמצעותו, בעודו מהווה סוכן ביטוח לענין זה. הלקוח היה רשאי לבחור בבנק או בכל סוכן אחר. החל מ-1 בינואר 2006 לא מציע עוד הבנק ביטוחים אלה כסוכן. הבנק הקים חברת בת, **דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ**, שהינה סוכנות ביטוח. סוכנות הביטוח פועלת באופן עצמאי ומשווקת את הביטוחים באמצעות מוקד טלפוני הנפרד מהמוקד הטלפוני של הבנק.

להערכת הנהלת הבנק, להגבלות הכלולות בהוראות המפקח ולהחלתן על הסכמי הביטוח שנחתמו עם חברות הביטוח לשנת 2008 ו-2009, וכן, להפחתת שיעור הפרמיה בשנת 2009 במסגרת ההסדרים האמורים תהיה השפעה לא מהותית על הכנסות החברה.

הכנסותיו של הבנק מעמלות מביטוח נכסים ומעמלות מביטוח חיים קטנות כתוצאה מהפסקת פעילות הבנק בנושא עריכת הביטוח ללווים חדשים החל מתחילת שנת 2005, וכתוצאה מפדיונות שנעשו וייעשו בהלוואות בהן נערך בעבר באמצעות הבנק ביטוח הנכס המשמש כבטוחה וביטוח חיים, זאת, במקביל לקיטון בפרמיה כתוצאה מתנאי שוק והוראות הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון במשרדי האוצר.

מבנה הארגון

סינוף ופריסה

הבנק פועל ב-75 נקודות מכירה (סניפים וסניפונים), מהם שני סניפים ראשיים (ת"א וחיפה), סניף VIP הפועל בסניף ראשי בת"א, שני סניפים עצמאיים (בבורסה בר"ג ובמודיעין) ו-70 סניפונים המצויים בתוך סניפי בנק דיסקונט לישראל בע"מ או בסמוך להם. הבנק מצוי בבחינת מיקומי הסניפים, פריסתם ויעילותם במהלך שנת 2009. מטה הבנק ממוקם בתל אביב, וכולל את הנהלת הבנק, המערך העורפי המספק שירותים מקצועיים לסניפי הבנק, ושאר יחידות המטה הנוספות.

כמו כן לבנק מוקד טלפוני אשר הרחיב את פעילותו ומהווה שער הבנק לכל פניות הלקוחות. חלק מהמידע המופיע לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ר' לעיל בסעיף "מידע צופה פני עתיד". מידע זה מתבסס על תוכניות הבנק והערכותיו למועד עריכת הדוחות. הערכות ותוכניות אלה עשויות להשתנות בשל שינוי בתנאי השוק, מגבלות רגולטוריות וכיוצ"ב.

שינויים במבנה הארגוני

ביום 18.2.09 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במבנה הארגוני לפיו אגף עסקי ואגף שיווק ומכירות אוחדו לאגף אשראי. אגף זה אחראי לניהול ממשקים מול כלל לקוחות הבנק – פרטיים ועסקיים באמצעות מערך הסינוף, לרבות מוקד הישירים ומחלקות הגביה והביטוח. לאגף הפיננסי הוכפפו גם יחידות המערך העורפי- חיתום, בחינה וביצוע בבנק. מחלקת השיווק הוכפפה ישירות למנכ"ל. הבנק השלים את מהלך השינוי הארגוני. לפרטים נוספים אודות המבנה הארגוני, ר' בדוח הכספי לשנת 2008, עמודים 43-44.

ליווי פיננסי לפרויקטי בניה

במגזר הליווי הפיננסי לפרויקטי בניה הבנק העמיד הלוואות ואשראי חוץ מאזני לקבלנים לליווי סגור של פרויקטים בתחום הבניה. דירקטוריון הבנק החליט בחודש יוני 2009 כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים. בחודש ספטמבר 2009 חתם הבנק עם חברת האם הסכם להעברת מספר פרויקטים בהיקף אשראי כספי של כ- 26.3 מיליון ₪, ערבויות בהיקף של כ- 511.3 מיליון ₪ והתחייבויות למתן אשראי כספי וערבויות בהיקף של כ- 176.0 מיליון ₪, סה"כ במזומני נכסי סיכון כ- 400 מיליון ₪. יתרת האשראי, ערבויות חוץ מכר וערבויות בנקאיות שניתנו על ידי הבנק בגין פרויקטים שהסתיימו או הנמצאים בשלבי סיום וכן יתרת החובות הבעייתיים במגזר הכוללים אשראי כספי, ערבויות חוץ מכר וערבויות בנקאיות בגין פרויקטים שסווגו כבעייתיים, ימשיכו להיות מנוהלים בבנק, עד לסיומם.

צעדי חיסכון והתייעלות

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נקטה הנהלת הבנק ביישום צעדי חיסכון והתייעלות, ובכלל זה צמצום משרה אחת של חבר הנהלה ומדיניות מרסנת בעניין מצבת כח אדם בבנק. במקביל, הודיעה המנהלת הכללית של הבנק על קיצוץ של 5% משכרה, לתקופה של 12 חודשים שתחילתה בחודש פברואר 2009.

רכוש קבוע ומתקנים

בחודש מרס 2008 נחתם הסכם לרכישת 50% ממבנה הבנק הממוקם בסמטת בית השואבה 16-18, תל-אביב. סך ההשקעה במבנה שבוצעה ברבעון השני של שנת 2008 הסתכמה ב- 27.1 מיליון ₪.

מיקור חוץ של מערכת המיחשוב של הבנק (לרבות פרויקט שמים)

הבנק התקשר עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובדל שרותי מחשוב ומנהלה בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, (בסעיף זה להלן: "בנק דיסקונט") למיקור חוץ של שרותי המחשוב הכולל את כל מערכות המיחשוב, לרבות פרויקט שמים, בחודש דצמבר 2008.

על פי ההסכם שנחתם הבנק יקבל מבנק דיסקונט, את מלוא השירותים המאפשרים ביצוע של כל סוגי העסקאות הבנקאיות עצמן וביצוע פעולות נלוות על פי דרישות הגורמים המפקחים והחוקים השונים החלים על הבנק. בשלב הראשון יינתנו השירותים תוך השענות על המערכות הנוכחיות של הבנק (להלן: "המערכות הקיימות"). בשלב השני השירות יינתן על בסיס מערכות המחשוב של בנק דיסקונט. השלמת המעבר לשימוש מלא במערכות דיסקונט מתוכנן לחודש מרס 2011.

בנק דיסקונט רכש מהבנק את מלוא זכויות הבעלות בפרויקט שמים שנרכשו ו/או פותחו על ידי הבנק, בהתאם לעלות שנצברה עד סוף שנת 2008, בסך של כ- 15 מיליון ₪.

הבנק ישלם לבנק דיסקונט סכום כולל של 25 מיליון ₪ תמורת הזכות להשתמש במערכות בנק דיסקונט. בנוסף, לאחר השלמת המעבר לשימוש במערכות דיסקונט, הבנק ישלם לבנק דיסקונט תשלומים שוטפים שיחושבו לפי חלקו היחסי של הבנק בפעילות הכוללת של מערך המיחשוב של בנק דיסקונט בהתאם לעלויות בפועל. עד להשלמת המעבר לשימוש במערכות דיסקונט, ישא הבנק בעלויות השוטפות של המערכות הקיימות על פי עלותן בפועל.

הנושאים שנכללים בהסכם מתייחסים לתכולת השירות, רמת השירות, שיטה לשילוב דרישות הבנק בתוכנית העבודה, תקופת ההתקשרות ואופן סיומה וכן מודל תמחור לקביעת עלויות.

התהליך הראשון "תהליך העמדת ההלוואה" שפותח על ידי "בנק דיסקונט" נמצא בשלבי סיום. בסוף חודש ספטמבר 2009 החל הבנק בפילוט בשלושה סניפים של תהליך העמדת ההלוואה. הטמעת התהליך בבנק תיקבע בהתאם לתוצאות הפילוט.

סמנ"ל טכנולוגיות ותפעול של הבנק ימשיך לשאת באחריות על כל המיחשוב בבנק, כולל בקרה על רמת השירותים שתספק החברה האם.

חקיקה ופיקוח

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים בפעילותו.

פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק.

אלו מגדירים, בין היתר, את הפעילות המותרת לבנק ואת גבולותיה, את תנאי השליטה והבעלות בחברות בת, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח ולציבור.

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדירור וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני הערבות, את דיני ההוצאה לפועל, את דיני פירוקים וכינוסים, את חוקי המס השונים ועוד.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

1. תיקון לחוק ותקנות הוצאה לפועל בעניין הגנת דיור חלופי

מליאת הכנסת אישרה ביום 4.11.08 את תיקון 21 לחוק ההוצאה לפועל בקריאה שנייה ושלישית. בתיקון מקבע, בין היתר, הוראות בנוגע לחובת מתן דיור חלופי או פיצוי חלף דיור חלופי במקרה של מימוש משכנתא שווי הדיור החלופי יהא בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו התואמת את צרכי החייב ובני משפחתו הגרים עימו, במשך תקופה מוגבלת של עד 18 חודשים (ובמקרים חריגים אף מעבר לכך). שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין התאמת דירת המגורים לצרכי החייב ולעניין הדרך

והמועד לביצוע התשלומים עבור הסידור החלוף. בטרם יורה ראש הוצל"פ על מתן דיור חלוף, יקיים דיון במעמד הצדדים, והחייב יוכל לבקש לעכב את ההחלטה בעניין מכירת הנכס לצורך מינוי עורך דין מטעמו.

ההוצאות בגין דיור חלופי יהיו חלק מהחוב וניתן יהיה לגבות אותן מהחייב. לעניין הסכמי משכון ומשכנתא שנכרתו לפני יום תחילת התיקון, מקבע כי החייב לא יהיה זכאי לדיור חלוף אלא אם הוכח לרשם ההוצאה לפועל, כי לא הובהרה לחייב זכותו לדיור חלוף ומשמעות הויתור עליה. התיקון בעניין הדיור החלופי נכנס לתוקפו ביום 16.5.09. הבנק נערך לביצוע כל הנדרש לעמידה בדרישות החוק.

כמו-כן, יכון מכוח התיקון לחוק מסלול מקוצר להגשת בקשות לביצוע פסקי דין. במסלול זה יוכלו נושים להגיש בהליך מהיר בקשות לביצוע פסקי דין ושטרות עד לגובה של 10,000 ₪. במקרים אלה יפעל מערך הגבייה בלשכות ההוצאה לפועל באופן עצמאי ויטיל עיקול על כלי רכב של בעל החוב ועל כספים השייכים לו ונמצאים ברשות צד שלישי. בין היתר יוכל ראש ההוצאה לפועל לקבל מהבנקים ומגופים נוספים פירוט תנועות בחשבון ופירוט על הוצאותיו של החייב. עוד מקבע בתיקון לחוק כי השימוש בפקודות מאסר המשמשות כאמצעי לחץ על החייב יצומצם בשנתיים הראשונות לחוק לחובות של 2000 ₪ ומעלה, ובחלוף שנתיים יבוטלו לחלוטין לשם בחינה מחודשת בדבר יעילותן.

להערכת הנהלת הבנק השפעת התיקון לחוק על תוצאות הפעילות של הבנק עלולה להיות מהותית. הבנק ביצע את התיקונים הדרושים במסמכי הבנק כנדרש בחוק.

2. הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

ביום 31 בדצמבר 2007 פירסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה").

על פי ההוראה, המבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב (FAS 114) ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה- SEC, יידרשו התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה נאותה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותר חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ₪ או יותר וכן בגין חובות שאורגנו מחדש וחובות אחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהוונים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב מוטנה בביטחון או שהתאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי. "הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההוראה קובעת בנוסף דרישות חדשות של גילוי, מדידה ותיעוד העוסקות, בין היתר, בדיווח על חובות בעייתיים, בהכרה בהכנסות מימון בגין חובות פגומים, במחיקה חשבונאית של חובות שאינה כרוכה ביותר משפטי, בטיפול בנכסים שנתפסו ובטיפול החשבונאי בארגון מחדש של חוב בעייתי.

בהתאם לטיטוט ההוראה שפורסמה ביום 28 ביולי 2009, הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מהדוחות ליום 30 ביוני 2010 ואילך. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2010 בהתאם לדרישות הוראה זו יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

ביום 20.8.09 התקבלה טיוטא מעודכנת ולפיה:

דחיית מועד היישום של ההוראות החדשות ליום 1.7.2010 ובמקביל הוספת דרישה לכלול בדוחות הכספיים ליום 30.6.2010 ביאור פרפורמה מפורט אשר יתייחס להשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים, במקרה שהוראות אלו ייושמו ביום 30.6.2010 (מקבעה מתכונת הביאור); נוספה דרישה לכלול בדוח הדירקטוריון ליום 30.6.2010 התייחסות להשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים; חודדה ההתייחסות להפרשה הכללית והנוספת בתקופת המעבר; ועוד.

לפרטים נוספים, ר' ביאור 1 ג' 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי- טיטות הוראות מעבר לשנים 2010 ו-2011. ביום 18 במאי 2009 פרסם המפקח טיטות הוראות מעבר לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, במסגרת היישום של ההוראות החדשות בנושא הטיפול בחובות פגומים. זאת, תוך הבחנה בין תאגידים שטרם פיתחו שיטה פנימית לאמידת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ובין תאגידים שפיתחו שיטה פנימית כאמור.

הטיטא דנה בהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר וקובעת כי בכל מועד דיווח בתקופת המעבר סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי (על בסיס בנק) בישראל לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד, ברוטו ממס.

ביום 28 ביולי 2009 פרסם המפקח טיטא מתקנת של הוראות מעבר לשנים 2010-2012, לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, ובהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר. הבנק למד את הטיטא ואת משמעויותיה.

יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאין מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי העקרונות המוצעים. כמו כן, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לבצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות. בכל הקשור לבנק אשר מיישם את שיטת עומק הפיגור בהלוואות לדיוור ואחרות, ההוראה אימצה את חוזר המפקח מיום 1.1.2006, בנושא הפרשות לפי עומק פיגור.

הבנק מיישם את הוראת החוזר האמור בהלוואות לדיוור ואחרות, ולפיכך יישום ההוראה כאמור בהלוואות אלו קיבל את ביטוי בדוחות הכספיים של הבנק.

לפיכך, להוראה שבבדון לא צפויה להיות השפעה מהותית על הלוואות לדיוור ואחרות שההפרשה בגין הינה לפי עומק הפיגור ומהווה 69% מיתרת האשראי של הבנק.

לאור האמור לעיל, הנהלת הבנק אינה יכולה להעריך, בשלב זה, את השלכות יישום ההוראה על יתרת תיק האשראי שלגביה לא מיושמת שיטת עומק הפיגור כאמור, על תוצאותיו הכספיות בעתיד. הנהלת הבנק מערכת ליישום ההוראות שנקבעו בשיתוף עם הקבוצה המסתייעת גם בחברה חיצונית ובוחנת את השלכות יישומה על מצבו הכספי של הבנק ועל תוצאות פעולותיו.

3. פסק דין בנושא חוזים אחידים

ביום 7.5.09 ניתן פסק דין בבית הדין לחוזים אחידים בעניין בנק ישראל נגד הבנק הבינלאומי למשכנתאות בעניין הסכם ההלוואה של המשיב. פסק הדין קובע קביעות באשר לעשרות הוראות חוזיות, וביניהן באשר לאי-יכולת לווא לווטר על זכותו לדיוור חלופי בשם בני משפחתו וחובת צירוף רשימת לווים להסכם ההלוואה ובתעריפונים שלהן, הגבלים באשר למימוש שעבדים צולבים, והכשר סעיף "שער בסיס" בהלוואות צמודות מדד. לפסק הדין עלולה להיות השפעה מהותית על הבנק. הבנק הבינלאומי הגיש את החוזה המתוקן לאישור בית הדין, וכן עתר לעיכוב ביצוע חלק מהאמור בפסק הדין, הן מטעמים תפעוליים, והן בשל כוונתו לערער על חלק עיקרי מממצאי בית הדין.

4. העלאת שיעור מס שכר והרווח על מוסדות כספיים והפחתת שיעורי מס חברות

א. העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים

ביום 13 במאי 2009, במסגרת אישור תקציב המדינה לשנים 2009-2010, החליטה הממשלה להעלות את שיעור המע"מ ואת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים משיעור של 15.5% לשיעור של 16.5%, החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת הוראת שעה שנחתמה ביום 29 ביוני 2009. בשנת המס 2009, העלאת מס השכר והרווח על מוסדות פיננסיים (החל מיום 1 ביולי 2009), תחול לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יולי 2009 ואילך ולגבי מחצית מהרווח בשנת המס 2009.

לאור זאת, בשנת 2009 שיעור מס הרווח יהא 16% ובשנת 2010 שיעור מס הרווח יהא 16.5%. כתוצאה מכך יועלו שיעורי המס המשוקללים (כולל מס רווח המוטל על ההכנסה) החלים על הכנסות הבנק, כדלקמן:
בשנת 2009 – 36.21% ובשנת 2010 – 35.62%.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים ליום 30 ביוני 2009 חושבו בהתאם לשיעורי המס המתוקנים. השפעת השינוי על הוצאות המיסים השוטפים והמיסים הנדחים הינה לא מהותית.

ב. הפחתת שיעורי מס חברות

בחודש אוגוסט 2005 פורסם תיקון מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 (להלן: "התיקון"). התיקון קבע הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד לשיעור של 25% בשנת המס 2010 ואילך.

ביום 14 ביולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות, עד לשיעור של 18% בשנת המס 2016 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שיעורי המס הסטטוטורי אשר יחולו על תאגידים בנקאיים יהיו כלהלן: בשנת המס 2009 – 36.21%, בשנת המס 2010 – 35.62%, בשנת המס 2011 – 34.20%, בשנת המס 2012 – 33.33%, בשנת המס 2013 – 32.47%, בשנת המס 2014 – 31.60%, בשנת המס 2015 – 30.74%, בשנת המס 2016 ואילך – 29.00%.
השפעת השינוי בשיעורי המס כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי של שנת 2009, וגרמה להקטנת יתרת המסים הנדחים במקביל להכרה בהוצאת מס חד פעמית בסך של 0.5 מיליון ₪.

5. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון- גביית תשלום אגרות והוצאות) התשס"ט 2009

ביום 25.05.09 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית על ידי חבר כנסת. הצעת החוק מסדירה את נושא האגרה אותה מדרש החייב לשלם במסגרת תיק המימוש של דירת מגוריו. כאשר קיימות לשכות הוצאה לפועל אשר דורשות מהחייב להשלים את הפרש האגרה אשר חושב ביחס לחוב הפיגור בעת פתיחת התיק, בהתאם למלוא גובה ההלוואה לאחר התקדמות הליכי מימוש. תוספת האגרה חלה על החייב אשר מתקשה לשלם את מלוא החוב. הצעת החוק קובעת כי הפרש האגרה ישולם רק במקרים בהם פועלים בפועל למימוש מלוא יתרת החוב ולא במקרים בהם יש הסדרים על חוב הפיגורים בלבד. בנוסף, מונעת הצעת החוק מצב בו החייב משלם חובו ישירות לזוכה ולא באמצעות תיק ההוצאה לפועל. כאשר תשלום החוב משולם לתיק ההוצאה לפועל, החוב המתנהל אינו עובר ריבית והצמדה ממועד התשלום.

6. הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – עיכוב פינוי חייב) התשס"ט 2009

ביום 15.6.09 הוגשה על שולחן הכנסת הצעת חוק של חבר כנסת. הצעת החוק מעדה להקל על חייבים בתשלום חובם ולמנוע פינוי חייבים מדירת מגוריהם אלא רק לאחר שעברו חקירת יכולת וניתנה להם אפשרות לשלם את חובם בפריסה של שנתיים. הצעת החוק מבקשת לצרף נציג של לשכת ההוצאה לפועל לוועדה מיוחדת כאשר בסמכותה של הוועדה לפרוס את החוב ללא ריבית והצמדה. להצעת החוק, אם תתקבל, עלולה להיות השפעה מהותית על הבנק.

7. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון עמלת פרעון מוקדם בעת מימוש נכס) התשס"ט 2009

ביום 4.05.09 הוגשה על שולחן הכנסת הצעת חוק של חבר כנסת. בדומה להצעת חוק שהוגשו בכנסת השש עשרה (פ/ 4104) והשבע עשרה (פ/ 3074/17) על ידי חבר הכנסת, שנועדה להקל על חייבים בעת מימוש דירת מגוריהם כך שלא יוטל עליהם תשלום עמלת פירעון מוקדם במקרה והנכס מומש על ידי התאגיד הבנקאי בשל אי פרעון הלוואה. להערכת הנהלת הבנק השפעת התיקון לחוק על תוצאות הפעילות של הבנק עלולה להיות מהותית.

8. הצעת חוק לשיקום קרקעות מזהמות

ביום 8.6.09 הוגשה לכנסת הצעת חוק פרטית בעניין מניעת זיהום קרקע וטיפול בקרקעות מזהמות על ידי שישה חברי כנסת. הצעת החוק הנוכחית הינה בדומה להצעת חוק שהוגשו בכנסת השש עשרה, ואשר אושרה בקריאה טרומית. להצעת החוק עלולה להיות משמעות מבחינת הנטל הכספי שיוטל על "גורמים אחראים" ובהם גורמים פיננסיים, כאשר "גורם אחראי" כולל גם (במדרג לאחר הגורם המזהם, מחזיק בקרקע ובעל הקרקע) בעל עניין אחר בקרקע, שידע או צריך היה לדעת, מתוקף זיקתו לקרקע, אודות זיהום הקרקע. ע"פ דברי ההסבר להצעת החוק, יוזמי החוק רואים כנכללים בקבוצה זו אף גורמים פיננסיים, שבסיועם פועל הגורם המזהם וזיהם את הקרקע. כמו כן, מקום שמדובר במעשה שנעשה בידי תאגיד, רואים כאחראי לאותו מעשה אדם שהיה אותה שעה מנהל פעיל בתאגיד, שותף או עובד בכיר האחראי לנושא הנדון, אלא אם הוכיח שהמעשה נעשה שלא בידיעתו והוא נקט בכל האמצעים הסבירים למנוע את המעשה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחויב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים.

יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך אפוא לעיתים בהנחות, היערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההיערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים ומההיערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והיערכות מסוג זה שהשתנתם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והיערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההיערכות שישמשו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים" הובאה בדוח השנתי לשנת 2008 (עמוד 54).

הליכים משפטיים

במהלך העסקים הרגיל של הבנק, מוגשות נגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתייחס לתובענות משפטיות אלו, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, אם נדרשו.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) מסתכמת בכ-4.0 מיליון ₪.

ר' ביאור 6 ב' לתמצית הדוחות הכספיים בנוגע לתביעות המהותיות, לרבות בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות המתנהלות כנגד הבנק.

הליכי גביית חובות

לפרטים בדבר הליכי גביית חובות, ר' דוח הכספי לשנת 2008, עמוד 58.

הביקורת הפנימית בבנק

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בבנק ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והשיקולים לקביעתה נכללו בדוח שנתי לשנת 2008 (ר' עמוד 62-60).
בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה.
בתקופת הדוח הוגשו ונידונו דוחות כדלקמן:
הדוח השנתי של שנת 2008, הוגש בתאריך 1.3.09, ונידון בוועדת הדירקטוריון לביקורת בתאריך 6.5.09.
הדוח לרביע הראשון של שנת 2009 הוגש בתאריך 13.4.09, ונידון בוועדת הדירקטוריון לביקורת בתאריך 23.6.09.
הדוח לרביע השני של שנת 2009 הוגש בתאריך 27.7.09, ונידון בוועדת הדירקטוריון לביקורת בתאריך 7.9.09.
הדוח לרביע השלישי של שנת 2009 הוגש בתאריך 25.10.09 וטרם נידון.

אחריות חברתית-סביבתית

הבנק הצטרף לפרויקט "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל. הבנק אימץ את גדוד 405 של התותחנים. האימוץ מחייב את הבנק בתרומה שנתית של 100 אלפי ₪ למשך 3 שנים, החל משנת 2007. לצד תרומת הכספים, משתתפים עובדי הבנק באירועים הנערכים על ידי הגדוד, ומביעים את תמיכתם בפעילות הגדוד ובחייליו.
הבנק אישר בתחילת השנה תוכנית עבודה להטמעה וקידום ערכים סביבתיים בתחום העבודה בבנק- תוכנית "הבנק הירוק" להעלאת המודעות, צמצום צריכת משאבי טבע (חשמל, נייר וכד') ופעולות למיחזור מירבי של משאבים.
הבנק תרם במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 סך של כ-130 אלפי ₪.
החל מפסח שנת 2008, מקיים הבנק פרויקט משותף עם המשלמה לפיתוח יפו (גוף של עיריית תל-אביב-יפו המתמקד בפיתוח יפו).
במסגרת הפרויקט מפעיל הבנק על בסיס שבועי תחנת סיוע לימודי ביפו, לטובת ילדים מקרב העדה האתיופית.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי שלו בשיתוף הנהלת הבנק העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי הגיעו למסקנה כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי.
במהלך התקופה המדווחת המשיך הבנק בחיזוק מערכי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וביצוע בדיקות אפקטיביות (טסטים) שוטפות על הבקורות שהוגדרו כבקורות מפתח. במסגרת זו הבנק בוחן באופן שוטף את עדכניות התהליכים המשפיעים על הדיווח הכספי.

תהליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומונה שמונה חברים: מר ישראל דוד-יו"ר הדירקטוריון, מר אבידן יאיר, מר אשרי אברהם, מר הייבלום חיים, מר ורדי שי, מר יהב אבי, מר מירון אברהם ומר אריה ניסים.

בדירקטוריון שישה חברים בעלי מיומנות חשבונאית פיננסית: מר ישראל דוד-משנה למנכ"ל וראש החטיבה הקמעונאית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (החברה האם), מר יאיר אבידן-סגן מנהל חטיבה עסקית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (החברה האם), מר אברהם אשרי-יועץ כלכלי ומנהל חברות, מר אבי יהב-יו"ר ומנכ"ל חברת יחד מועדון צרכנות לרופאים בע"מ, מר אברהם מירון-רו"ח עצמאי ומר אריה ניסים-דירקטור, מנהל ובעל מניות בחברת אריה ניסים השקעות בע"מ.

דירקטוריון הבנק מינה ועדת מאזן אשר חברים בה חמישה מחברי הדירקטוריון – מר ישראל דוד, מר אברהם אשרי, מר יאיר אבידן, מר אברהם מירון ומר אריה ניסים.

לועדת המאזן נשלח חומר הרקע וזאת לאחר ישיבת ועדת גילוי בה חברים כל חברי ההנהלה, ואליה מוזמנים נציג המבקר הפנימי ונציג רואה החשבון המבקר. ועדת המאזן דנה בדוחות הכספיים וממליצה בפני הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לישיבת ועדת המאזן, כמו גם לישיבת הדירקטוריון בה נידונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים ונוכחים רואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת המאזן בוחנת, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה ואחרים בבנק, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, את המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה ואת יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה. כמו כן בוחנת היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים.

הדוחות הכספיים מועברים לעיונם של חברי הדירקטוריון טרם אישורם. בישיבת הדירקטוריון נסקרות התוצאות הכספיות של הבנק ומוצגים כלל השינויים שחלו במהלך התקופה המדווחת בהשוואה לתקופות המקבילות וניתנת סקירה על הדיון שנערך בועדת המאזן כולל עיקרי ממצאיה והערותיה, וממליצה על אישור הדוחות הכספיים. בתום הדיון, משהובהר כי הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות את מצב עסקי הבנק ואת תוצאות פעולותיו, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

סקירת רואי החשבון המבקרים

בסקירה של רואי החשבון המבקרים על תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים והבלתי מבוקרים של הבנק לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009, הפנו רואי החשבון המבקרים את תשומת הלב לאמור בביאור 6ב(ו) בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה כנגד הבנק.

חברי ההנהלה האקזקטיבית- אתי לנגרמן, המנהל הכללי

רוני כתב, סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי
זאב דקל, סמנכ"ל ומנהל אגף אשראי.
משה הלפרין, סמנכ"ל פיננסי כלכלי, מנהל הסיכונים.
אלדד זרחיה, סמנכ"ל טכנולוגיות ותפעול
יגאל בורוכובסקי, עו"ד, סמנכ"ל, מזכיר הבנק, יועץ משפטי ואחראי קשרי קהילה.

שינויים בהנהלה מתחילת השנה:

1. ביום 16.2.2009 אישר הדירקטוריון שינוי במבנה הארגוני, לפיו אגף עסקי ואגף שיווק ומכירות אוחדו לאגף אשראי. אי לזאת החל מ-18.2.2009 משמש מר זאב דקל כסמנכ"ל אשראי.
2. ביום 18.2.2009 סיים מר גולן ספיר, סמנכ"ל שיווק ומכירות, את תפקידו בבנק.
3. ביום 5.3.2009 סיימה גב' אורית שמילוביץ, סמנכ"ל פיננסי כלכלי, את תפקידה בבנק.
4. בישיבת הדירקטוריון מיום 18.2.2009 אושר מינויו של מר משה הלפרין כסמנכ"ל פיננסי כלכלי. מר הלפרין החל למלא את תפקידו ב-5.3.2009.
5. בישיבת הדירקטוריון ביום 23.9.09 מונה מר משה הלפרין כמנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

הדירקטוריון

מתחילת שנת 2009 לא חלו שינויים בדירקטוריון.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 התקיימו 11 ישיבות מליאת הדירקטוריון ו-24 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

18 בנובמבר 2009

אתי לנגרמן
מנהל כללי

ישראל דוד
יו"ר הדירקטוריון

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק - וחברות מאוחדות שלו

להלן נתונים בדבר שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009 בהשוואה לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008 (סכומים מדווחים במיליוני ₪).

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*
כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%			כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%		
	4.78	24.3	2,062.3		1.33	13.1	3,953.3
	9.11	0.5	19.3		9.23	0.4	15.8
	(4.60)	(17.0)	1,501.9		(0.92)	(6.9)	3,030.2
	(6.91)	(0.5)	30.2		(6.58)	(0.5)	30.1
	0.18				0.41		
	13.80	345.7	10,526.2		15.01	366.5	10,303.2
	13.05	12.0	386.4		14.41	12.1	354.7
	(13.44)	(323.2)	10,094.0		(14.63)	(357.3)	10,286.3
	(12.68)	(16.8)	554.7		(13.37)	(10.5)	327.4
	0.36				0.38		
	5.49	8.1	605.7		2.15	2.6	493.9
		11.3	(6.5)			(7.0)	(1.7)
13.59		19.4	599.2	(3.49)		(4.4)	492.2
	(4.05)	(6.3)	631.0		(1.73)	(2.1)	481.5
		(16.5)	(0.5)			9.7	7.8
(15.26)		(22.8)	630.5	6.02		7.6	489.3
(1.67)	1.44			2.53	0.42		
	11.96	378.1	13,194.2		10.77	382.2	14,750.4
	12.86	12.5	405.7		14.19	12.5	370.5
		11.3	(6.5)			(7.0)	(1.7)
12.34		389.4	13,187.7	10.57		375.2	14,748.7
	(11.83)	(346.5)	12,226.9		(11.04)	(366.3)	13,798.0
	(12.37)	(17.3)	584.9		(12.78)	(11.0)	357.5
		(16.5)	(0.5)			9.7	7.8
(12.41)		(363.0)	12,226.4	(10.74)		(356.6)	13,805.8
(0.07)	0.14			(0.17)	(0.27)		
		(2.1)				(2.3)	
		1.5				1.1	
		8.3				11.0	
		397.1				385.0	
			(11.0)				65.1
			(20.4)				(18.4)
			58.6				46.7
			13,214.9				14,842.1
		(363.0)				(356.6)	
		34.1				28.4	
		(0.5)				2.3	
		33.6				30.7	
		72.0					82.8
		27.5					34.9
		889.0					918.6
		13,214.9					14,842.1

מטבע ישראלי לא צמוד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדונות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למט"ח:

נכסים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

הנכסים הכספיים שהניב הכנסות מימון

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

מזה: פיקדונות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

בגין אופציות

עמלות מעסקי מימון

הכנסות מימון אחרות

סה"כ הכנסות מימון

נכסים כספיים אחרים

הפרשה כללית והפרשה נוספת

לחובות מסופקים

נכסים לא כספיים

סה"כ נכסים

סה"כ הוצאות מימון

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות

הפרשה כללית והפרשה נוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה

לחובות מסופקים

התחייבויות כספיות אחרות

התחייבויות לא כספיות

אמצעים הוניים

סה"כ התחייבויות ואמצעים הוניים

* על בסיס יתרות פתיחה חודשיות למעט מגזר לא צמוד המחושב על בסיס יתרות יומיות ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
** שיעור תשואה על בסיס שנתי. חישובי האחוזים מתבססים על הנתונים בסכומם המלא ולא על בסיס הנתונים במיליוני ₪.

סקירת ההנהלה

תוספת א'- שיעורי הכנסה והוצאה של הבנק - וחברות מאוחדות שלו (המשך)

להלן נתונים בדבר שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009 בהשוואה לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008 (סכומים מדווחים במיליוני ₪).

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת*
כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%			כולל השפעת גזרים ב-%	ללא השפעת גזרים ב-%		
	4.58	57.6	1,688.6		1.47	37.4	3,394.0
	9.12	1.4	20.3		8.74	1.1	16.9
	(4.25)	(38.6)	1,214.9		(0.99)	(18.6)	2,515.7
	(6.31)	(1.5)	32.4		(6.39)	(1.5)	30.6
	0.33				0.48		
	11.65	862.6	10,013.7		9.35	724.0	10,442.7
	10.78	30.9	386.9		8.72	23.7	366.6
	(11.30)	(795.1)	9,511.7		(8.98)	(694.0)	10,413.2
	(10.44)	(42.4)	548.1		(7.31)	(25.4)	466.8
	0.35				0.37		
	5.17	24.8	642.9		4.05	15.7	520.4
		(22.1)	9.1			11.3	13.0
0.55		2.7	652.0	6.81		27.0	533.4
	(4.15)	(21.4)	691.5		(3.11)	(11.6)	499.5
		32.4	4.7			(21.5)	22.7
2.10		11.0	696.2	(8.54)		(33.1)	522.2
2.65	1.02			(1.73)			
	10.33	945.0	12,345.2		7.28	777.1	14,357.1
	10.70	32.3	407.2		8.72	24.8	383.5
		(22.1)	9.1			11.3	13.0
10.08		922.9	12,354.3	7.38		788.4	14,370.1
	(10.10)	(855.1)	11,418.1		(7.25)	(724.2)	13,428.4
	(10.20)	(43.9)	580.5		(7.26)	(26.9)	497.4
		32.4	4.7			(21.5)	22.7
(9.72)		(822.7)	11,422.8	(7.46)		(745.7)	13,451.1
0.36	0.24			(0.08)			
		(33.4)				10.4	
		2.9				2.7	
		24.4				32.7	
		916.8				834.2	
		25.2				77.6	
		(21.9)				(18.7)	
		44.9				47.2	
		12,402.5				14,476.2	
		(822.7)				(745.7)	
		94.1				88.5	
		(3.2)				3.4	
		90.9				91.9	
		73.8				83.0	
		25.2				31.5	
		880.7				910.6	
		12,402.5				14,476.2	

מטבע ישראלי לא צמוד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

נכסים

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

התחייבויות

מזה: פיקדות מיועדים

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למט"ח:

נכסים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

סך הכל

הנכסים הכספיים שהגב הכנסות מימון

מזה: אשראי מפיקדות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ נכסים

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון

מזה: פיקדות מיועדים

השפעת גזרים משובצים

סה"כ התחייבויות

פער הריבית

בגין אופציות

עמלות מעסקי מימון

הכנסות מימון אחרות

סה"כ הכנסות מימון

נכסים כספיים אחרים

הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים

נכסים לא כספיים

סה"כ נכסים

סה"כ הוצאות מימון

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

הפרשה לחובות מסופקים (לרבות

הפרשה כללית והפרשה נוספת)

רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה

לחובות מסופקים

התחייבויות כספיות אחרות

התחייבויות לא כספיות

אמצעים הוניים

סה"כ התחייבויות ואמצעים הוניים

* על בסיס יתרות פתיחה חדשיות למעט מגזר לא צמוד המחושב על בסיס יתרות יומיות ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
** שיעור תשואה על בסיס שנתי. חישובי האחוזים מתבססים על הנתונים בסכומם המלא ולא על בסיס הנתונים במיליוני ₪.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

תוספת ב' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

עם דרישה עד חודש	מלל חודש עד 3 חודשים	מלל 3 חודשים עד שנה	מלל שנה עד 3 שנים	מלל 3 שנים עד 5 שנים	מלל 5 שנים עד 10 שנים	מלל 10 שנים עד 20 שנים	מלל 20 שנים עד 30 שנים	ללא תקופת פירעון*	סה"כ שווי ההון	שיעור תשואה פנימי	משך חיים ממוצע אפקטיבי
בשנים	ב- %										
4,347.5	(4.1)	(15.4)	(32.5)	(22.5)	(31.0)	(16.4)	(0.9)	20.0	4,244.7	1.60	0.09
3,422.6	(4.1)	(16.4)	(32.9)	(21.6)	(25.1)	(13.0)	(0.5)	-	3,309.0	1.10	0.13
924.9	(0.0)	1.0	0.4	(0.9)	(5.9)	(3.4)	(0.4)	20.0	935.7		
924.9	924.9	925.9	926.3	925.4	919.5	916.1	915.7	935.7	935.7	0.50	(0.04)**
(16.8)	(40.1)	(119.8)	(149.5)	(0.3)	85.6	152.0	(2.0)	-	(90.9)	-	-
152.0	216.3	1,731.2	3,150.1	2,398.6	2,439.6	947.4	22.9	-	11,058.1	2.89	3.97
348.5	263.8	1,270.9	3,187.2	2,312.3	3,240.4	545.2	18.2	-	11,186.5	2.32	3.83
(196.5)	(47.5)	460.3	(37.1)	86.3	(800.8)	402.2	4.7	-	(128.4)		
(196.5)	(244.0)	216.3	179.2	265.5	(535.3)	(133.1)	(128.4)	(128.4)	(128.4)	0.57	0.14**
71.4	133.8	193.0	1.4	0.9	0.7	0.1	-	-	401.3	3.23	0.28
48.9	109.9	221.0	0.4	0.1	0.1	-	-	-	380.4	2.29	0.26
22.5	23.9	(28.0)	1.0	0.8	0.6	0.1	-	-	20.9		
22.5	46.4	18.4	19.4	20.2	20.8	20.9	20.9	20.9	20.9	0.94	0.02**
16.8	40.1	115.4	126.6	0.6	(82.7)	(134.7)	0.8	-	82.9	-	-
12.5	26.2	35.1	(0.2)	(0.2)	(0.2)	(0.1)	-	-	73.1	3.08	0.27
0.4	12.3	71.6	(0.2)	(0.1)	(0.1)	-	-	-	83.9	1.97	0.39
12.1	13.9	(36.5)	-	(0.1)	(0.1)	(0.1)	-	-	(10.8)		
12.1	26.0	(10.5)	(10.5)	(10.6)	(10.7)	(10.8)	(10.8)	(10.8)	(10.8)	1.11	(0.12)**
-	-	4.4	22.9	(0.3)	(2.9)	(17.3)	1.2	-	8.0	-	-
4,583.4	372.2	1,943.9	3,118.8	2,376.8	2,409.1	931.0	22.0	20.0	15,777.2		2.79
3,820.4	381.9	1,547.1	3,154.5	2,290.7	3,215.3	532.2	17.7	-	14,959.8		2.87
763.0	(9.7)	396.8	(35.7)	86.1	(806.2)	398.8	4.3	20.0	817.4		
763.0	753.3	1,150.1	1,114.4	1,200.5	394.3	793.1	797.4	817.4	817.4		(0.08)**

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
 - בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקבות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ר' ביאור ה'16 בדוח הכספי לשנת 2008, למעט חישוב השווי ההוגן הכולל הנחת פירעון מוקדם בשיעור של 8.08% וכן כולל את פער המרווח בהלוואות בריבית משתנה (פריים, ליבור, צמוד מדד), ר' עמוד 16 לדוח הדירקטוריון.
 - שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגין ר' עמוד 17 לדוח הדירקטוריון.
 - משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי הכלכלי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 - חישוב השווי ההוגן כולל השפעה של פירעונות מוקדמים על תיק האשראי ותיק ההתחייבויות (הכולל אופציה לפירעון מוקדם) בשיעור של 8.08%. ר' עמוד 16 לדוח הדירקטוריון.
 - יתרות הריבית משתנה (פריים, ליבור, צמוד מדד וכו') כוללת את השפעת פער הריבית.
- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי ההוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי ההוגן של משך חיים הממוצע האפקטיבי
- *** פעילות מקומית, לרבות מטבעי ישראל, צמוד למטבע חוץ.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד סכומים מדווחים במיליוני ₪

30 בספטמבר 2008						30 בספטמבר 2009						
יתרת חובות בעייתיים						יתרת חובות בעייתיים						
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי	ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי	ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי	
-	257.6	4.8	9,633.0	511.4	9,121.6	-	242.8	6.8	10,610.6	826.2	9,784.4	לדירור שההפרשה בגין נערכה
-	56.2	(1.5)	2,784.2	130.9	2,653.3	-	89.9	1.4	4,023.2	506.4	3,516.8	לפי עומק הפיגור
-	51.4	(1.8)	779.4	-	779.4	-	48.0	(2.6)	818.5	-	818.5	לדירור אחר ***
-	365.2	1.5	13,196.6	642.3	12,554.3	-	380.7	5.6	15,452.3	1,332.6	14,119.7	הלואות במשכון דירת מגורים ****
												סך כל הלואות לדירור**
246.8	103.4	1.5	812.6	618.7	193.9	223.7	77.0	(9.3)	809.0	658.5	150.5	לקבלנים, לחברות משכנות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ולחברות בניה
-	71.5	3.9	806.2	24.1	782.1	-	69.3	2.0	760.1	54.0	706.1	לקיבוצים ולמושבים
246.8	540.1	6.9	14,815.4	1,285.1	13,530.3	223.7	527.0	(1.7)	17,021.5	2,045.2	14,976.3	לאחרים
												סך-הכל
		(3.7)	(29.5)	(10.6)	(18.9)			(1.7)	(27.8)	(10.6)	(17.2)	בניכוי - הפרשה כללית והפרשה
												נוספת לחובות מסופקים
		3.2	14,785.9	1,274.5	13,511.4			(3.4)	16,993.7	2,034.6	14,959.1	סך-כל האשראי לציבור
												* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
												** סך כל הלואות לדירור ליום 30.9.09, כוללות הלואות בריבית משתנה בסך 1,229.1 מיליוני ₪ (30.9.08: 1,271.0 מיליוני ₪).
												*** הלואות לדירור שיתרת כל אחת מהן עולה על 871 מיליוני ₪, הלואות לדירור שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים והלואות לדירור אשר ההפרשה הספציפית הקיימת בגין עולה על סך ההפרשה לפי עומק הפיגור.
												**** יתרת אשראי של הלואות במשכון דירת מגורים הוצגה בסה"כ. ליום 30 בספטמבר 2009 יתרת האשראי שההפרשה בגינה נערכה לפי עומק הפיגור הסתכמה בכ-614.7 מיליוני ₪ (30.9.08: 687.7 מיליוני ₪). הלואות במשכון דירת מגורים- נערך בהתאם לחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006 לפיו נקבע כי הלואה לדירור לצורך הדיווח הכספי תכלול הלואות שניתנו לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

בנק ומאוחד						
31 בדצמבר 2008						
יתרת חובות בעייתיים						
סיכון אשראי		ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים		סיכון אשראי		
חוץ מאזני	אשראי		סך הכל	חוץ מאזני*	אשראי	
-	268.0	8.7	9,506.3	417.6	9,088.7	לדיר שההפרשה בגין נערכה לפי עומק הפיגור
-	56.1	(1.9)	3,078.6	113.3	2,965.3	לדיר אחר ***
-	54.3	(2.8)	776.8	-	776.8	הלוואות במשכון דירת מגורים ****
-	378.4	4.0	13,361.7	530.9	12,830.8	סך כל הלוואות לדיר**
234.8	92.4	3.4	791.0	615.4	175.6	לקבלנים, לחברות משכנות ולחברות בניה
-	-	-	-	-	-	לקיבוצים ולמושבים
-	68.0	4.3	782.6	28.0	754.6	לאחרים
234.8	538.8	11.7	14,935.3	1,174.3	13,761.0	סך-הכל
		(3.7)	(29.5)	(10.6)	(18.9)	בניכוי - הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
		8.0	14,905.8	1,163.7	13,742.1	סך-כל האשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

** סך כל הלוואות לדיר ליום 31.12.08, כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 1,267.6 מיליוני ₪.

*** הלוואות לדיר שיתרת כל אחת מהן עולה על 0.8 מיליוני ₪, הלוואות לדיר שאין נפרעות בתשלומים חודשיים והלוואות לדיר אשר ההפרשה הספציפית הקיימת בגין עולה על סך ההפרשה לפי עומק הפיגור.

**** יתרת אשראי של הלוואות במשכון דירת מגורים הוצגה בסה"כ. ליום 31 בדצמבר 2008 יתרת האשראי שההפרשה בגינה נערכה לפי עומק הפיגור הסתכמה בכ-684.3 מיליון. לשיטת חישוב ההפרשה לחובות מסופקים ר' ביאור ח'2 לדוח כספי של שנת 2008. הלוואות במשכון דירת מגורים- נערך בהתאם לחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006 לפיו נקבע כי הלוואה לדיר לצורך הדיווח הכספי תכלול הלוואות שניתנו לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

הצהרה (certification)

אני, אתי לנגרמן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30.9.2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה (certification)

אני, רוני כתב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30.9.2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 בנובמבר 2009

רוני כתב- סמנכ"ל בכיר,
חשבונאי ראשי

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2009 ואת דוחות הביניים התמציתיים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6 ב (ו) בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית, שהוגשה כנגד הבנק.

זיו האפט

רואי חשבון

תל-אביב, 18 בנובמבר 2009

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

31.12.2008	30.9.2008	30.9.2009	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
			<u>נכסים</u>
447.0	524.2	189.8	מזומנים ופיקדונות בבנקים
13,742.1	13,511.4	14,959.1	אשראי לציבור
48.2	60.0	46.8	בניינים וציוד
60.1	47.1	54.0	נכסים אחרים
14,297.4	14,142.7	15,249.7	סך כל הנכסים
			<u>התחייבויות והון</u>
1,034.1	1,105.0	907.5	פיקדונות הציבור
11,568.4	11,359.4	12,624.8	פיקדונות מבנקים
30.1	34.0	23.8	פיקדונות הממשלה
645.0	639.1	651.5	כתבי התחייבות נידחים
120.7	109.1	117.4	התחייבויות אחרות
13,398.3	13,246.6	14,325.0	סך כל ההתחייבויות
899.1	896.1	924.7	הון עצמי
14,297.4	14,142.7	15,249.7	סך כל ההתחייבויות והון

רוני כתב
סמנכ"ל בכיר,
חשבונאי ראשי

אתי לנגרמן
מנהל כללי

ישראל דוד
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 18 בנובמבר, 2009.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009
סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2008	2008	2009	2008	2009
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
128.4	94.1	88.5	34.1	28.4
8.0	3.2	(3.4)	0.5	(2.3)
120.4	90.9	91.9	33.6	30.7
49.5	38.4	35.3	12.7	12.0
73.0	53.2	50.7	17.6	17.2
16.2	11.9	11.4	4.0	3.7
36.2	24.6	24.3	8.9	9.2
125.4	89.7	86.4	30.5	30.1
44.5	39.6	40.8	15.8	12.6
16.1	14.2	15.2	5.6	5.3
28.4	25.4	25.6	10.2	7.3
21.51	19.30	19.38	7.78	5.48
1,319,173	1,319,173	1,319,173	1,319,173	1,319,173

רווח מפעילות מימון, לפני הפרשה
 לחובות מסופקים
 הפרשה לחובות מסופקים
 רווח מפעילות מימון, לאחר הפרשה
 לחובות מסופקים
 הכנסות תפעוליות ואחרות

הוצאות תפעוליות ואחרות

משכורות והוצאות נלוות
 אחזקה ופחת בנכסים וציוד
 הוצאות אחרות
 סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
 רווח מפעולות רגילות לפני מסים

הפרשה למסים על הרווח מפעולות
 רגילות
 רווח נקי

רווח למניה: בשקלים חדשים

רווח נקי למניה בת 1 ש.ע.נ.

מספר המניות ששימשו לחישוב

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009
סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

סה"כ	עודפים	הון המניות הנפרע וקרנות הון*
917.4	555.4	362.0
7.3	7.3	-
<u>924.7</u>	<u>562.7</u>	<u>362.0</u>
885.9	523.9	362.0
10.2	10.2	-
<u>896.1</u>	<u>534.1</u>	<u>362.0</u>
899.1	537.1	362.0
25.6	25.6	-
<u>924.7</u>	<u>562.7</u>	<u>362.0</u>
870.7	508.7	362.0
25.4	25.4	-
<u>896.1</u>	<u>534.1</u>	<u>362.0</u>
870.7	508.7	362.0
28.4	28.4	-
<u>899.1</u>	<u>537.1</u>	<u>362.0</u>

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה
ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2009
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה
ביום 30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2008
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה
ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2009 (מבוקר)
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה
ביום 30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2008 (מבוקר)
רווח נקי בתקופת החשבון
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008

לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2008
רווח נקי בשנת החשבון
יתרה ליום 31 בדצמבר 2008

* כולל קרנות הון שנוצרו לפני יום 31 במרץ 1986.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009
סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
28.4	25.4	25.6	10.2	7.3
8.0	3.2	(3.4)	0.5	(2.3)
5.9	4.0	4.1	1.6	1.3
(27.0)	(4.0)	20.8	1.9	13.7
(15.9)	(3.1)	3.1	11.7	25.7
4.7	4.9	3.0	0.4	3.1
22.8	11.2	(3.3)	11.1	(0.6)
26.9	41.6	49.9	37.4	48.2
(4,026.0)	(3,312.8)	(2,607.7)	(1,196.3)	(1,042.9)
1,971.5	1,499.6	1,788.0	524.4	650.7
1.1	1.1	-	1.1	-
(40.6)	(35.7)	(2.7)	(3.5)	(1.2)
(2,094.0)	(1,847.8)	(822.4)	(674.3)	(393.4)
92.9	72.2	89.8	18.0	45.3
(353.1)	(269.2)	(251.1)	(103.6)	(104.9)
3,636.4	3,038.0	2,400.2	1,155.1	1,021.1
(1,428.8)	(1,077.4)	(1,679.6)	(387.0)	(560.7)
-	-	-	-	-
(2.2)	(1.6)	(6.3)	(0.5)	(5.2)
379.6	379.6	-	250.0	-
(18.9)	(18.9)	(18.8)	-	-
2,305.9	2,122.7	534.2	932.0	395.6
238.8	316.5	(238.3)	295.1	50.4
149.1	149.1	387.9	170.5	99.2
387.9	465.6	149.6	465.6	149.6
41.4	35.9	13.0	7.6	3.4
0.4	0.4	0.4	-	-
269.7	204.0	219.4	70.9	78.5

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות:
הפרשה לחובות מסופקים
פחת על בנינים וציוד
התאמות אחרות
שינויים בסעיפים מאזניים:
נכסים אחרים
מסים נדחים
התחייבויות אחרות
מזומנים נטו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים:

מתן אשראי לציבור (1)
גביה מתוך אשראי לציבור (2)
מימוש ניירות ערך
רכישת בנינים וציוד
מזומנים נטו מפעילות בנכסים

תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות:

קבלת פיקדונות מהציבור
החזרת פיקדונות לציבור
קבלת פיקדונות מבנקים
החזרת פיקדונות לבנקים
קבלת פיקדונות מהממשלה (1)
החזרת פיקדונות לממשלה (2)
הנפקת כתבי התחייבות נדחים
פירעון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
מזומנים נטו מפעילות בהתחייבויות
גידול (קיטון) במזומנים
יתרת מזומנים לתחילת התקופה
יתרת מזומנים לסוף התקופה
(1) לא כולל:
פיקדונות לפי מידת הגבייה והאשראי שניתן מהם
הלוואות עומדות
(2) לא כולל פיקדונות לפי מידת הגבייה והאשראי שניתן מהם

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים:

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2009 נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ועל פי גילויי דעת של לשכת רואי החשבון בישראל ותקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.
- (2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 והביאורים המצורפים אליהם.

ב. נכסים והתחייבויות צמודים :

להלן פרטים על ממדי המחירים לצרכן, שערי החליפין של הדולר של ארה"ב ושיעורי השינוי, בתקופות החשבון:

31.12.2008	30.9.2008	30.9.2009	
106.5	107.0	110.4	מדד המחירים לצרכן בנקודות (מדד ידוע)
106.4	107.0	110.0	מדד המחירים לצרכן בנקודות (מדד בגין)
3.802	3.421	3.758	דולר של ארה"ב (ב-ש ל-1 דולר)
5.297	4.999	5.510	אירו (ב-ש ל-1 אירו)

לשנה שהסתיימה ביום	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום		
31.12.2008	30.9.2008	30.9.2009	30.9.2008	30.9.2009	
%	%		%		
4.50	5.00	3.62	2.10	2.44	מדד המחירים לצרכן (מדד ידוע)
3.80	4.39	3.42	2.00	1.26	מדד המחירים לצרכן (מדד בגין)
(1.14)	(11.05)	(1.16)	2.06	(4.11)	דולר של ארה"ב
(6.39)	(11.65)	4.01	(5.39)	(0.45)	אירו

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם:

1) תקן חשבונאות מספר 29

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 "אימוץ תקני דיווח כספי (IFRS)" (להלן: "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008.

האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בחודש יוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בעניין "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך יידרשו התאגידים הבנקאיים לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שיימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים;

- בנושאים שהם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תיקבע בהתחשב בלוח הזמנים שייקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת תהליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים ישמור הפיקוח על סמכותו לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישת רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח, הוראות הקשורות לבקרה פנימית על דיווח כספי והוראות הקשורות לביקורת של חאי החשבון.

לפיכך, ועד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS, כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בשלב זה לא מקבעו הוראות המעבר שתחולנה בעת אימוץ התקנים הבינלאומיים לראשונה.

2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה").

על פי ההוראה, המבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב (FAS 114) ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC, יידרשו התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה נאותה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ₪ או יותר וכן בגין חובות שאורגנו מחדש וחובות שמזהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהווים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב מותנה בביטחון או שהתאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים.

ההוראה קובעת בנוסף דרישות חדשות של גילוי, מדידה ותיעוד העוסקות, בין היתר, בדיווח על חובות בעייתיים, בהכרה בהכנסות מימון בגין חובות פגומים, במחיקה חשבונאית של חובות שאינה כרוכה ביותר משפטי, בטיפול בנכסים שנתפסו ובטיפול החשבונאי בארגון מחדש של חוב בעייתי.

בהתאם לטיטוט ההוראה שפורסמה ביום 28 ביולי 2009, הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מהדוחות ליום 30 ביוני 2010 ואילך. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2010 בהתאם לדרישות הוראה זו יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

בהמשך להוראה מיום 31 בדצמבר 2007 (להלן: "ההוראה המקורית") הוציא המפקח על הבנקים, ביום 20 באוגוסט 2009, טיטוט הוראה אשר כוללת בעיקר עדכונים והבהרות להוראה המקורית, וכן עדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין, במטרה להתאים את הכללים והמינוחים הקיימים, למונחים ולהנחיות שנכללו בהוראה המקורית ובטיטוט ההוראה מיום 20 באוגוסט 2009 (להלן: "ההוראות החדשות").

להלן עיקרי השינויים והתוספות שנכללו בטיטוט ההוראה:

א. יישום ההוראות החדשות יידחה ליום 1 ביולי 2010 (במקום 1 בינואר 2010).

ב. החל מיום 30 ביוני 2010, יבוטלו סעיפים מסוימים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 (בנושא: "ניהול מסגרות אשראי"), אשר נוגעים להיבטים חשבונאיים של סיווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, ולהכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.

ג. בהתאמה לתיקונים המוצעים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, כמפורט בסעיף ב' לעיל, מוצע בטיטוט למעט יתרות בחשבונות חח"ד, שחויבו ב"ריבית חריגה", מהגדרת "חובות פגומים".

ד. במטרה להתאים את ההגדרות והמונחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים"), למונחים שנכללו בהוראות החדשות, תכלול הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, החל מיום 30 ביוני 2010, שלושה סוגי חובות בעייתיים בלבד: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת".

שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כלהלן:

סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת"	- 1%
סיכון אשראי "נחות"	- 2%
סיכון אשראי "פגום"	- 4%

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

ה. במטרה לפשט את הכללים למדידת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, אשר דורשות שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים והיסטוריית נתונים לגבי מחיקות חשבונאיות, שלא קיימים במערכת הבנקאית, נכללה בשלב זה בטיטוט ההוראה הוראת שעה, שתיושם בין השנים 2010-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), אשר קובעת מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הכללים המוצעים בהוראת השעה, שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי ייקבעו בתקופת המעבר על בסיס קבוצתי, בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים (והפרשות לריבית בגין חובות שאינם נושאי הכנסה), בתקופה שמיום 1 בינואר 2008 ועד 30 ביוני 2010 - בפילוח לפי ענפי משק (כהגדרתם בהוראות הדיווח). תאגיד בנקאי שיישם את הכללים למדידת הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, כמוגדר בהוראת השעה, יוכל שלא לשמר בספריו את ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית לחובות מסופקים, שעריכתה נדרשת מכח הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, ובתנאי שסכום ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מכל מועד בתקופת המעבר, לא יפול מסכום ההפרשה הכללית והנוספת לאותו מועד, שהיה מתקבל מחישוב סכומי הפרשות אלה על פי הכללים שבהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315.

בהמשך לטיטוט ההוראה, כאמור, ולאור החשיבות שהפיקוח רואה ביישום ההוראות החדשות, וההשפעה המהותית הצפויה לנבוע מיישום הוראות אלה, הוציא המפקח על הבנקים, ביום 20 באוגוסט 2009, טיטוט הוראות המרחיבות את דרישות הדיווח לפיקוח על הבנקים בכל הנוגע לתהליך יישום ההוראה. בין היתר נדרשים התאגידים הבנקאיים:

א. לדווח לפיקוח על הבנקים, עד ליום 15 באפריל 2010 (במתכונת שנקבעה בטיטוט), על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור, ובסיכון האשראי בחתכים שונים, ליום 31 בדצמבר 2009, לו יושמו ההוראות החדשות באותו מועד.

ב. לכלול בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2010 ביאור "פרופורמה", שיפרט את ההשפעה הצפויה מיישום ההוראה על הסעיפים המאזניים העיקריים, לו ההוראה היתה מיושמת באותו מועד.

ג. למסור לפיקוח על הבנקים הצהרה, שתחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי, לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי שיושמה על ידי הבנק לצורך קביעת יתרת החוב הרשומה על האשראי לציבור, וההפרשות להפסדי אשראי שנכללו בביאור ה"פרופורמה" ליום 30 ביוני 2010, להעריך את האפקטיביות של בקרה זו, ולציין כי האפקטיביות שלה בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים.

ד. להתקשר עם רואי החשבון המבקרים לשם ביצוע ביקורת מיוחדת שתיערך על ידם בנושא "האשראי לציבור וההפרשות להפסדי אשראי", במטרה לאפשר לרואי החשבון המבקרים לחוות את דעתם כי התאמות ה"פרופורמה" שנערכו ביחס ליתרת החוב הרשומה של סעיף האשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי ושנכללו בביאור ה"פרופורמה" בדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2010, משקפות באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את התאמות ה"פרופורמה" בגין היתרות של סעיפים אלה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(2) הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי- טיוטת הוראות מעבר לשנים 2010 ו-2011. ביום 18 במאי 2009 פרסם המפקח טיוטת הוראות מעבר לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, במסגרת היישום של ההוראות החדשות בנושא הטיפול בחובות פגומים. זאת, תוך הבחנה בין תאגידים שטרם פיתחו שיטה פנימית לאמידת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ובין תאגידים שפיתחו שיטה פנימית כאמור.

הטיוטא דנה בהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר וקובעת כי בכל מועד דיווח בתקופת המעבר סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי (על בסיס בנק) בישראל לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד, ברוטו ממס.

ביום 28 ביולי 2009 פרסם המפקח טיוטא מתוקנת של הוראות מעבר לשנים 2010-2012, לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, ובהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר. הבנק לומד את הטיוטא ואת משמעויותיה.

יישום ההוראה מחייב הערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי העקרונות המוצעים. כמו כן, הערכת השפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות. בכל הקשור לבנק אשר מיישם את שיטת עומק הפיגור בהלוואות לדיור ואחרות, ההוראה אימצה את חוזר המפקח מיום 1.1.2006, בנושא הפרשות לפי עומק פיגור. הבנק מיישם את הוראת החוזר האמור בהלוואות לדיור ואחרות, ולפיכך יישום ההוראה כאמור בהלוואות אלו קיבל את ביטוי בדוחות הכספיים של הבנק.

לפיכך, להוראה שבנדון לא צפויה להיות השפעה מהותית על הלוואות לדיור ואחרות שההפרשה בגין הינה לפי עומק הפיגור ומהווה 69% מיתרת האשראי של הבנק.

לאור האמור לעיל, הנהלת הבנק אינה יכולה להעריך, בשלב זה, את השלכות יישום ההוראה על יתרת תיק האשראי שלגביה לא מיושמת שיטת עומק הפיגור כאמור, על תוצאותיו הכספיות בעתיד. הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראות שנקבעו בשיתוף עם הקבוצה המסתייעת גם בחברה חיצונית ובוחנת את השלכות יישומה על מצבו הכספי של הבנק ועל תוצאות פעולותיו.

(3) תקן חשבונאות מספר 23

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23 בדבר הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה (להלן: "תקן 23"). תקן 23 אינו מחייב ישויות שחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 לא חל עליהן, כמו כן התקן לא יחול על עסקה של צירוף עסקים תחת אותה שליטה. תקן 23 מחליף את הוראות תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו – 1996, לעניין הטיפול החשבונאי בעסקאות עם בעלי שליטה.

בהתאם לתקן 23 נכס (למעט חריגים), שהועבר לישות מבעל השליטה בה יוצג בדוחות הכספיים של הישות לפי שווי ההוגן במועד ההעברה. הפרש כלשהו בין סכום התמורה שנקבע לנכס לבין שווי ההוגן ייזקק להון העצמי. כמו כן, נכס (למעט חריגים), שהועבר מהישות לבעל השליטה בה ייגרע מהדוחות הכספיים של הישות לפי שווי

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3) תקן חשבונאות מספר 23 (המשך)

ההוגן כאשר ההפרש בין השווי ההוגן של הנכס לבין הערך בספרים במועד ההעברה ייזקף כרווח או כהפסד, וההפרש בין סכום התמורה שנקבע לבין שווי ההוגן של הנכס במועד ההעברה ייזקף להון העצמי.

בנוסף, תקן 23 קובע כי בעת נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, תגרע ההתחייבות מהדוחות הכספיים של הישות לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק כאשר ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק ייזקף כרווח או כהפסד וההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבע ייזקף להון העצמי. במידה והישות קיבלה שיפוי מבעל השליטה בה בגין הוצאה או חלק מהוצאה שהיא של הישות ולצרכיה, ייזקף שיפוי זה להון העצמי.

כמו כן, על פי תקן 23, הלוואה שניתנה לבעל השליטה או הלוואה שהתקבלה מבעל השליטה תוצג במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים של הישות כנכס או כהתחייבות, לפי העניין, על פי שוויה ההוגן כאשר ההפרש בין סכום ההלוואה שהתקבלה או שניתנה לבין שוויה ההוגן במועד ההכרה לראשונה ייזקף להון העצמי. לאחר ההכרה לראשונה, תוצג ההלוואה בדוחות הכספיים של הישות בעלותה המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים נדרשת הצגה בשווי הוגן.

תקן 23 חל על עסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה שבוצעו לאחר ה-1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת תקן 23, 1.1.2007, החל ממועד זה.

ביום 7 בינואר 2008, הודיע המפקח על הבנקים כי בכוונתו להחיל את התקן על תאגידים בנקאיים החל מיום 1 בינואר 2008 בהתאמות הנדרשות.

במכתב מיום 4 במאי 2008 הודיע המפקח על הבנקים שבכוונתו לקבוע כי החל מיום 1.1.2008 על עסקאות בין תאגיד בנקאי ובין בעל שליטה בתאגיד הבנקאי ועל עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

1. תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים. אם לא נקבעה בתקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים התייחסות מפורשת ספציפית לעסקה דומה בין חברה לבין בעל שליטה בה, יש ליישם את הכללים בסעיף הבא.

2. כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבין-לאומי. אם לא נקבעה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים הבנקאיים בארה"ב התייחסות מפורשת ספציפית לעסקה דומה בין חברה לבין בעל שליטה בה, יש ליישם את הכללים בסעיף 3.

3. תקן 23 – החלקים שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים וגם אינם סותרים את הכללים בארה"ב כאמור בסעיפים 1 ו-2.

למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 2 - יישום לראשונה של כללי חשבונאות

תקן חשבונאות מס' 15 (מתקן)

בחודש ינואר 2009 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 15 (מתקן), "ירידת ערך נכסים" (להלן - "התקן"), הבהרה מספר 10, "הטיפול החשבונאי בירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ונוסח מחודש של הבהרות מס' 1 ו-6 בנושא "הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ו-"הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת", בהתאמה.

תקן 15 (מתקן) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאונד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מס' 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות.

בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך מוניטין, שנרכש במהלך של צירוף עסקים, הוא יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות מניבות מזומנים של הרוכש, אשר צפויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שיוכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכים הפנימיים של ההנהלה, שלא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 11, "דיווח מגזרי". בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שנקבע בתקן המקורי בדבר יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה-מטה' ו-'מטה-מעלה').

בהתאם להבהרה מס' 10, על הישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על הישות לאמוד את סכום בר ההשבה של ההשקעה בהתאם להוראות התקן. במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של ההשקעה יעשה אף הוא תוך בחינת ההשקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מס' 10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 המקורי לפיהם הפסד מירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה יוקצה תחילה למוניטין בחשבון ההשקעה ויתרת הפסד תרשם כנגד ההשקעה בכללותה. הנוסח המחודש של הבהרה מס' 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידת ערך של חברות מוחזקות כנקבע בתקן 15 (מתקן) ובהבהרה מס' 10. הוראות התקן וההבהרות יישמו מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחר מכן.

ביום 23 באפריל 2009 הודיע המפקח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יערכו את הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 ואילך על פי תקן 15 (מתקן), לרבות הבהרות המתייחסות אליו. הבנק יישם את הוראות תקן 15 (מתקן). ליישום כאמור לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

2008					2009				
בלתי מבוקר					בלתי מבוקר				
הפרשה ספציפית *					הפרשה ספציפית *				
הלוואות לדיור					הלוואות לדיור				
סה"כ	הפרשה נוספת **	קבלנים ואחרים	לפי עומק פיגור (1)	אחרת (2)	סה"כ	הפרשה נוספת **	קבלנים ואחרים	לפי עומק פיגור (1)	אחרת (2)
540.4	31.0	305.6	44.2	159.6	539.1	28.1	306.6	42.6	161.8
16.9	-	3.6	0.3	13.0	15.2	-	0.9	0.5	13.8
(16.4)	(1.5)	(0.8)	(1.0)	(13.1)	(17.5)	(0.3)	(6.3)	-	(10.9)
0.5	(1.5)	2.8	(0.7)	(0.1)	(2.3)	(0.3)	(5.4)	0.5	2.9
(2.0)	-	(2.0)	-	-	(0.4)	-	-	-	(0.4)
538.9	29.5	306.4	43.5	159.5	536.4	27.8	301.2	43.1	164.3
10.6	10.6	-	-	-	10.6	10.6	-	-	-

יתרת הפרשה לתחילת התקופה
הפרשות במהלך התקופה
בניכוי הקטנת הפרשות
סכום שמקף לדוח רווח והפסד
מחיקות
יתרת הפרשה לסוף התקופה
יתרת ההפרשה שלא נכתה
מסעיף אשראי לציבור

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר

2008					2009				
בלתי מבוקר					בלתי מבוקר				
הפרשה ספציפית *					הפרשה ספציפית *				
הלוואות לדיור					הלוואות לדיור				
סה"כ	הפרשה נוספת **	קבלנים ואחרים	לפי עומק פיגור (1)	אחרת (2)	סה"כ	הפרשה נוספת **	קבלנים ואחרים	לפי עומק פיגור (1)	אחרת (2)
544.8	33.2	306.4	45.2	160.0	540.2	29.5	308.5	41.7	160.5
48.1	-	8.4	1.0	38.7	45.3	-	5.6	2.6	37.1
(44.9)	(3.7)	(3.0)	(2.0)	(36.2)	(48.7)	(1.7)	(12.9)	(1.2)	(32.9)
3.2	(3.7)	5.4	(1.0)	2.5	(3.4)	(1.7)	(7.3)	1.4	4.2
(9.1)	-	(5.4)	(0.7)	(3.0)	(0.4)	-	-	-	(0.4)
538.9	29.5	306.4	43.5	159.5	536.4	27.8	301.2	43.1	164.3
10.6	10.6	-	-	-	10.6	10.6	-	-	-

יתרת הפרשה לתחילת התקופה
הפרשות במהלך התקופה
בניכוי הקטנת הפרשות
סכום שמקף לדוח רווח והפסד
מחיקות
יתרת הפרשה לסוף התקופה
יתרת ההפרשה שלא נכתה
מסעיף אשראי לציבור

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					יתרת הפרשה לתחילת השנה
2 0 0 8					
מבוקר					
הפרשה ספציפית*					
הלואות לדיור					
סה"כ	הפרשה נוספת **	קבלנים ואחרים	אחרת (2)	לפי עומק פיגור (1)	
544.8	33.2	306.4	45.2	160.0	הפרשות השנה
67.1	-	11.0	1.3	54.8	הקטנת הפרשות
(59.1)	(3.7)	(3.3)	(2.8)	(49.3)	סכום שמקף לדוח רווח והפסד
8.0	(3.7)	7.7	(1.5)	5.5	מחיקות
(12.6)	-	(5.6)	(2.0)	(5.0)	יתרת הפרשה לסוף השנה
540.2	29.5	308.5	41.7	160.5	יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף
10.6	10.6	-	-	-	אשראי לציבור

* כולל הלואות לדיור מעל הסכום הקובע
 (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור – לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
 (2) בהלוואות אחרות – לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
 ** כולל הפרשה כללית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 3 - הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד (המשך)

להלן פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור- במאוחד ובבנק:

30 בספטמבר 2009

בלתי מבוקר					
יתרת אשראי	יתרת חוב (1)	יתרה בפיגור (2)	הפרשה ספציפית		
			לפי עומק הפיגור	אחרת	סך הכל
סכומים מדווחים					
מיליוני ₪					
9,784.4	242.8	101.3	149.0	-	149.0
3,516.8	89.9	37.9	5.2	25.9	31.1
818.5	48.0	15.6	10.1	17.2	27.3
14,119.7	380.7	154.8	164.3	43.1	207.4

הלוואות לדיור *
הלוואות "גדולות" **
הלוואות אחרות ***
סך הכל

30 בספטמבר 2008

בלתי מבוקר					
יתרת אשראי	יתרת חוב (1)	יתרה בפיגור (2)	הפרשה ספציפית		
			לפי עומק הפיגור	אחרת	סך הכל
סכומים מדווחים					
מיליוני ₪					
9,121.6	257.6	94.6	140.4	-	140.4
2,653.3	56.2	29.8	5.1	25.6	30.7
779.4	51.4	19.3	14.0	17.9	31.9
12,554.3	365.2	143.7	159.5	43.5	203.0

הלוואות לדיור *
הלוואות "גדולות" **
הלוואות אחרות ***
סך הכל

31 בדצמבר 2008

מבוקר					
יתרת אשראי	יתרת חוב (1)	יתרה בפיגור (2)	הפרשה ספציפית		
			לפי עומק הפיגור	אחרת	סך הכל
סכומים מדווחים					
מיליוני ₪					
9,088.7	268.0	97.2	142.6	-	142.6
2,965.3	56.1	32.4	5.0	24.7	29.7
776.8	54.3	19.1	12.9	17.0	29.9
12,830.8	378.4	148.7	160.5	41.7	202.2

הלוואות לדיור *
הלוואות "גדולות" **
הלוואות אחרות ***
סך הכל

1. יתרת אשראי בעייתית (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת ההפרשות.

2. כולל ריבית פיגורים וללא ניכוי יתרת ההפרשות.

3. כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר להפרשה על פי עומק הפיגור בסך 21.5 מיליוני ₪. (ב- 30 בספטמבר 2008 - 17.5 מיליון ₪, ב-31 בדצמבר 2008 - 19.0 מיליון ₪).

* הלוואות שעל פי הוראות בנק ישראל, קיימת חובה לערוך בגין הפרשה לפי עומק הפיגור.

** הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 871 אלפי ₪ (ב- 30 בספטמבר 2008 - 845 אלפי ₪, ב-31 בדצמבר 2008 - 841 אלפי ₪).

*** הלוואות במשכון דירת מגורים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו- 341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכוני שוק". הנתונים הינם על בסיס מאוחד.

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
מבוקר	בלתי מבוקר	
899.1	896.1	924.7
18.4	18.4	18.4
440.0	437.6	455.6
1,357.5	1,352.1	1,398.7

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון ראשוני
הון משני * :
הון משני עליון
הון משני אחר
סה"כ הון כולל

31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2008		30 בספטמבר 2009	
מבוקר		בלתי מבוקר			
יתרות סיכון	יתרות**	יתרות סיכון	יתרות**	יתרות סיכון	יתרות**
88.8	447.0	104.2	524.2	37.4	189.8
11,280.1	13,751.4	11,060.7	13,520.7	12,341.6	14,968.4
48.2	48.2	60.0	60.0	46.8	46.8
7.1	60.1	6.9	47.1	30.8	54.0
11,424.2	14,306.7	11,231.8	14,152.0	12,456.6	15,259.0

2. יתרות משוקללות

של סיכון

סיכון אשראי

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי לציבור *
בניינים וציוד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2008		30 בספטמבר 2009	
מבוקר		בלתי מבוקר			
יתרות סיכון	יתרות**	יתרות סיכון	יתרות**	יתרות סיכון	יתרות**
891.1	1,113.5	947.8	1,217.8	793.9	1,315.3
12,315.3	15,420.2	12,179.6	15,369.8	13,250.5	16,574.3
210.1	-	232.7	-	149.3	-
12,525.4	15,420.2	12,412.3	15,369.8	13,399.8	16,574.3

מכשירים חוץ מאזניים

עסקאות שבהן היתרה מייצגת
סיכון אשראי
סה"כ נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק
סה"כ נכסי סיכון

* ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 18.4 מיליון ₪ (30.9.2008 ו- 31.12.2008: 18.4 מיליון ₪) מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.

** נכסים - יתרות מאזניות; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
מבוקר	בלתי מבוקר	
7.2%	7.2%	6.9%
10.8%	10.9%	10.4%
9.0%	9.0%	9.0%

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה *

30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)

סך-הכל	פריטים כספיים	שאינם כספיים	מטבע חוץ **		מטבע ישראלי	
			צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
189.8	-	-	-	-	40.2	149.6
14,959.1	-	-	73.9	397.0	10,261.9	4,226.3
46.8	46.8	-	-	-	-	-
54.0	18.4	-	-	0.2	-	35.4
15,249.7	65.2	-	73.9	397.2	10,302.1	4,411.3
-	-	-	-	(1.0)	1.0	-
907.5	-	-	-	8.2	867.1	32.2
12,624.8	-	-	84.8	370.9	8,814.5	3,354.6
23.8	-	-	-	-	-	23.8
651.5	-	-	-	-	651.5	-
117.4	45.7	-	-	0.1	10.6	61.0
14,325.0	45.7	-	84.8	379.2	10,343.7	3,471.6
924.7	19.5	-	(10.9)	18.0	(41.6)	939.7
-	-	-	24.9	84.5	-	(109.4)
-	-	-	(16.9)	(1.6)	-	18.5
924.7	19.5	-	(2.9)	100.9	(41.6)	848.8
-	-	-	45.5	(21.3)	-	(24.2)
-	-	-	(45.7)	(9.1)	-	54.8

30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)

סך-הכל	פריטים כספיים	שאינם כספיים	מטבע חוץ **		מטבע ישראלי	
			צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
524.2	-	-	-	0.1	58.5	465.6
13,511.4	-	-	87.2	480.0	10,779.0	2,165.2
60.0	60.0	-	-	-	-	-
47.1	1.0	-	-	0.1	-	46.0
14,142.7	61.0	-	87.2	480.2	10,837.5	2,676.8
-	-	-	-	(1.0)	1.0	-
1,105.0	-	-	-	13.9	1,084.6	6.5
11,359.4	-	-	97.7	479.9	9,044.0	1,737.8
34.0	-	-	-	-	-	34.0
639.1	-	-	-	-	639.1	-
109.1	34.9	-	-	0.2	10.6	63.4
13,246.6	34.9	-	97.7	494.0	10,778.3	1,841.7
896.1	26.1	-	(10.5)	(13.8)	59.2	835.1
-	-	-	23.9	136.1	-	(160.0)
-	-	-	-	(1.2)	-	1.2
896.1	26.1	-	13.4	121.1	59.2	676.3
-	-	-	3.7	(18.4)	-	14.7
-	-	-	-	(7.4)	-	7.4

נכסים:

מזומנים ופיקדונות בבנקים

אשראי לציבור

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך-הכל נכסים

מזה: עסקאות גידור

התחייבויות:

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

אג"ח וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות אחרות

סך-הכל התחייבויות

ה פ ר ש:

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:

אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)

סה"כ כללי

אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

* כולל השפעת עסקאות גידור.

** צמודי מטבע- חוץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה * (המשך)

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

		מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים:						
447.0	-	-	-	59.1	387.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
13,742.1	-	88.9	478.3	10,684.0	2,490.9	אשראי לציבור
48.2	48.2	-	-	-	-	בניינים וציוד
60.1	15.9	-	0.2	-	44.0	נכסים אחרים
14,297.4	64.1	88.9	478.5	10,743.1	2,922.8	סך-הכל נכסים
מזה:						
-	-	-	(1.0)	1.0	-	עסקאות גידור
התחייבויות:						
1,034.1	-	-	12.4	1,016.4	5.3	פיקדונות הציבור
11,568.4	-	92.8	484.5	8,998.4	1,992.7	פיקדונות מבנקים
30.1	-	-	-	-	30.1	פיקדונות הממשלה
645.0	-	-	-	645.0	-	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
120.7	32.6	-	0.2	10.6	77.3	התחייבויות אחרות
13,398.3	32.6	92.8	497.1	10,670.4	2,105.4	סך-הכל התחייבויות
899.1	31.5	(3.9)	(18.6)	72.7	817.4	ה פ ר ש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	6.1	141.9	-	(148.0)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(0.1)	(3.0)	-	3.1	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
899.1	31.5	2.1	120.3	72.7	672.5	סה"כ כללי
-	-	(16.3)	1.3	-	15.0	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	(0.3)	(14.5)	-	14.8	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

* כולל השפעת עסקאות גידור.

** צמודי מטבע-חוץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה:

31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
מבוקר	בלתי מבוקר	
מיליוני ₪	מיליוני ₪	מיליוני ₪
787.9	***783.2	921.8
37.8	***30.6	39.8
9.7	***9.8	8.9
96.3	84.6	49.0
1,054.7	1,267.0	1,363.4
***126.1	108.9	131.9
2,112.5	2,284.1	2,514.8

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

ערבויות לרוכשי דירות**

ערבויות בנקאיות לקבלנים**

ערבויות ביצוע

התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי

שאושר ועדיין לא ניתן**:

לקבלנים וחברות משכנות

למשכנים

התחייבות להוצאת ערבויות

סה"כ

* מוצג ללא שקלול חבויות כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.

** ליום 30.9.09 מוצג לאחר ניכוי סך של 9.6 מיליוני ₪ בשיפוי של החברה-האם (30.9.08: 9.9 מיליוני ₪, 31.12.08: 9.7 מיליוני ₪).

ליום 30.9.09 ערבויות לרוכשי דירות בסך של 490.3 מיליוני ₪, ערבויות בנקאיות לקבלנים בסך של 21.0 מיליוני ₪, התחייבויות

למתן אשראי וערבויות בסך של 175.6 מיליוני ₪, הינן בערבות חברת האם.

*** סווג מחדש.

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות

במהלך העסקים הרגיל של הבנק, מוגשות נגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות מסויימות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתייחס לתובענות משפטיות אלו, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, אם נדרשו.

סך החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) מסתכמת בכ-4.0 מיליוני ₪.

להלן פירוט של בקשות לתובענות ייצוגיות ותביעות בסכומים מהותיים:

להלן תביעות שבאפשרות הנהלת הבנק להעריך את סיכוייהן:

(א) תביעה כספית-

ביום 13 במאי 2004 נמסרה בבנק תביעה כספית שהוגשה על ידי לווה ואשתו בגין מקים שנגרמו, על פי הטענה, עקב הפרת הסכם ליווי ועקב הליכי מימוש נכסים שננקטו על ידי הבנק וכן צו מניעה כנגד פינויים מדירת מגוריהם. ביהמ"ש אישר לתובעת פטור מתשלום אגרת בימ"ש. סכום התביעה עומד ע"ס של 20 מיליוני ₪. הבנק הגיש כתב הגנה נגד התביעה. בחודש אפריל 2006 ניתנה החלטה לבקשת הבנק כי התובע יפקיד 50 אלף ₪ כערובה להוצאות הבנק תוך 30 יום. ביום 15 ביוני 2006 בוטלה החלטה זו במסגרת ערעור, בתיק התקיים קדם משפט בחודש מאי 2007. בחודש מאי 2008 נערך קדם משפט נוסף, בו הודיעה ב"כ התובעים כי בימ"ש של פירוק התיר את המשך ניהול התביעה. התקיים קדם משפט ביום 27.10.2008 בו נקבע מועד להגשת תצהירים. ביום 5.8.09 הוגשה בקשה לסילוק התביעה על הסף עקב אי מתן עיון במסמכים. ביום 16.3.09 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת הבנק שהוגשה ביום 8.1.09 בנושא מתן פטור מאגרה לתובע טרם ניתנה החלטה. תצהירי עדות ראשית מצד התובעים הוגשו ביום 13.09.09.

ביום 30.12.08 הגיש הבנק תביעה שכנגד נגד הלווה ע"ס 2,500,100 ₪ (לצורכי אגרה). הוגשה על ידי הנתבעים שכנגד בקשות של רשות להתגונן וסילוק על הסף עקב התיישנות. ביום 2.8.09 הוגשה תגובת הבנק לבקשות ונקבע דיון בבקשות.

(ב) תביעה כספית -

ביום 31.12.2007 הוגשו שתי תביעות כנגד הבנק על ידי משרד עו"ד אשר נתנו שירותים משפטיים לבנק במשך שנים. האחת, תביעה אשר הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה העומדת על סכום של כ-8 מיליוני ₪ בגין פיצויי פיטורין ופיצויי הלנת פיצויי פיטורין. בבסיס התביעה הטענה כי הבנק הפסיק את יחסי העבודה בין הצדדים באופן חד צדדי, לאחר 47 שנים, וזאת בלא מתן פיצויי פיטורין. בכתב התביעה טוענים התובעים כי היוו חלק אנטגרי, חיוני ובלתי נפרד מהמערכת הארגונית של הבנק וכי יש להכיר בזכותם לפיצויי פיטורין גם בהעדר יחסי עובד – מעביד קלאסיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך)

(ב) תביעה כספית – (המשך)

בד בבד עם הגשת תביעה זו הגישו התובעים תביעה נוספת בסכום של כ- 4.5 מיליון ₪ כנגד הבנק לבית המשפט המחוזי בת"א. התביעה מתייחסת לתקופה שלאחר יום 01.01.2001, והתובעים מבקשים כי יפסק להם שכ"ט בגין טיפול משפטי בתיקי הבנק ופיצוי בגין הפרת הסכם. בנוסף, התובעים טוענים לזכאותם לשכר ראוי מכח עשיית עושר ולא במשפט. ביום 11.3.08 הוגשו כתבי הגנה מטעם הבנק, בשתי התביעות לעיל. בעיקרו של דבר טוען הבנק בבית הדין לעבודה, כי לא התקיימו נסיבות של החלת סטאטוס "מעין עובד" ובהתאם כי התובעים אינם זכאים לסכום כלשהו. טענות הבנק בתביעה המתנהלת בבית המשפט המחוזי, הינן בתמצית, כי הבנק הביא את ההתקשרות לסיומה כדין בהתאם להסכם בין הצדדים; משרד עו"ד אינו זכאי לפיצוי בגין סיום התקשרות; הבנק לא הפר כל התחייבות חוזית כלפי התובעים – ולהפך, נהג על פי ההסכם וכי הסכומים שהגיעו לעו"ד בגין הטיפול בתיקים אשר הטיפול בהם טרם נסתיים סוכמו בין הבנק למשרד עו"ד ושולמו. הליך גישור בין הצדדים לא צלח.

בתיק בבית הדין לעבודה התקיימו הליכים מקדמיים, הוגשו תצהירי הצדדים, והסתיים שלב ההוכחות ונקבעו מועדים להגשת סיכומים. בבית המשפט המחוזי מצויים הצדדים בהליכים מקדמיים, וממתנים להכרעתו של בית המשפט בבקשה לעיכוב הליכים שהוגשה על ידי הבנק.

(ג) בקשה לתובענה ייצוגית בנושא ביטוח-

ביום 17 ביולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה לאשר הגשת תובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה האחרת") בסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים בשל גביית עמלות ביטוח חיים וביטוח מבנים של לווים. התובענה הוגשה נגד חמישה בנקים למשכנתאות אולם בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ אינו נמנה עליהם.

ביום 2 בנובמבר 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ונגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות בקשר עם גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים. הסכום הכולל הנתבע בתובענה הייצוגית הוא 500.0 מיליון ₪. אין בתביעה ייחוס נפרד לכל בנק.

ככל שמדובר בבקשה האחרת, שהינה, כאמור, בנושא כמעט זהה, ניתנה כבר החלטה בבית המשפט המחוזי, עליה הוגש ערעור. משכך, החליטה השופטת הדנה בתיק זה, כי התיק ישמע רק לאחר שבית המשפט העליון ייתן החלטה עקרונית בנושאים שבמחלוקת, כפי שהועלו בערעור על ההחלטה בבקשה האחרת.

בסוף שנת 2005 ניתן פס"ד בדיון נוסף בביהמ"ש העליון ובו הוחלט (בתיק אחר שאינו בתחום הבנקאות) כי לא ניתן להגיש תובענה ייצוגית על פי תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי. בקדם משפט שהתקיים ביום 26 בינואר 2006 ויתר התובע על עילות התביעה ככל שהן נסמכות על תקנה 29 הנ"ל. הדיון בתובענה הושהה ללא תאריך. ביום 12.3.2006 פורסם חוק התובענות הייצוגיות אשר הגדיר מפורשות (ובצורה נרחבת) את העילות להגשת תובענות ייצוגיות.

(ד) בקשה לתובענה ייצוגית בנושא עמלת פירעון מוקדם –

ביום 2.06.09 התקבלה תביעה כנגד הבנק בסכום של 25,296 ₪. לתביעה צורפה בקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית בסכום שלא יפחת מ- 75,000,000 ₪.

התובעת ובעלה המנוח היו לווים של הבנק והמציאו לבנק פוליסת ביטוח חיים להבטחת סילוק ההלוואה במקרה של פטירה של אחד מהלווים. לאחר שהבעל נפטר הודיע הבנק לחברת הביטוח בה בוטח המנוח כי עליה לשלם את יתרת ההלוואה לרבות תשלום עמלת פירעון מוקדם. לטענת התובעת גביית העמלה מנוגדת לדין. לטענתה דין התביעה להתקבל בגין העילות הבאות: עילה חוזית, עשיית עושר ולא במשפט, אי מתן גילוי נאות והטעת לקוח. בבקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית מבקשת התובעת כי ביהמ"ש יורה לבנק להשיב עמלות פירעון מוקדם שנגבו בהלוואות בהן נפטר אחד מהלווים בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה הכולל נאמד על ידי התובעת בלא פחות מ- 75,000,000 ₪. הבנק הגיש תגובה לבקשה להכיר בתביעה כייצוגית. דיון קדם משפט בבקשה לאישור התביעה כייצוגית קבוע ליום 3.03.10.

(ה) בקשה לתביעה ייצוגית בנושא "שער ריצפה"-

ביום 15.02.09 הוגשה תביעה כנגד הבנק בבית משפט המחוזי בתל אביב על סך של 2,155 ₪ אליה צורפה בקשת התובע להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית.

טענות התובע מתייחסות להלוואה צמודה לדולר שנטל עם רעייתו בשנת 2004 כאשר לטענתו מנגנון ההצמדה בנספח להסכם ההלוואה הקובע כי החזר ההלוואה יהא לפי שער דולר שלא יפחת מהשער היסודי שנקבע בעת העמדת ההלוואה, מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד הנותן יתרון בלתי הוגן לבנק.

התובע מבקש להכיר בקבוצת הלקוחות שנטלו הלוואות במסלול צמוד דולר עם הצמדה חד כיוונית בשבע השנים האחרונות כזכאית לסעד של השבת הכספים שגבה הבנק לפי מנגנון ההצמדה בתוספת הפרשי ריבית והצמדה. התובע העריך כי סכום התביעה הינו בסמכות בית משפט מחוזי (היינו מעל 2.5 מיליון ₪) אולם לא העריך מהו סכום התביעה המשוער. תשובת הבנק הוגשה לביהמ"ש ביום 11.5.09. תגובת התובע לתשובת הבנק הוגשה ביום 25.06.09 בצירוף חוות דעת כלכלית. דיון בבקשה קבוע ליום 6.1.10. הבנק הגיש בקשה לדחיית הבקשה להכיר בתביעה כייצוגית ולחילופין למחיקת תגובת התובע לאור ניסיון לתקן את הבקשה המקורית תוך הוספת עילות וטענות חדשות. התובע הגיש תגובה לבקשה והבנק הגיש תשובה לתגובה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות במאוחד ובבנק (המשך)

ב. התחייבויות תלויות, התקשרויות מיוחדות אחרות, ותובענות ייצוגיות (המשך)

להלן תביעות שאין באפשרות הנהלת הבנק להעריך את סיכוייהן:

(i)

בקשה לתובענה ייצוגית בנושא ביטוח

ביום 19 ביוני 2000 הגישו שניים מלווי הבנק בקשה לבית המשפט המחוזי לאשר תובענה כתובענה ייצוגית (להלן "בקשת האישור") נגד הבנק ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס") החברה בה היו מבוטחים נכסי הלוואים. סכום התובענה, כפי שהוערך על ידי התובעים, הינו כ-105.0 מיליון ₪. בין היתר טוענים הלוואים כי הבנק ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעלית המדד. ביום 10 בספטמבר 2000 הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור. במסגרת התגובה התבקש בית המשפט לדחות את בקשת האישור, על הסף ולגופה, מטעמים שפורטו בתגובה. צוין כי תגובה לבקשת האישור הוגשה גם מטעם הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ- הנתבעת הנוספת בהליך דנן- וגם בגדרה התבקש בית המשפט לדחות את בקשת האישור על הסף ולגופה. ביום 29 באוקטובר 2000 הגישו התובעים את תשובתם לתגובה, במסגרתה חזרו על בקשתם לאישור התובענה לתובענה ייצוגית, מהטעמים שפורטו בתשובה לטענות הבנק.

ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות הנדונות במסגרת הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות אחרות ועל כן החליט בית המשפט לעכב את הדיון בתובענה האמורה כנגד הבנק עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. בתיק התקיימו מספר קדמי משפטי והתיק הועבר לדיון בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז (בית משפט מחוזי חדש שהוקם ואליה הועברו תביעות מבית המשפט המחוזי בתל אביב), אשר עיכב את הדיון בתיק עד להכרעת בית המשפט העליון בעניין דומה.

(r) **תביעה כספית (שכנגד)-**

בשנת 2007 הוגשה על ידי הבנק תביעה כנגד לווה וערביה לתשלום ייתרת חובם לבנק. ביום 24.08.09 הוגשה על ידי החברה הנתבעת תביעה שכנגד הבנק וכנגד ב"כ הבנק דאז תביעה ע"ס 11,152,127 מיליון ש"ח. לטענת הלווה נגרמו לה חובות וזקקים כספיים בגין מינוי בהסכמה של מנהל מיוחד מטעם הבנק. לטענת החברה מינוי המנהל המיוחד הוא המקור לחובות בהן נתונה החברה כלפי הבנק ואף הוביל להתמוטטותה של החברה. התובעת שכנגד טוענת בתביעתה שכנגד כי הבנק הפר כלפי החברה את הסכם הליווי. טרם הוגש כתב הגנה מטעם הבנק.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון במאוחד ובבנק

א. היקף הפעילות - חוזי מטבע חוץ

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים

31/12/2008	30/09/2008	30/09/2009
6.2	6.2	6.2
6.2	6.2	6.2

חוזי אופציה אחרים:
אופציות שנקנו
סה"כ

ב. נגזרים אחרים

31/12/2008	30/09/2008	30/09/2009
573.8	607.2	415.6
603.6	629.3	446.1
1,177.4	1,236.5	861.7

חוזי אופציה אחרים:
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים

31/12/2008	30/09/2008	30/09/2009
81.6	103.5	61.5
88.9	122.0	58.4

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון במאוחד ובבנק (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30/09/2009			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים* סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים** סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
בנקים	אחרים	סה"כ	
-	61.5	61.5	
0.6	44.6	45.2	
0.6	106.1	106.7	
30/09/2008			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים* סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים** סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
בנקים	אחרים	סה"כ	
-	103.5	103.5	
0.6	62.9	63.5	
0.6	166.4	167.0	
31/12/2008			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים* סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים** סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
בנקים	אחרים	סה"כ	
-	81.6	81.6	
0.6	60.4	61.0	
0.6	142.0	142.6	

* מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 61.5 מיליון ₪ (ליום 30.09.08 : 103.5 מיליון ₪ וליום 31.12.08 : 81.6 מיליון ₪).

** סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30/09/2009					חוזי מטבע חוץ סה"כ
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
58.6	129.1	251.0	429.2	867.9	
58.6	129.1	251.0	429.2	867.9	
30/09/2008					חוזי מטבע חוץ סה"כ
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
17.1	98.8	516.4	610.4	1,242.7	
17.1	98.8	516.4	610.4	1,242.7	
31/12/2008					חוזי מטבע חוץ סה"כ
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
83.5	79.2	435.9	585.0	1,183.6	
83.5	79.2	435.9	585.0	1,183.6	

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 8 - רוח מאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2008	2008	2009	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	
					א. בגין נכסים * מאשראי לציבור ממזומנים ופיקדונות בבנקים סך כל
1,058.9	910.8	783.1	384.4	373.3	
17.7	12.1	5.3	5.0	1.9	
1,076.6	922.9	788.4	389.4	375.2	
					ב. בגין התחייבויות * על פיקדונות הציבור על פיקדונות הממשלה על פיקדונות מבנקים על כתבי התחייבות נדחים סך כל
(107.8)	(99.3)	(67.7)	(37.0)	(33.0)	
(2.0)	(1.5)	(1.4)	(0.5)	(0.4)	
(819.6)	(695.1)	(632.1)	(313.0)	(300.1)	
(32.9)	(26.8)	(44.5)	(12.5)	(23.1)	
(962.3)	(822.7)	(745.7)	(363.0)	(356.6)	
					ג. בגין מכשירים נגזרים ופעילות גידור הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(22.2)	(33.4)	10.4	(2.1)	(2.3)	
					ד. אחר עמלות מעסקי מימון הכנסות מימון אחרות (1) סך כל
4.5	2.9	2.7	1.5	1.1	
31.8	24.4	32.7	8.3	11.0	
36.3	27.3	35.4	9.8	12.1	
128.4	94.1	88.5	34.1	28.4	סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
4.2	7.7	(8.8)	(4.8)	2.2	מזה : הפרשי שער נטו
9.6	7.6	10.4	2.2	3.3	(1) מזה גביית ריבית מחובות בעיתיים

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחס הגידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 9 - מגזרי פעילות- מאוחד

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008

בלתי מבוקר				
הלוואות לרכישת או לבניית דיור	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	סה"כ
72.2	2.9	10.6	8.4	94.1
34.7	0.2	1.4	2.1	38.4
106.9	3.1	12.0	10.5	132.5
2.0	(0.9)	3.8	(1.7)	3.2
16.5	1.3	2.6	5.0	25.4

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009

בלתי מבוקר				
הלוואות לרכישת או לבניית דיור	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	סה"כ
63.3	8.2	6.6	10.4	88.5
31.9	0.1	1.2	2.1	35.3
95.2	8.3	7.8	12.5	123.8
7.8	(10.5)	2.0	(2.7)	(3.4)
7.4	10.0	1.7	6.5	25.6

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות סך הכנסות הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2008

בלתי מבוקר				
הלוואות לרכישת או לבניית דיור	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	סה"כ
24.7	0.8	6.0	2.6	34.1
11.5	-	0.5	0.7	12.7
36.2	0.8	6.5	3.3	46.8
(0.7)	(0.3)	2.4	(0.9)	0.5
6.1	0.4	1.8	1.9	10.2

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009

בלתי מבוקר				
הלוואות לרכישת או לבניית דיור	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	סה"כ
22.7	2.9	1.1	1.7	28.4
11.0	-	0.4	0.6	12.0
33.7	2.9	1.5	2.3	40.4
3.8	(6.0)	0.5	(0.6)	(2.3)
1.8	4.6	0.1	0.8	7.3

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות סך הכנסות הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

מבוקר

הלוואות לרכישת או לבניית דיור	ליווי פיננסי לפרוייקטי בנייה	הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי	הלוואות לכל מטרה בשעבוד יחידת מגורים	סה"כ
91.3	5.8	17.5	13.8	128.4
44.6	0.2	1.8	2.9	49.5
135.9	6.0	19.3	16.7	177.9
5.6	1.0	4.2	(2.8)	8.0
12.5	1.6	6.0	8.3	28.4

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

הכנסות תפעוליות ואחרות

סך הכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 10 - הסכם מסגרת עם החשב הכללי במשרד האוצר

החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים (שהוארכה לאחר מכן) בין הבנק לבין החשב הכללי במשרד האוצר בעניין מתן הלוואות ושירותים נוספים לזכאים.

על פי ההסכם בגין הלוואות חדשות שניתנו החל מיום 1 ביולי 2004 מקבל הבנק עמלת גביה בשיעור של עד 1.08% במקום שיעור של עד 2.47% (שהיה בהסכם הקודם).

ירידת שיעור העמלה, כאמור לעיל, גרמה לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מעמלת גביה. ההסכם בין הבנק עם האוצר למתן הלוואות לזכאים מעל 1,700 נקודות שעמד לפוג ביום 30 ביוני 2009, הוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2010.

בחודש פברואר 2008 האוצר הודיע לבנק כי בכוונתו לערוך מכרז חדש בנושא לגבי הלוואות לזכאים עד 1,700 נקודות והלוואות מקום עד 1,000 נקודות שיינתנו מכספי בנק. המכרז היה על שיעור המרווח שיקבל הבנק במסגרת ההסכם לביצוע הלוואות מכספי הבנק.

הבנק השתתף במכרז ובהתאם נחתם הסכם עם אגף החשב הכללי במשרד האוצר לביצוע הלוואות לזכאים, כאמור לעיל, מכספי בנק החל מיום 1.5.08. ההסכם עמד לפוג ביום 30 ביוני 2009 והוארך בשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2010.

להערכת הנהלת הבנק לא צפויה פגיעה מהותית בהכנסות הבנק בעתיד.

ביאור 11 - מערכת המחשב - פרויקט "שמים"

מיקור חוץ של מערכת המיחשוב של הבנק (לרבות פרויקט שמים)

הבנק התקשר עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובדל שרותי מחשוב ומנהלה בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, (בסעיף זה להלן ביחד: "בנק דיסקונט") למיקור חוץ של שרותי המחשוב הכולל את כל מערכות המיחשוב, לרבות פרויקט שמים, בחודש דצמבר 2008.

על פי ההסכם שנחתם הבנק יקבל מבנק דיסקונט, את מלוא השירותים המאפשרים ביצוע של כל סוגי העסקאות הבנקאיות עצמן וביצוע פעולות נלוות על פי דרישות הגורמים המפקחים והחוקים השונים החלים על הבנק. בשלב הראשון יינתנו השירותים תוך השענות על המערכות הנוכחיות של הבנק (להלן: "המערכות הקיימות"). בשלב השני השירות יינתן על בסיס מערכות המחשוב של בנק דיסקונט. השלמת המעבר לשימוש מלא במערכות דיסקונט מתוכנן לחודש מרס 2011.

בנק דיסקונט רכש מהבנק את מלוא זכויות הבעלות בפרויקט שמים שנרכשו ו/או פותחו על ידי הבנק, בהתאם לעלות שנצברה עד סוף שנת 2008, דהיינו סך של כ- 15 מיליון ₪.

הבנק ישלם לבנק דיסקונט סכום כולל של 25 מיליון ₪ תמורת הזכות להשתמש במערכות בנק דיסקונט. בנוסף, לאחר השלמת המעבר לשימוש במערכות דיסקונט, הבנק ישלם לבנק דיסקונט תשלומים שוטפים שיחושבו לפי חלקו היחסי של הבנק בפעילות הכוללת של מערך המיחשוב של בנק דיסקונט בהתאם לעלויות בפועל. עד להשלמת המעבר לשימוש במערכות דיסקונט, ישא הבנק בעלויות השוטפות של המערכות הקיימות על פי עלותן בפועל.

הנושאים שנכללים בהסכם מתייחסים לתכולת השירות, רמת השירות, שיטה לשילוב דרישות הבנק בתוכנית העבודה, תקופת ההתקשרות ואופן סיומה וכן מודל תמחור לקביעת עלויות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 12 – מתווה דיסקונט

הבנק יחד עם חברת האם, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, יצאו בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. הפעילות במתווה החדש נועדה להגדיל את תיק האשראי של הבנק ואת חלקו בשוק המשכנתאות. בטרם כניסה למתווה בחן הבנק את הכדאיות הכלכלית של המתווה ומצא אותה רווחית. חברת האם, בנק דיסקונט, קובעת מיהם הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיקה להם אישור זכאות לקבלת תנאי ריבית המתווה. הבנק מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע בנק דיסקונט (נכון ליום 30 בספטמבר 2009 משכורת של 4,000 ₪ ומעלה או הון של מעל חצי מיליון ₪). הלקוח מחויב לעמוד בתנאים אלה במשך חמש שנים לפחות. במידה ולא עמד בתנאי הזכאות יעלה שיעור הריבית ללקוח בהתאם להנחיית בנק דיסקונט כמפורט בהסכם ההלוואה (ובמקביל תועלה ריבית הפיקדון באותו שיעור). אישור הזכאות ע"י בנק דיסקונט מאפשר ללקוח לפנות לבנק לקבלת הריבית האטרקטיבית, אך אינו מחייב את הבנק לאשר מתן הלוואת משכנתא במסלול המתווה או בכלל מאחר והבנק הוא הנושא בסיכון האשראי. חברת האם מעמידה לבנק מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה (back to back) בניכוי מרווח שנקבע מראש (להלן: הפיקדון). הוסכם כי במקרים של פירעון מוקדם או מחזור האשראי, יפרע או ימוחרז במקביל הפיקדון שהועמד ע"י חברת האם. בהתאם להסדר הקיים מספר שנים בין הצדדים, הבנק משלם לחברת האם עמלה חד פעמית בגין הפניית לקוחות דיסקונט קיימים. הטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בדוחותיו הכספיים בקשר עם המתווה האמור הינו בהתאם לטיפול החשבונאי אותו נקט הבנק בעסקאות של מתן הלוואות אחרות לדיור ובעסקאות של קבלת פיקדונות אחרים מבנקים.

א. סך האשראי שניתן במסגרת מתווה דיסקונט בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בכ- 2,210.2 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
532.8	1,675.5	1.9	2,210.2

סך האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה מסתכם בכ- 179.2 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
72.8	102.2	4.2	179.2

סך הפיקדונות שהתקבלו מבנק דיסקונט במסגרת המתווה הסתכמו בסך של 2,156.5 מיליון ₪, כמפורט להלן (במיליוני ₪):

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סה"כ
513.4	1,641.2	1.9	2,156.5

- סך של 53.7 מיליון ₪ התקבל בתחילת חודש אוקטובר 2009, מזה 19.4 מיליון ₪ במגזר צמוד המדד, 34.3 מיליון ₪ במגזר הלא צמוד בריבית משתנה.
- ב. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד היה 3.30%.
- שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה היה 1.33%.
- ג. המקורות שהתקבלו הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

ביאור 13 – פסק דין בנושא חוזים אחידים

ביום 7.5.09 ניתן פסק דין בבית הדין לחוזים אחידים בעניין בנק ישראל נגד הבנק הבינלאומי למשכנתאות בעניין הסכם ההלוואה של המשיב. פסק הדין קובע קביעות באשר לעשרות הוראות חוזיות, וביניהן באשר לאי-יכולת לווה לוותר על זכותו לדיור חלופי בשם בני משפחתו וחובת צירוף רשימת לווים להסכם ההלוואה ובתעריפונים שלהן, הגבלים באשר למימוש שעבודים צולבים, והכשר סעיף "שער בסיס" בהלוואות צמודות מדד. לפסק הדין עלולה להיות השפעה מהותית על הבנק. הבנק הבינלאומי הגיש את החוזה המתוקן לאישור בית הדין, וכן עתר לעיכוב ביצוע חלק מהאמור בפסק הדין, הן מטעמים תפעוליים, והן בשל כוונתו לערער על חלק עיקרי מממצאי בית הדין.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים במיליוני ₪

ביאור 14 – העלאת שיעור מס שכר והרווח על מוסדות כספיים והפחתת שיעור מס חברות

א. העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים

ביום 13 במאי 2009, במסגרת אישור תקציב המדינה לשנים 2009-2010, החליטה הממשלה להעלות את שיעור המע"מ ואת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים משיעור של 15.5% לשיעור של 16.5%, החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת הוראת שעה שנחתמה ביום 29 ביוני 2009. בשנת המס 2009, העלאת מס השכר והרווח על מוסדות פיננסיים (החל מיום 1 ביולי 2009), תחול לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יולי 2009 ואילך ולגבי מחצית מהרווח בשנת המס 2009.

לאור זאת, בשנת 2009 שיעור מס הרווח יהא 16% ובשנת 2010 שיעור מס הרווח יהא 16.5%. כתוצאה מכך יועלו שיעורי המס המשוקללים (כולל מס רווח המוטל על ההכנסה) החלים על הכנסות הבנק, כדלקמן:

בשנת 2009 – 36.21% ובשנת 2010 – 35.62%.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים ליום 30 ביוני 2009 חושבו בהתאם לשיעורי המס המתוקנים. השפעת השינוי על הוצאות המיסים השוטפים והמיסים הנדחים הינה לא מהותית.

ב. הפחתת שיעורי מס חברות

בחודש אוגוסט 2005 פורסם תיקון מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 (להלן: "התיקון"). התיקון קבע הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד לשיעור של 25% בשנת המס 2010 ואילך.

ביום 14 ביולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות, עד לשיעור של 18% בשנת המס 2016 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שיעורי המס הסטטוטורי אשר יחולו על תאגידים בנקאיים יהיו כלהלן: בשנת המס 2009 – 36.21%, בשנת המס 2010 – 35.62%, בשנת המס 2011 – 34.20%, בשנת המס 2012 – 33.33%, בשנת המס 2013 – 32.47%, בשנת המס 2014 – 31.60%, בשנת המס 2015 – 30.74%, בשנת המס 2016 ואילך – 29.00%.

השפעת השינוי בשיעורי המס כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי של שנת 2009, וגרמה להקטנת יתרת המסים הנדחים במקביל להכרה בהוצאת מס חד פעמית בסך של 0.5 מיליון ₪.

ביאור 15 – ליווי פיננסי לפרויקטי בניה

במגזר הלווי הפיננסי לפרויקטי בניה הבנק העמיד הלוואות ואשראי חוץ מאזני לקבלנים לליווי סגור של פרויקטים בתחום הבניה.

דירקטוריון הבנק החליט בחודש יוני 2009 כי הבנק לא יאשר פרויקטים חדשים.

בחודש ספטמבר 2009 חתם הבנק עם חברת האם הסכם להעברת מספר פרויקטים בהיקף אשראי כספי של כ-26.3 מיליון ₪, ערבויות בהיקף של כ-511.3 מיליון ₪ והתחייבויות למתן אשראי כספי וערבויות בהיקף של כ-176.0 מיליון ₪, סה"כ במונחי נכסי סיכון כ-400 מיליון ₪.

יתרת האשראי, ערבויות חוץ מכר וערבויות בנקאיות שניתנו על ידי הבנק בגין פרויקטים שהסתיימו או הנמצאים בשלבי סיום וכן יתרת החובות הבעייתיים במגזר הכוללים אשראי כספי, ערבויות חוץ מכר וערבויות בנקאיות בגין פרויקטים שסווגו כבעייתיים, ימשיכו להיות מנוהלים בבנק, עד לסימם.